

Qui fingit aliquē casum ppter quē ali-
quis iudex vadat vel mittat ad aliquā mu-
lierem p testimonio. c. mulieres. de iudi-
cis. li. vi. vide. j. excō. ij. §. lviij. vi

Quādo qui absolut⁹ fuit in mortis ar-
ticulo vel alio impedimēto si adueniente
sanitate vel alio impedimento cessante se
nō reprēsētat ei a quo absoluehdus erat si
tale impedimentum nō fuisse reincidit in
eandē sententiā. de sen. excō. c. eos. li. vi.
vide. j. excō. ij. §. lix. viij

Quādo quis absolut⁹ a sede apostoli-
cavel a legatis: et iniungit ei q se reprē-
tet ordinarijs vel alijs suscepturus peni-
tentiā et passis iniuriā. seu eis quib⁹ obli-
gatus ē satisfaciāt: si hoc nō facit cōmode
cū possit reincidit i eandē. d. c. eos. viij

Rectores civitatū et alijs officiales ⁊ cō-
siliarij qui statuta faciūt et scribūt p que
quis cōpellat solvere vsuras vel solutas
nō repetere: et qui fm ea inducāt: et q ha-
bent sup hoc potestātē nisi ipa statuta de-
leuerint infra spaciū triū mensū. aut si p-
sumpserint dicta statuta observare. de v-
suris. c. ex gravi. in cle. vide. j. excōmunica-
tio. ij. §. lx. ix

Dēs pirate ⁊ latrunculi marini et rece-
ptores eoz p pcessum curie annualē. x

Dēs q in terris suis noua pedagia im-
ponūt p pcessum curie annualē. xi

Excōicatus a legato pape post annuz
a solo papa potest absolui. de offi. dele. c.
querenti. xij

Qui lata sn̄a ptra ipm qui in curia be-
nificiū ante p triennium nō possederat ser-
questrationē fructuū eius impedit. in cle.
vnica. de seque. posses. et fructuū.

Declaratio excōicationū.

Excōicatio secundo de eo qui gerit se p
papa nō electus a duabus ptibus car-
dinalium. §. i.

Dantū ad declarationē ex-
cōmunicationū supraposita
rū in x. excōicatio pmo. Cir-
ca hanc excōicationē primā
scz de eo qui gerit se p papa
nō elect⁹ a duabus ptib⁹ cardinaliū. Que-
ro qd si cardinales vnanimiter dent pote-
statē nominandi papā duob⁹ vel tribus ⁊

ipsi nominatum ab illis recipiūt. Rndet
Asten. in sum. li. vij. ti. ij. fm Hosti. q ele-
ctio valet. vñ dicit Anto. de bu. Nota q
due ptes collegij sunt necessarie qd est ve-
rum nisi maior cōcordia interuenierit: qz
si cardinales ordinarēt inter se q electus
a maiori pte sit electus. tunc videbit elect⁹
ab oibus q eligerēt a maiori parte sicut
p cōpromissariū videbit electus a toto ca-
pitulo. ex de elec. c. qz ppter. ij

Quid si pferunt in illi qui gessit se p
papa: cum nō esset a duabus ptibus electus
Rndet idē vbi. s. fm Hosti. q nō valet. qz
non pnt cōsentire in excōicatu. imo oēs ei
cōsentientes: vel adherentes sunt excōica-
ti: nisi forte eū penituisse et absolutus fu-
isset p illos cardinales qui ei non adhe-
rant. Itē nota q nō oportet papā eligi a
duabus ptibus oim cardinaliū sed pferenti-
um tm: nisi aliqui cardinales absentes es-
sent in loco vicino: vñ cōmode possent vo-
cari. Sed videt q in electōe pape admit-
tatur Imperator et ei⁹ nunci⁹. lxiij. di. §.
verū. Rndet Anto. de bu. q illud pceder-
bat olim: hodie soli cardinales admittun-
tur: et si de omnib⁹ cardinalibus nō essent
nisi duo i loco: vbi debet fieri electio: alijs
legitimo tpe expectatis ipi duo eligerēt.
ex de elec. c. i. et vnus pt eligere aliū: ita q
si vn⁹ illoz eligat alterū valet: et alter ele-
ctus tacere debet. Si vn⁹ tm supest adhu-
c ille solus eligeret. de iur. patro. c. p nras.
licet aliqui dicāt q ius eligēdi non cadat
in vno: oibus vero deficientibus cler⁹ ro-
manus eligere debet. xxiij. di. c. ij. et. lxxij.
di. c. i. et. c. si qd pecunia. Alij dicūt q cō-
cilium generale. lxx. di. c. ij. et. ij. et cōuo-
catur p clerum et populū romanū. lxx. di.
c. si forte. dicit Hosti. q licet hoc secundū
videat iusti⁹: primū est leuius et cōmodi⁹
ppter piculū more infra. c. ne p defectu.

Quero an papa possit eligere
sibi successorē. Rndet Anto. de bu. q nō:
vt no. in. §. his oibus. vij. q. i. facit. c. nul-
la. de pben. iij

Sed qd si duo vel vn⁹ volūt cōpromit-
tere an aliq cogunt. Rndet Anto. de bu. q
nō. ar. l. salbinus. ff. cōi diui. imo vno cō-
tradiciente nō pnt fieri cōpromissum: s; bñ
pnt statui q vno vel duob⁹ cōtradicientib⁹

electus a maiori pre sit electus. v

Quero dicitur hic qd electus a minoribus pre
duarum si gerit se p electo pariat has pe
nas: et vitat aliquas si respuerit. Quero
an vitet pena excoicationis. Rndet dñs
Ano. qd nō. sed pena datan et abyron. i.
pena eterne damnatois fm Anno. vi

Quero an in numerum duarum ptiū ppu
retur electus. Rndet dñs Ano. qñ elige
t qd ad ecclesiam in qua nō habz vocē est pla
nū qd nō cōputabit vox eius: aut eligit in
illa in qua habet vocē: et tunc si eligeret p
formā scrutinij nō cōputatur vox. et si per
viā cōpromissi sic rō est. qz in scrutinio re
quirit vox certo et determinato tpe: et ele
ctus cōsentit demū post scrutinium: ideo ei
vox nō auget. Sed si in formā cōpromissi
non requirit determinatio tps: ideo vox
subsequēs auget. Et fm hoc vox electi de
beret cōputari i numero cardinaliū qz nō
exigit ad augmētandū in certo et determi
nato tempore. viij

Sed an cardinales possint tollere talē
cōstitutionē. Rndet glo. qd sic. et dicit do
ctores qd pnt cardinales int se ordiare qd
electio valeat que est facta a maiori pte:
cū censeat ab oibus electus. vt in. c. ppter.
qd intellige vt notat de elec. si cui. li. vi. in
glo. notabili. viij

Quid si papa sit hereticus. Rndet An
to. de bu. qd admittit exceptio cōtra suam
electionē per glo. xl. dist. si papa. Et suffi
ciant duo testes si negatur esse papa p be
resim: in qua erat tpe electionis. c. si quis
pecuniā. lxxix. di. Idē si est mulier qz nō
est capax ordinis. ix

Quid si sit symoniacus. Rndet dñs An
to. qd nō repellit ppter hoc. d. c. si qd pecu
niam. pnt tñ eligētes accusari de simonia
cōmissa in electione pape. x

Quid si sit bigamus. Rndet dñs An
to. qd hec exceptio opponi ei nō p̄t. xi

Sed an vxor poterit repetere electū in
papā. glo. ponit in. d. c. si qd pe. dñs An.
dicit qd si nō est dubiū de matrimonio p̄t
repeti: nisi reducat vxor ad cōtinentiā: vñ
erit tunc papa qz habebit vxorē. nec hoc er
it cōtra substantiā papatus. qz Petrus
habuit vxorē: vnde poterit reddere debi
tum vxori et etiā esse papa. vt dicit glo. d.

c. si quis pecuniā: xij

Quid de infante. dicit qd nō p̄t esse nisi
a spiritu sancto esset facta electio: qz non
est capax ordinis.

Quid de laico. Rndet dñs Ano. qd ex
ligi p̄t. vt p̄t de beato Ambrosio. xiiij

Quid si papa nō sit canonice electus.
Rndet dñs Ano. qd si est occultū de hoc
nō iudicat ecclesia. de symo. c. sicut. Excu
sat tñ p̄abilis ignorantia: licet nō crassa
ex de sen. excō. c. apostolice. xv

Quero de intronizato p̄ seditionē p̄e
sumptionē vel aliud ingeniū. Rndet dñs
An. qd est excoicatus. lxxix. di. c. i. et. ij.

De episcopo greco deputato p̄ episco
pum latinum. s. ij. i

Arca hanc excoicationē. s. de ep̄o
greco deputato p̄ ep̄m latinum.

Nota qd qñ ciuitas habet populū
diuerse lingue: nō p̄t hoc habebit plu
res ep̄os. sed ep̄s eius p̄uidebit viros ido
neos qui officia celebrent: et sacramēta mi
nistrent. poterit etiā statuere ep̄us illi
ci aliū ep̄m sibi vicariū qui illis p̄sit tāq̄
vicarius qz ep̄alia cōferat: qui p̄ oia debet
obedire pontifici eū cōstituenti suū vica
rium: als ip̄o facto incidit in excoicationē
glo. sup. c. quoniā. de offi. ordi. exemplifi
cat in ep̄o latino: qui si habebit subditos
grecos habebit vicariū ep̄iscopū grecū vt
sic prouideatur circa pontificalia illis ex
hibenda. ij

Glo. sup. verbo. p̄cussus. querit an sit ex
coicatus ip̄o iure dicit qd sic. et sic est ca
non late sententie. xvij. q. iij. si quis sua
dente. de elec. c. cū in cunctis. et sic notat
domin⁹ Ano. qd p̄ hec verba noueris te
excoicatū est p̄mulgata excoicationis suā.

Istē nota rōe loci p̄t vnus iij
ep̄us p̄esse alteri: licz sit par in dignitate.

Quero an de iure possit alius iij
ep̄us aliū sibi vicariū constituere. Rndet
glo. qd nō. s. hic p̄mittit disp̄satione p̄pter
necessitatē. vij. q. i. c. nō autē. de renū. c. ad
supplicationem. v

Quero an talis vicarius habebit iuris
dictionē ordinariā vel delegatā. dicit glo.
qd habebit ordinariā: qz vt vicarius habz
ordinariā.

De clericis psonatū habētibus qui au-
diunt physicā vel leges. §. iij.

Arca hanc excoicationē. s. de cler-
icis psonatus habentib⁹ qui au-
diunt physicā vel leges nisi infra
duos menses destiterint. Quero qd sit p-
sonatus. Dic. i. ecclesiastica dignitas. vt
primicerius q̄ p̄est diacono. ex de of. p̄mi.
c. i. thesaurarius. de cōces. p̄ben. c. cū no-
stris. cancellarius. ex vt eccle. bene. c. i. p̄-
centor et succentor. ex de excels. p̄la. c. iij.
custos. ex de offi. custo. c. i. sacrista. de offi.
sacri. c. archip̄sbyter. de offi. archi. c. i. ij.
et. iij. Adē intellige in alijs psonatus ha-
bentibus q̄m diuersas cōsuetudines ec-
clesiarū in eis habent.

Sed qd de his qui habēt beneficia qui
bus est cura animarū annexa. vtputa ha-
bent ecclesias prochiales. R̄ndet Asten.
et Anno. glo. c. statutus. ne cle. vel mo. li.
vi. q̄ hec p̄hibitio nō extendit ad illos rō-
ne h̄mōi ecclesiarū: nisi sint plebanie sub
se capellas habētes in quib⁹ clerici institu-
ti non p̄nt inde sine causa rationabili am-
moueri. d. c. statutū. Si vero tales sunt p̄-
sbyteri extendit ad eos nō rōne ecclesie s̄
rōne p̄sbyteratus: q̄ ibi dicit necnō q̄ p̄sby-
teros. et hoc vult glo. d. c. statutū. in ver-
rōne. Adē esset dicendū si haberēt dispen-
satiue: vel alio mō personatū in illis eccle-
sijs: tunc enī tenerent rōne psonatus. Sed
quid si plebania habet vnicā capellā. Re-
spondet glo. q̄ incidit in excoicationē.

Quero quō intelligit istud nisi
infra duoz mensū spacū. Item quid si le-
git audit vel studet in domo. Item quid
si causa honorandi amicū audit. vide in-
fra. §. vij.

Sed quero cū leges vriles sint clericis
p̄pter regimē temporalū: et cum ecclesia
eis vtaē in defectu canonū. vt in. c. i. de op.
no. nnn. et. x. di. c. si in adiutorij. Tale eī
sine legib⁹ canonista simplex iudicabit de
questionibus sup cōtractib⁹ testamentis
et alijs infinitis materijs de quibus in iu-
re canonico modicū siue nihil habet quō
faciēt p̄dicti. R̄ndet De. de ancha. in. d.
c. statutū. fm Doffi. q̄ illas leges sine qui-
bus canones intelligere nō pōt poterit in
camera studere vel dicit q̄ poterit inter-

rogare: et ab alijs informari.

De locantibus domos suas vsurarijs
publicis alienigenis. §. iij.

Arca hanc excoicationē de loca-
tibus domos vsurarijs publicis
alienigenis. Nota scdm Jo. an.
Anno. et De. de ancha. q̄ hec cōstitutio
facta fuit p̄pter Florentinos. Senēses. Pi-
stozien. Lucanos. et Astenes. qui circun-
dant diuersas puincias ad exercendū vsu-
ras immoderatas. et q̄ p̄ multos platos
et p̄ncides recipiebant. ideo hic p̄hibet et
prouidet.

Item nota q̄ ad hoc vt habeat locum
hec cōstitutio requirit q̄ nō sit inde oriun-
dus. et ideo sit aliter cinis vel incola: non
tñ oriundus incurrit hec pena. si fiat p̄tra
hāc p̄stitutionē fm glo. in x. alienigenas.

Quero qui dicant vsurarij
manifesti. R̄ndet glo. q̄ illi de quibus est
notoriū de iure: vt q̄ cōfessi vel cōdemna-
ti vel est notoriū de facto vt q̄ habēt ope-
ris euidentiā q̄ nulla p̄t tergiversatōne ce-
lari. et q̄ tenēt altare suū paratū.

Quero quis dicat oriundus in ciuitate
te. R̄ndet glo. q̄ ille qui nascit in ciuitate
vel vico. puta in comitatu. ff. ad munic. l.
qui ex vico. vel etiā si pater ei⁹ inde origi-
nem duxit. L. eo. l. assumpto. §. fili⁹. et. L.
de munic. et originari. l. i. et. l. filios. li. x.
Que autē differētia sit inter ciuē municio-
pem aduenā et incolā. no. ff. ad munic. l. i.
et. L. de incolis. l. ciues. li. x.

Quid si talis oriundus in vna ciuitate
et tñ in alia ciuitate eiusdē dñi p̄mittitur
habitare. R̄ndet Jo. an. in nouella. q̄ est
locus huic pene. Item nota fm De. de an-
cha. in q̄tū textus loquit de vnitare et col-
legio. nā clericus pisauus intelligit de v-
nitate ecclesiastica non seculari. Bnil. et
Archi. intelligit de vtraq̄: et sic generali-
ter dictū generaliter intelligat. de p̄uile.
quia circa. Jo. an. in nouella dicit q̄ ille
intellectus est nimū rigorosus et include-
ret totū orbem istud interdicitū. ideo pri-
or intellectus sibi magis placet. De. dicit
ego credo q̄ intellect⁹ Bnil. et Archi. sit
verior. et assignat plures rōnes.

Quero qñ currat tempus triū mensū
R̄spondet glo. q̄ a tempore publica tōnis

regulariter ligat constitutio, de postu. c. i.
interdū auget interdū diminuit. vt hic.

Sed qd si vn^o simpliciter denūciat vn^o
dño. Rñdet glo. qd ppter simplicē vn^o denū-
nunciationē nō debet dñs terre eorū illū
qui dicit esse vsurarius expellere: sed tunc
debet inquirere, et si illū verū esse repperit
expellere. pvideat aut in his pscientie sue
simile. s. de here. c. ultimo. viij

Quid si locauit vsurario quē tñ vsura-
rium ignorabat: vel nō locauit ad exercē-
dum fenus. Rñdet glo. qd pbabilis igno-
rantia eū excusat. ff. loca. l. si q̄s ignorans
de sen. excō. c. si vero. et. c. in audietia. In
dubio tñ psumit cōducere vsuras exercen-
das si cōsuevit vsuras exercere. ff. de accu-
sa. l. si cui. qz semel mal^o semp psumit ma-
lus. s. in eodē genere mali. et ex quo puenit
sibi ad noticiā tenet euz expellere. ex dlo
ca. c. ppter. qz puerse puerfat in ea. vt ibi.

Quero qz hic dicit qd nemo
vsurarijs ad fen^o exercendū domos locet.
vel alio titulo cōcedat: quō intelligit. Rñ-
det glo. puta pignoris cōmodati depositi
precarij et hmoi. et idē si sine titulo ibi il-
lum sineret esse. xl. di. recedite. sed si ven-
dat donat vel pmittat nō videt habere lo-
cum hec pstitutio p verbū cōcedat qd solū
vsus eius cōcessionē nō dñij translationē
denotare videt. Sed Guil. dixit idē si ma-
nifeste apparet qd ad exercendū fenus vult
accipere. qz psumit etiā in fraudē agi. s. de
pigno. illa. de emp. et vendi. ad nostrā. nā
verbū pcedo est generale: et accipit fm na-
turā cōtractus cui addicit. x

Quero dicit hic qd si pmittentes habi-
tare vsurarios manifestos i terris suis vl
locātes domos sustinuerint penā excōica-
tionis vel suspēisionis p mensē aīo indu-
rato qd q̄diu tales vsurarij ibi morantur
terre ipoz ecclesiastico subiacēt interdi-
cto: nunqd ergo recedētib^o vel expulsis v-
surarijs erūt interdicti. Rñdet glo. qd nō.
et sic non erit necessaria relaxatio: qz illis
recedentibus vel expulsis intelligitur re-
laxatum.

De his qui tpe interdicti sepeliūt cor-
pora in cimiterijs. s. v.

89
Ira hanc excōicationē. s. de his
qui tpe interdicti sepeliūt corpora
ra i cimiterijs. Nota qd intelligit
generaliter de q̄cūqz hoc faceret siue ma-
sculus siue feia: siue clericus siue laicus si-
ue religiosus cuiuscūqz pfectionis fm glo.

Item nota qd hoc intelligit qn̄ ij
sepeliunt in cimiterijs p ep̄m solēniter be-
neditis. Si ergo sepelirēt i campis vl lo-
cis priuatis nō est locus huic pene: etiā si
locus ille esset vicinus et cōtiguus ecclesie
vel cimiterio: qz ex quo ad vnum cimiterij
p ep̄m nō est benedit^o. fm. c. nemo. de cō-
se. di. i. nō erit locus huic pene nisi sepeli-
rent in ecclesia vel claustrō deputatis ad
sepulturā qz tūc etsi nō essent benedita p
ep̄m esset locus huic pene fm Ste. iij

Quero quare corpora sepeliunt in ci-
miterijs. Glo. assignat tres rōes. Prima
qn̄ eoz primi euntes ad illa loca: et aspi-
ciunt ea inuitant ad orandū p eis. xij. q.
ij. cum graua. Secunda qz specialiter ad
iuuant patrocinijs et orōnib^o illoz sancto-
rum in quoz honore dedicata est ecclesia
illa. vt ea. q. c. nō estimemus. Tercia rō qz
ibi min^o a spiritib^o immundis verant. vñ
in cimiterijs dicit esse requies defuncto-
rum. xij. q. ij. aurū. iij

Sz pone qd religiosi ampliauerūt cimi-
teriū et in illa ampliatōe sepelierūt: an sic
locus pene. Rñdet Laudul. qd nō si nō est
p ep̄m solēniter beneditus. v

Quid si sepeliant corpora clericorum
qui seruauerunt interdictū in cimiterijs.
Rñdet glo. qd nō incidūt in excōicationē
qz eis cōcedit sepultura cū silentio: et abs-
qz campanarū pulsatiōe. de pe. et re. c. qd in-
te. et hoc vult dicere textus in casibus nō
cōcessis a iure. vi

Sed nunquid tempore interdicti lice-
at sepelire in quattuor festiuitatib^o. s. na-
tīuitatis domini. paschatis penthecostes
et assumptionis beate virginis in quibus
est licitum alta voce celebrare diuina pul-
satis campanis et apertis iannīs et inter-
dictis a missis admissis. Rñdet glo. nō li-
cet in istis festiuitatibus sepelire corpora
in cimiterijs tpe interdicti. Lōcor. Pau.
et zenze. viij

Item nota qd istud qd dicitur hic qd sepeliens excoicatos publice incidit in hac pena intelligitur fm glo. de his qui sepeliunt excoicatos maiori excoicatione siue a iure siue ab hoie: no autem de minori, licet participans cum mortuo excoicato participacione favorabili. s. lauando sepeliendo incidit in minorem excoicationem fm glo. de sepul. sacris. Loco. Ricar. in. iij. di. xvij. ar. vij. q. iij. Adedicit Paulus etiam si no sit publice excoicatus. Idem Ma. Pbi. et Ber. in. c. ad hec. de pui. qz excoicatio durat etiam post mortem. de sen. exco. c. a nobis. nam licet no sit coio actualis ex pte mortui: est tñ ex pte uiuentis. qd sufficit. de cle. exco. c. no illud. qz ahs sequeret qd coicans excoicato dormienti vel furioso: vel no respondenti no esset excoicatus. et ita cessat ratio Host. qui tenebat qd participans mortuo no esset excoicatus minori excoicatione: qz dicebat qd no est comunico cu mortuo. Item nota fm zeneli. Landul. et Paulu et Jo. an. qd intelligitur siue sint interdicti generaliter vel specialiter: vel a canone vel ab homine. vij

Item nota fm Landul. qd qñ quis tempore interdicti sepelit excoicatos vel interdictos est necessaria cumiterij reconciliatio vt notat de cosecra. eccle. consulisti. de p. uile. c. ad hoc. et de sacra. no itera. c. ij. - ix

Quero quis dicatur publice excoicatus vt habeat locum hec pena. Ik nndet glo. qd dicitur publice excoicatus ab hoie qñ fit coram tot qd verisimiliter no potest pretendi ignorantia: vel dicitur publice excoicatus a iure: qñ casus est qd sit eis imputandum si ignorabant qd publice sciebant. secus si no esset publice excoicatus ita qd scire potuit: puta qz fuit excoicatus coram duobus vel tribus licet iudice sedente in banco. x

Item nota qd si esset occulte excoicatus sepeliens sciret no est locus huic pene: licet incideret in minorem excoicationem fm glo. vt pdir. Loco. Stathe. Item nota fm glo. qd p hac constitutionem no tollitur pena decretalis epop. de pui. li. vi. ubi dicitur. qd si contrafecerint interdictum ingressus ecclesie istis tales sepelientibus. xi

Quero quis dicatur usurarius manifestus

Rndet Host. qd vno modo dicitur manifestus p euidentiā facti. puta qz tenet mensas paratam ad vsuras. Alio modo si de hoc sit in iure confessus vel p uictus: sed sola fama no sufficit vt manifestus dicatur. Adidit Stat. fm qd refert Jo. de lig. qd etiam dicunt manifesti qñ ex libris eorum conuincuntur. vt in cle. i. de vsuris. et facit. xv. di. qui sincera ff. de eden. l. i. s. editio nis. et notat. xxij. q. ij. c. sane. Item dicitur manifestus: si coram sacerdote et testibus publice se fateatur usurarium: et vsuras restitui maderet forte libros rationum tradens fm Huil. hunc casum notat glo. in. c. quacumq. de vsu. li. vi. Item dicit idem Stat. qd sacerdos qui habet in parochia sua usurarios manifestos debet esse cautus: ne incidat in hac penam vt seruet hanc formam. Debet enim usurarius satisfaccere de vsuris pceptis put patiunt facultates ei si potest illis a quibus extorsit. Si enim non potest debet cauere idonee eis: si pntes sunt de satisfaccendo integre. Si no sunt pntes debet cauere psonis p quos ipis creditoribus acquirant. vel si tales no reperiunt debet cauere ordinario vel eius vicario vel rectori parochie. in qua habitat pntibus aliquibus parochianis fidedignis. vel debet cauere notario de mandato ordinarij. Et no debet credere dicenti de certitate certa: sed diligenter debet indagare. vt in. c. quacumq. de vsu. li. vi. qd decretalis no est correctio p ista. xij

Quero quid si in usurario manifesto appareant signa pntis: et iubet satisfaccere de vsuris: et post mortem pstat cautio ab heredibus de restituendo: an poterit sepeliri. Ik respondet glo. et Jo. de lig. qd cautio valet et sepeliri possit: licet no vt reconalescat testamentum. et hoc dico qñ apparet signa contritionis: et iubet satisfaccere. aliter secus. qz non sufficeret cautio heredum cum decesserit in peccato. Idem Paulus. xij

Quid si sepeliens ignorabat istum quem sepeliuit excoicatum vel usurarium vel interdictum. Ik nndet glo. qd talis sepeliens no est excoicatus: quia hec constitutio requirit scientiam. Loco. de sen. excom. c. significauit. et. c. cum desideres. et de here. c. ij. li. vi. Et ideo dicit textus scienter. Item dicit pprie temeritatis audacia. Nam ubi est ignorantia temeritatis dici no potest

fm Zenzei

xiiij

Quero an portantes ad sepulcrum qui tñ
 nō sepeliūt sint excoīcati. Itē quid de co
 mitātib⁹ funus. Item qd de fabricanti
 bus et fodientibus vel aperientib⁹ sepul
 crum. Itē quid de p̄latis clericis vel mi
 nistris ecclesiarū in quarū cimiterijs sepe
 liunt qui illud nō p̄hibent sed patiuntur.
 Itē quid de clericis vel laicis q̄ portant
 cereos cruce et silia. glo. arguit ad p̄tes
 et non determinat. Lap. et Ste. tenent q̄
 isti sunt excoīcati. Addit Paul⁹ q̄ nedū
 actualiter ponētes corpus sub terra: sed
 etiā dicētes officij supra fun⁹ forte incur
 runt hanc penam. imo fortius incurrunt:
 quia plus cōtemnūt. Addit etiā idem in
 telligo de sepeliētib⁹ de facto absentib⁹
 clericis. idē de sepeliri facientibus vel mā
 dantibus. de sen. excō. c. mulieres. Tñ lit
 tera videt sepeliētes in cimiterio punire:
 et sic forte dicētes officia qui nō sunt sepe
 liētes nō incidunt: cū in penis sit mitior in
 terpretatio faciēda: vt. l. interpretatōe. et
 l. p̄ns. ff. de penis.

xv

Quero qui dicantē noīatim interdicti.
 Rñdet Landul. q̄ illi qui in sn̄a noīant
 specialiter vel exp̄sse. vt notat Inno. de
 p̄ben. illa. et sic talis exp̄ssa noīatio intelli
 gitur de illis quoz culpa vel dolo lata est
 sn̄a interdicti: et etiā quoz auxilio cōsi
 lio et fauore. de sen. excō. alma. li. vi. Itē
 intelligit Paul⁹ de interdictis a diuinis
 et sacramentoz p̄ceptione. als si essent in
 terdicti ab aliquo temporali dicit q̄ non
 procederet.

xvi

Quid si quis sepeliat publice excoīca
 tum et noīatim interdictū et vsurariū ma
 nifestū tpe interdicti. Rñdet Paulus q̄
 talis est ligat⁹ q̄druplici excoīcatione: ad
 hoc facit de sen. excō. c. cum p̄cā. et addit
 glo. q̄ de oībus debet satisfacere et ab oī
 bus absolui.

xvij

Quero an sepulti debeant exhumari.
 Rñdet glo. q̄ sic. si eozū corpora vel ossa
 discerni p̄nt. s. in trib⁹ vltimis casibus. ex
 de sepulturis. c. sacris. sed in primo casu
 qñ corpora tpe interdicti nō exhumantē si
 fuerit penitēs tpe interdicti qui sepultus
 est: et post interdictū. sed durante interdi
 cto debet exhumari. Cōcor. Inno. Post.

Jo. de lig. et Ric. in. iij. dist. xvij. ar. vij.
 q. iij.

xvij

Quero cui debet fieri satisfactio. Rñ
 det glo. quo ad excoīcatos et interdictos
 debet fieri bis quoz fauore sunt late sn̄e:
 sed quo ad vsurarios illis quib⁹ debz fieri
 restitutio. si qua enī violētia fuisset illata
 clericis vel ministris ecclesie illis etiā fie
 ret satisfactio.

xix

Quero an hec pena excoīcatōis habet
 et locū in sepeliētib⁹ eos in alijs casib⁹ in
 quib⁹ denegat sepultura. q̄ notant. s. eo.
 ti. c. ex p̄te. et de sta. mo. c. i. et. c. cū amouit.
 Rñdet glo. q̄ nō. Et cōcor. Ste.

xx

Quero an excoīcatōis minori excoīca
 tione negāda sit ecclesiastica sepultura. vi
 de Ric. in. iij. di. xvij. ar. vij. q. iij.

De clericis in sacris et religiosis p̄tra
 hentib⁹ matrimoniū. §. vi.

i

Itē hāc excoīcationē. s. de cleri
 cis in sacris et de religiosis p̄tra
 hentibus matrimoniū querit glo.

quid si coacte cōtrahant an incidat in hāc
 penā. Rñdet q̄ si de absoluta coactōe lo
 q̄mur. puta qz actuali violētia cogit impo
 nere anulū manū. et tūc ē certū qz tūc nō in
 currit hāc penā. ex qd vi me. ve cau. c. sa
 cris Si aut̄ loquam⁹ de coactōe p̄ditionali
 ter. puta qz tyrān⁹ dicit clericovēl religio
 somni cōtrahas matrimoniū cū moniali
 faciā tibi abscidi manū vel moriet tūc si
 facit incidit in excoīcationē: licz sit met⁹
 qui cadat in cōstantem virū. d. c. sacris. et
 hoc q̄stum ad coactionē: sed p̄ aliū respe
 ctum nō incidit. qz vbi est met⁹ deficit cō
 sensus: et sic nō est matrimoniū. et sic non
 dicit cōtraxisse matrimoniū. put requirit
 hec littera vt incidat in hanc penā. Item
 deficit rō littere: qz fuit imposta hec pe
 na: et facta est cōstitutio p̄pter publice ho
 nestatis iusticiā: vnde hic nulla honestas
 insurgit cū coacta sit. facit de sen. excom.
 significauit.

ij

Quid si cōtrahat sed nō cōsumit. Rñ
 det glo. qz incidit in excoīcationem. qz hec
 cōstitutio punit p̄tractū matrimoniū: et nō
 coitū vel incestū. Adē Paulus.

iiij

Quero qd si cōtraxit solū sponsalia p̄
 verba de futuro. Rñdet glo. et Paulus
 qz nō ligat nisi cōsumauerit per copulam

quia tunc transit in matrimonium. ut in. c. veniens. de spon. et. c. his qui. iij

Quero quatuor ad religiosos an intelligat de religiosi professis tacite vel expresse una de religionibus approbatis. Respondet glo. q. sic. ut in. c. i. de voto. li. vi. Sed an tacita professio obliget illi religioni. Respondet glo. q. non. sed religioni in generali. ex de regula. c. non solum. et. c. sequenti. li. vi. v

Quero quis dicatur professus tacitus. Respondet glo. c. i. de voto. li. vi. cum maior. ruij annis sponte et sciens recipiens habitum profertur ubi est distinctus de regularibus. li. vi. c. i. et. c. constitutione. vel cum habitum indistinctum ferret per annum. eo. ti. c. ex pre. Addit Inno. c. consulti. ex de regu. dices. q. si quando intravit prestatum est q. vult mutare vitam et habitum. etsi de his constituitur hic habitus solemniter susceptus dirimit matrimonium iam contractum. Nec enim prestatio sine intentione cum susceptione habitus probationis habet per tacita professione. Et hic notandum q. habitus probationis solemnizat propositum. Et dicit Landul. in cle. i. de consan. et affi. q. isti qui obligantur religioni in genere. si contractant matrimonium sunt excoicati. de regula. c. constitutione. li. vi. cum iam perfecte matrimonium spirituale contraxerint. xxvij. q. i. c. i. et. ij. vi

Quid si quis contraxit cum moniali ignorans eam moniale. Respondet glo. q. ipsa incurrit excoicationem et non contrahens cum ea. vij

Quid de his qui contrahunt contra istam prohibitionem an poterunt absolui per episcopum Landul. tenet q. sic. nisi pendente excoicatione immiscuerit se diuinis. q. tunc a solo papa absolui possunt. de re iudi. c. cum eterni. vel nisi ad bigamiam transierint. c. nuper. de bigamis. viij

Utrum papa possit dispensare ut existens in sacris contrahat. Respondet Landul. q. sic. q. continentia annexa ordini et solennitas voti perdet a constitutione ecclesie. ergo per papam tolli potest. ex de ele. c. significasti. et. c. innotuit. licet aliqui non consentiant de religiosi quod cum eis possit papa dispensare quibus substantialiter inest continentia sine qua non sunt religiosi. de sta. mo. cum ad monasterium: sed contra eos facit. c. q. votum. ubi dicitur solennitatem voti ex sola constitutione

ecclesie inuenta esse.

De clerico qui habet officium vicecomitis vel prepositi secularis. §. vij. i

Arca hanc excoicationem. s. de clerico qui habet officium vicecomitis vel prepositi secularis. Nota secundum Antonium de butri. q. in sacris constitutus non potest habere officium aliquod temporale. ij

Quero de constitutis in minoribus: an possint talia exercere. dicit q. non. sed maius imminet periculum existentibus in sacris

Contra religiosos. iij

Ed nunquam possit officium annexum dignitati sue habere seculare. dicit q. sic. dummodo per se non exerceat sed alteri committat. iiij

Quero an sit canon late sententia. Respondet glo. q. sic. Et addit Antonius de butri. q. ubi canon loquitur per verba futuri temporis: et non dirigit sermonem ad iudicem: sed ad personam delinquentem est late sententia.

De religiosi exeuntibus claustrum ut audiant leges vel phisicam. §. vij. i

Arca hanc excoicationem. s. de religiosi qui exeunt claustrum ut vadant ad audiendum leges vel phisicam. ii

Quero quare sit facta hec prohibitio cum scientia canonica non possit bene sciri sine legali: et mandatur omnibus in prebenio ut sciant et addiscant hanc scientiam: nam multe sunt materie que vix aut nullo modo sciri possunt sine legibus. ergo non debuit prohiberi sciri leges. Respondet Hostius. q. sine principali studio et auditu legum per libros legales sufficiens scientia potest haberi de ipsis per ea que in libris canonicis apponuntur: et que dubitat querat. Nam hoc non prohibetur sed de dubiis certiorari: dummodo principaliter ibi studeat. Ad hec. xxvij. di. §. fi. xxvij. di. c. fi. ij

Quero an habeat locum pena huius capituli si non exeunt claustrum nec visitant scholas sed in claustrum studeant: vel audiant vel legant audientibus. Dicit Inno. q. ligantur. Adem Antonius de butri. in e. c. non magno. et est verum secundum Hostium. q. ad verba: secus ad mentem. Consultat tamen illum in hoc dubio se putari ligatum. ar. eoz que no. de cle. exco. m. i. illud.

Nam licet exitus claustrum fuerit causa impulsiva constitutionis: causa tamen finalis fuit quod ille scire religionem non ueniret. Et quod dicitur proprie legere: et quod importet hoc uerbum. Vide Jo. an. in regu. iur. cum quid. li. vi. iij

Quid si vadit ad audiendum causa honorandi amicum suum in principio studij. Respondet hoc quod si uerba excoicationis est. puta tamen quod papa runderet talem non ligari ex mente. ff. ad exi. l. penul. quod uerba cum affectu debent intelligi maxime in penalibus. ff. quod quisque iur. l. i. §. hoc autem. Ad Jo. an. dicit quod non est ita amara interpretatio facienda. l. si. ff. ad exhiben. iiij

Quid si doctor incepit habere paucos scholares et religiosus uult eum continue honorare. Dicit glo. quod non admittit tale honoratum uno etiam si tamen legeret semel in ebdomada religiosus audies esset ligatus ut omnes frans excludatur. v

Quero an persona ecclesiastica aliquibus socijs possit priuatum legere vel audire leges in claustrum. Respondet dominus Antonius quod non. et si facit non euadet sententiam excoicationis quod non uerbis sed rebus lex imponitur. de elec. comissa. li. vi. nam lectoris auditus et principaliter studium prohibetur. de hoc in re. iur. cum quod una uia prohibetur. de re. iur. li. vi. Ad tenet ibi Jo. an. in mercurialibus. licet contrarium teneat Anno. propter uerbum excoicationis. et De. de archa. qui dicit quod est licitum in camera studere. vi

Quero quia dicitur nisi infra duos menses destiterint: quando incipit cursus duorum mensium. glo. dicit quod a tempore scire constitutionis siue publicatois. Dicitur. dicit numerandus ab exitu monasterij. Ad Jo. an. De. et Abbas quo ad religiosos. quo autem ad clericos seculares currunt ab inceptione auditus. i. quando incipiunt audire. vii

Quid si post exitum mutato proposito vadit ad theologia. Respondet Antonius quod non potest nisi prius huic constitutioni satisfaciatur redeundo ad claustrum: nisi abbas significaret ei quod iret ad theologia. quod tunc reuersus censetur in claustrum. licet uerba hoc non sonent.

Quid si plebani et filii destiterint infra duos menses: postea iterato inceperunt. Respondet Antonius quod ligantur. ix

Quid si tamen tempus fluxit de duobus mensibus ita quod non possint infra duos menses redire ad claustrum. Respondet Antonius quod propter hoc non sunt excoicati nisi post terminum. ad hoc de elec. comissa. li. vi. x

Item nota quod monachi non possunt studere in scientia humana: nec obstat quod lex humana sit pars diuine. de era. et c. li. c. penul. et quod leges ab omnibus sciri debent et omnes astringant. L. de legi. l. leges. quia istud loquitur de laicis clericos autem non astringit. de costi. c. quod in ecclesiis. et. c. ecclesia. licet clerici eis possint uti cum pro eis faciunt. di. x. c. si in adiutorium. xi

Quero an hec pena habeat locum: siue sit professus tacite vel expressis. dicit quod sic.

Item nota quod isti contrasacientes sunt priuati spe promotionis ad dignitates non ad ordines sicut glo. c. super spec. cum quibus solus papa dispensat. xii

Quero quod religiosi prohibentur ire ad quibus studia sine licentia sui prelati cum consensu maioris partis conuentus. xiii

Quid si uelit ire ad studium sacre theologie an habeat locum hec pena: vel si studere uelit in scia canonica. Respondet De. de arch. quod sic. xv

Quid si prelati religiosi studioso et docili nolit dare licentiam studendi. arguit Jo. an. in nouella. quod episcopus dare poterit. nam coceptor sciencie est membrum diaboli. xxxviij. di. c. vlti. Et dicit quod hoc placet Archiepiscopo. licet aliquae rationes urgeant in contrarium. de quibus in nouella. Item nota sicut glo. quod obtenta licentia prelati intelliguntur concessa omnia sine quibus commode studere non possent. Ex quo inferunt si accipit pecuniam mutuo pro sua necessitate obligatur monasterium. quod intelligit uerum Archiepiscopi. nisi actum fuisset quod aliunde sibi quereretur forte a consanguineo vel amico.

Quero de quo prelati intelligitur Respondet Jo. an. in nouella. quod Archiepiscopi. intelligit de abbate. xvi

Sed quid si ipse abbas uult accedere ad studia: nunquam poterit sine licentia alicuius absque metu excoicationis huius. Archiepiscopi. dicit sicut glo. refert De. quod licet male faciat ire sine conuentus sui licentia: tamen si vadit non incurrit istam penam. sed alius puniri potest. xvii

Quid si vadit ad studendum sine licentia

prelati: sed nō dimittit habitū vel ecōuer
fo. Rñdet glo. q̄ utroq̄ casu excōmunica
tus est.

De religiosis qui temere habitū sue re
ligionis dimiserint. §. ix.

Arca hanc excōicationē. s. de reli
giosis qui temere vbiq̄ habitū
sue religionis dimiserint. Nota
fm glo. q̄ speciale est in religioso apostata.
q̄ al's apostata nō est excōicatus s̄ ex
cōicandus. fm q̄d notat Jo. et Ber. xxiij.
di. si q̄s ex clericis. et extra de vi. et ho. cle.
si quis ex clericis. et de apo. c. iij.

Quid si portet s̄ habitū absconsus. pu
ta quia cooperit habitū religionis habitu
clericorū seculariū. Rñdet glo. i cle. c. qm̄.
de vi. et ho. cle. q̄ est apostata: et p̄ conser
quens excōicatus. Idem Landul. Nota
quemlibet religiosū obligatū ad habi
tum deferendū extrinsecus et sup̄ oēs ali
as vestes deferendū si velit evitare penā
c. vt periculosa. ne cle. vel mo. li. vi. nisi cā
rōnabilis subsit. Adē dicit Pau. in. d. c.
qm̄. in cle. dicens. Nunq̄d sufficit portare
habitū sub cappa v̄ tabaro: apparet q̄ nō
p̄ hunc tex. imo talis est apostata et incidit
in penā. c. vt periculosa. ne cle. vel mo. li. vi.
Et ita fuit determinatū Bononie. Adē
tenet Fran. de maro. q̄ portās habitū ve
latum sit excōicatus.

Quero hic dicit vt periculosa euagandi
materia subtrahat̄ districtius inbibemus
vt ne de cetero aliq̄s quācunq̄ religionē
tacite vel exp̄sse p̄fessus in scholis: vel ali
bi temere habitū sue religionis dimittat.
Querit glo. quare dicitur temere. Rñdet
q̄ ex cā licet habitū transformare. vt puta
timoris. de vi. et ho. cle. c. pe. et ideo tex. in
cle. c. quoniā. de vi. et hone. cle. dicit. Re
ligiosi quilibet quos oportet p̄ decentiā
habitū extrinseci et intrinsecā mox bone
statē ostendere: si p̄terq̄ ex causa rōnabili
publice vestē ferāt hmoi subaudit virga
tam v̄ partitā p̄ annū reddant̄ inhabiles
ad q̄d cūq̄ beneficiū ecclesiasticū obtineu
dum. vbi dicit Zenze. q̄ que sit rōnabilis
causa arbitrio boni viri iudicabit̄. Item
dicit q̄ non dicit̄ quis assumpsisse q̄ sta
tim est dimissurus. vñ si sacerdos vel reli
giosus has vestes in momento assumeret

statim eas dimissurus nō diceret̄ eas as
sumpsisse. ff. de diuortijs. l. diuortiu. Itē
assumere intelligit̄ cū quis cū affectu assu
mit. ff. de verbo. sig. l. nomē filioꝝ. ergo vi
detur a cōtrario q̄ nō dicit̄ quis dimitte
re habitū quē ex rōabili causa dimisit sta
tim reassumpturus. nā verba sunt̄ intelli
genda cū effectu. vnde dicit̄ in. d. c. qm̄. in
cle. q̄ quicūq̄ cleric⁹ virgata vel ptita ve
ste vteat̄: nisi rōnabilis cā subsit si benefi
ciatus extiterit p̄ sex menses: a p̄cipatōe
fructuū beneficiorū q̄ obtinet sit ip̄o facto
suspensus. vñ dicit Zenze. Quid si deferat
nō p̄tinere: nec cā vsus p̄rij: sed ob festū. so
cū qui militat vel doctorat̄ vel vrozat̄ an
incurrat hanc penā. Rñdet non. q̄ talia
raro occurrūt: et iura coaptant̄ his q̄ sepe
fiunt. ff. de legi. l. ex his. cū. l. se. et. l. ea que
raro. ff. de re. iur. Item ea que cā festi et io
co sūt obligationē nō inducūt. ff. de acri.
et obli. l. obligationū. §. verboꝝ. xv. q. i. l.
lud. de sen. excō. c. i. et idē de his que fiunt
cā honoris momētanei. vt notat̄. s. ne cle.
vel mo. c. sup̄ specu. vnde religiosus cā ho
norandi amicū audies leges vel physicā
in principio studij nō est excōicatus. vide
s. §. primo. Item qui aliq̄d facit cā veri
tatis excusat̄ a pena infamie quā al's inci
deret. ff. de his q̄ no. inf. l. ij. §. si. nec ta
lis peccare dicit̄. vt notat̄. Anno. de vi. et
ho. cle. c. cū decorē. et facit̄ iure tex. vbi di
cit. nisi cā rōnabilis: et hec est arbitraria.
Item in simili dicit̄ Ann. d. c. cū decorē.
q̄ licet theatrales ludos faciētes tanq̄ in
fames nō sūt p̄mouēdi. tñ dicit q̄ si hoc
facerēt ad cōsolationē alicuius infirmi v̄
alia iustā cā nō peccarēt.

Sed nunq̄d in lectulo. debet deferre ha
bitū. Rñdet De. de ancha. q̄ canon sen
tit q̄ sic. xv. q. i. c. fi. dum dicit̄ semp̄ Jo.
an. dicit q̄ nō putat de mēte q̄ monach⁹
in cella sua dimittēs habitū suū: vel dum
balneū intrat in occulto vel iacēs sine ha
bitu ligetur hac cōstitutione. sed tunc qm̄
exhibet se cōspectibus hominū sine habi
tu in habitu laicali: vel secularis clerici si
ne iusta causa tunc ligatur. al's pauci repe
rirentur nō ligari. p̄ hoc facit̄ probemū
siue ratio de qua in principio huius. c. vt
periculosa. facultas euagandi subtrahat̄.

que ratio cessat in casibus supradictis: et ratio restringit dictū. l. cū pater. §. dulcis sumis. de leg. ij. nec verbū positū in canone est ita amare sumendū vt nō fiat intermissio naturalis. de cōse. di. v. si tibi. et. l. antiquitas. l. de testa. et. ff. de solu. l. matri. p. doc. dñs Dñicus de sancto Bemiano. d. c. vt piculosa. addit ad rationem Jo. an. qui dicit qd hic cessat rō decretalis que intendit eoz vacatōib⁹ puidere. allegat cle. ij. de vi. et ho. cle. que imponit penā si publice vestē pbibitā ferant. vt ibi ptz in. §. dignitatē. ergo occulta mutatio: licet nō sit licita non tamen tali pena puniatur.

De fratribus cessate religionis. §. r.

Arca hanc excommunicationē de fratrib⁹ cessate religionis qui de nouo aliquē recipere. Nota qd hoc. c. et. c. si. s. eo. ti. cōter ad hoc allegat qd causa religionis nō licet cōgregationē facere. et hic glo. dicit qd nō licet absqz licentia principis nouū ordinē vel collegiūm constituere. l. de colle. illi. l. i. et. ij. et Anto. de bu. c. si. de excels. pla. dicit qd ista est regula qd oīa collegia sunt reprobata: nisi appareant permissa. vt. l. collegia. §. in summa. ff. de colle. illi. Et ideo omnes secte vel collegatōes sunt pbibite in ciuitatibus qd nō sunt sup his que habēt simul tractare. puta societas sartoz. textozum. et similiū. Et ideo dicit Buil. fm qd recitat De. in hoc. c. qd reprobari fuerūt illi qd vulgo vocant apostoli. nec tamē volebant fm apostolū victū manib⁹ querere. x. q. ij. ca. nēdum. de cē. c. cū apostolus. Item dicit hic Jo. an. qd papa Jo. renocauit qd de facto pcesserat eos qui dicunt fratricelli vt fratres de paupere vita. siue pizocholi. siue begini in extranaganti que incipit sancta romana. Sed istud videt contra dictū Anno. in. d. c. si. de excess. platoz. vbi dicitur qd causa pietatis et religionis licet. cōuenire. vt. l. i. ff. de colle. illi. hoc est facere collegiū. S3 solutio ar. patet ex verbis ei⁹ qui subdit dūmodo nihil mali faciant occasione collegij. et hec collegia licet bonū nomē habeāt. tamē quia male opant fit illicitū collegiū. et ideo destruendū. Ad hoc facit. l. vltima. e. ti. et. l. greca ibi posita qsi

92
dicat Anno. qd nouitates regulariter sunt suspecte. vt. c. cōsuetudines. ex de cōue. et ideo papa hic statuit qd nō p̄pria auctoritate fiant: sed cū sola pape auctoritate fieri possint.

De religiosis mendicantibus qd recipiunt domos vel loca de nouo. §. xi.

Arca hanc excommunicationē de religiosis mendicantibus qui domos ad habitandū vel loca de nouo recipere.

Quero quō intelligit istud de nouo. Ik nō det Pau. qd intelligit respectu pncipij qd nunqz fuit. vij. q. i. nō autē. vij. q. i. nec nouum. de ver. signi. qd p nouale. qnqz dicit nouū qd fuit et postea desijt esse: et itez renouat. xvij. q. ij. de monachis. et sic nō intelligit hic. nā si dom⁹ antiqz corruat. et super eodē solo reedificat nō est locus pene huic: sed solū cū locū de nouo querūt. sec⁹ si locus ille desijset esse suus: et ipm querebant nouo titulo: tunc locus est huic cōstitutioni. c. cū inter. de renūcia. ij

Quero quia text⁹ de quo fit mentio in hac cle. cupientes. qui est potius in. c. vni co. de excels. pla. li. vi. dicit sine licentia sedis apostolice. An ergo sufficiet lntia legati de latere. Ik nō det De. de anc. in. d. c. vni co. qd Jo. an. tenet qd non. quia aliud est sedes apostolica: aliud legatus ipsius. ad hoc de filijs p̄sby. c. si. de sen. ex. ea nō scitur. et. c. qd de his. de sen. excom. li. vi. c. eos. et in cle. c. plitteras. de pben. Nō enī licet legato facere cōtra iura. Nō enī qd facit legat⁹ dicit facere sedes apostolica. de pben. bi. qui. li. vi. fm ea qd notat Spe. in ti. de le. §. nunc tractemus. in p̄n.

De religiosis qui dicunt aliqua verba vt retrabant audientes a solutione decimarū. §. xij.

Arca hanc excommunicationē de religiosis qui dicunt aliqua verba vt retrabant audientes a solutione decimarum.

Dicit Pau. qd duo requiruntur vt hec pena vendicet sibi locū. Primū qd talia pferant vt retrabant audientes a solutione decimarum. Secundū qd pferant obligatis ad decimas soluedas. secus si pferat alia intentione vel nō obligatis. ij

Item nota q̄ hanc penam incidunt: si
hec verba dicunt in sermonibus suis. i. in
predicationibus: vel alibi id est priuatis
locutionibus. iij

Item nota dum dicit religiosos q̄ hec
pena nō habet locū in clericis secularib⁹
vel laicis qui cōtrafacerent.

De religiosis qui cōfitentibus sibi nō
faciūt cōscientiā de decimis. §. xiiij.

Arca hanc excoicationē scz de re
ligiosis q̄ cōfitentibus sibi nō faci
unt cōscientiā de decimis. i

Querit Landul. an si inueniant aliqui
retentores decimarum sint absoluedi. et
R̄ndet q̄ nō. ex quo sunt cōtinue in pecca
to mortali ex retentione decimarū. de de
cimis. c. p̄hibemus. cū sciant peccatū non
esse remissibile nisi restituat ablatū. ij

Item nota q̄ p̄dicatores q̄ nō faciunt
cōscientiā de decimis sibi cōfitentibus v̄
qui negligūt p̄dicare q̄ fuerint requisiti
nō incurrūt excoicationē ip̄o facto: sed sus
pensionē ab officio p̄dicationis et cōfes
sionis donec cōfitentibus ip̄is si hoc ip̄m
sibi dicendi cōmode facultatē habuerint
cōscientiā fecerint: sed si in p̄dicta suspen
sione p̄sumpserint p̄dicare ip̄o facto sentē
tiam excoicationis incurrūt. iij

Quero quia dicit q̄ tenent facere con
scientiā quādo populo p̄dicabūt: an ergo
teneant quādo clericis p̄dicant. R̄ndet
glo. et Pau. q̄ nō. de sen. ex. si in iā. li. vi.
Item nota fm Zenze. q̄ hic nō fit mētio
de festo natiuitatis dñi p̄pter celebratio
nem triū missarū que celebrant illa die. p̄
pter qd nō est forte cōmoditas p̄dicandi.
s. solū de festo natiuitatis beate virginis
Item non fit mētio de festo pasce p̄pter
cōmunionem. iiij

Quero quia hic dicitur cum fuerint re
quisiti: an teneant si non fuerint requisiti.
R̄ndet glo. q̄ nō. v

Sed quid si requirunt in alijs tempori
bus p̄terq̄ in istis solennitatibus. Vide
tur q̄ nō teneant p̄dicare. quia hic solum
dicit textus quando predicant in istis so
lennitatibus. vi

Item nota tertū. studeant informare.
Nam fm Zenze. nō sufficit q̄ predicando
dicant. Soluatis decimas: sed tenent in

formare qualiter ad eas soluendas ex de
bito astringantur. vij

Item nota qui sunt isti a quib⁹ p̄nt re
qui: qz tex. dicit. ab ecclesiarū rectorib⁹
vicarijs aut loca eorundē tenentibus.

De religiosis qui decimas ecclesijs de
bitas vsurpāt. §. xiiij.

Arca hanc excommunicationē. s.
De religiosis qui decimas ecclesijs
debitas vsurpant. i

Nota fm glo. et Asten. in sum. vij. li. ti.
ij. ver. lxxxvij. q̄ i hoc q̄ dicit tex. religio
si. patet q̄ nō habet locū hec pene in secu
laribus clericis vel laicis: qui delinquant
in istis. ij

Item in hoc q̄ dicit. Quicūq̄. cōpre
hendit etiā feminas religiosas: et etiā re
ligiosum ad secularē ecclesiā translātū.

Item in hoc q̄ dicit ecclesijs iij
debitas patet q̄ si decime deberent nō ec
clesijs sed priuatis p̄sonis per priuilegiū
vel antiquū feudum: et religiosi p̄hiberēt
solui. vel aliter faceret cōtra istam cōstitu
tionē nō inciderent in has penas. Itē di
cit tex. nō pmittunt facto intelligit vel p̄
hibent verbo. iiij

Querit glo. qz textus dicit q̄ tales re
ligiosi cōtrafacientes sunt suspensi ab of
ficijs: an intelligant de diuinis officijs an
de alijs. puta si erat sacrista elemosinari⁹
camerarius clauicularius et similes. glo.
arguit ad ptes et nō determinat. Pau. dē
cit intellige de diuinis. Itē dicit Ste. et
facit littera infra. vbi nō reperit. quibus
officijs cum omnes religiosi non teneant
ad diuina officia. sed solū p̄fessi et clerici.
xvi. q. i. nemo. et. c. se. et. c. si monachus. vel
p̄t intelligi de officijs tp̄alibus que habet
aliquādo religiosi: vt sunt p̄curationes ⁊
castaldionatus. i. q. iij. saluator. ex de so
lu. c. ij. et hec secūda expositio est benigni
or. Intelligi etiā posset q̄ in eadē p̄sona
cōcurrūt officia diuina et alia. als si diu
na tm̄ officia cōcurrūt: tunc illis sit suspē
sus vt viteē ma. or pena. s. excoimunicatio
nis qua nulla est maior in ecclesia. xiiij.
q. i. c. nō auferamus. i. q. iij. corripiant.

De religiosis qui non seruant interdium qñ matrix ecclesia seruat. §. xv.

Arca hanc excoicationē. i. de religiosis qui nō seruat interdium qñ matrix ecclesia seruat. i

Aduertendū fm glo. qñ nō ligant clerici seculares hac p̄stitutione. s. vt incidat in excoicationē: si nō seruant interdium qñ matrix ecclesia seruat. ij

Quero an intelligat de interdicto a iure: puta canon ponit interdium ciuitati q̄ insecuta fuerit episcopū. vt in cle. in §. ciuitas. de penis. iij

Donec q̄ matrix ecclesia vult istud interdium obseruare et obseruat. an religiosi non obseruantes sunt excoicati. Rñdet glo. in §. sedis aplice. q̄ sic. iij

Quero q̄ dicat matrix ecclesia. Rñdet glo. in §. matricē. i. maiorē vel baptismalem est que dicit matrix. q̄ sicut mater generat sic illa generat p̄ baptismū. q̄ q̄ interdium qñq̄ loca nō hñtia intra se ecclesiaz cathedralē: habet tñ matricē. ideo exprimit hoc: et dico hoc locū habere etiā cū illa matrix ecclesia religiosi nō obseruantibus subest q̄tuz ad p̄sentationē collationis. vel q̄ sit ip̄oz vicaria: cū hic generaliter loquatur. v

Quero quō intelligitur matrix ecclesia obseruare interdium. An intelligit qñ solus episcopus vel p̄latus seruat: an qñ solum capitulū: an quando vtrūq̄ mixtum. Item quid si vacat ecclesia cathedralis et ps capituli seruat: et ps nō seruat q̄ forte partes sunt equales. i. tot sunt obseruantes quot sunt nō obseruantes. Rñdet glo. q̄ in oībus his casibus ecclesia sumitur p̄ materiali ecclesia. s. p̄ ip̄ius ecclesie pietibus: et q̄ ex quo quotidie in ecclesia celebratur ianuis ap̄tis: siue p̄ prelatus: siue p̄ capitulū totū vel p̄tem: siue p̄ alios clericos ecclesie nō sit locus huic pene. Lōcor. Stepha. vi

Quero an quo ad interdium p̄uincie dicitur ecclesia metropolitana matrix ita q̄ illa seruate interdium religiosi totius p̄uincie non obseruantes ligati hac pena sint: de scientibus loquor. Rñdet glo. q̄ nō p̄ hac litterā q̄ dicit cathedralē vel matricem loci. Lōstat tñ q̄ metropoli. puta

Rauenas nō est iuris v̄ cathedralis ciuitatis Bononie: ligabuntur ergo religiosi rauenatis diocesis tñ. vij

Quero q̄d si sit interdicta villa vel castrum nō habens certā ecclesiā cathedralem inclusaz vel matricē q̄ esse possit. puta q̄ matrix ecclesia est in alia nō interdicta: vel q̄ plures sunt ecclesie in villa vel in castro: et nulla est principalior. q̄ q̄libet baptizat suos prochianos: et forte ex illis ecclesijs aliq̄ seruant interdium aliq̄ nō. Rñdet glo. puto q̄ tñ nō sit loc⁹ huic cōstitutioni. Deficit enī mens q̄ verba sicut nec locū haberet qñ in loco singulariter interdicto nulla esset ecclesia: nisi illa religiosoz nō seruantū. viij

Quero qualiter religiosi intelligantur scire matricē ecclesiā seruari interdium. Rñdet glo. qñ viderint vel alio corporis sensu p̄ceperint. puta audierint. als p̄babiliter ignorantes talem obseruantia nō ligant hac pena. ix

Quero quid si interdium sit nullū p̄pter appellationē illoz cōtra quos latum fuerit: et tñ matrix ecclesia seruat. Rñdet glo. q̄ nihilominus religiosi nō obseruantes incurrūt excoicationē. x

Sed quid si matrix ecclesia non seruat ubi est seruandū: nunq̄d religiosi seruare tenent. Rñdet Dau. q̄ sic. nā nō excusantur. licz matrix ecclesia nō seruet. xi

Sed q̄d si ep̄s mandat seruari interdium et capitulū mandat p̄trariū. Rñdet senze. q̄ poti⁹ est obediendū ep̄o. vt in. c. i. de postu. p̄la. Item dicit de interdicto q̄d mandat seruari p̄ ep̄m: licet p̄ ecclesiā cathedralē nō seruat: q̄ nō q̄d fit sed q̄d fieri debet attendit. de elec. c. cū causam.

Item nota fm Landul. q̄ religiosi nō seruantes interdium sunt excoicati. Clerici vero seculares et etiā religiosi sunt suspēsi. vt i. c. tāta. de excels. p̄la. Item est interdict⁹ ingressus ecclesie. de p̄uil. c. ep̄oz. li. vi. Item sunt excoicati sepeliētes interdictos. in cle. eos. de sepul. Item est irregularis et ineligibilis acruine et passine. s. eo. ti. is qui. li. vi.

De fratribus minoribus recipientib⁹ ad diuina. fr̄s de tertio ordine. §. xvi. B iij

¶ **I**n hac excōicationē. s. de fra-
trib⁹ minoribus recipientibus ad
diuina fratres et sorores de ter-
cio ordine. i

¶ **Q**uerit glo. an si alij religiosi vel cleri-
ci seculares eos recipiāt incidāt in excōi-
cationē. ¶ **R**ndet q̄ nō. nā specialiter excōi-
cantur frēs minores fm Landul. qz spe-
cialiter eis afficiebant. utpote sui ordi-
s. ij

¶ **I**tem nota q̄ hec excōicatio h̄z lo-
cum nō obstātibus quibuscūqz p̄uilegijs
tam ip̄oz fratrum minorū q̄ illorum de ter-
cio ordine. iij

¶ **Q**uero an si fratres minores recipiant
ad diuina in alijs ecclesijs et nō suis inci-
dant in excōicationē. ¶ **R**ndet glo. q̄ non.
¶ **P**osset tñ habere locū alia pena cōis. c. i.
eo. ti. qz nō seruaret interdictū qñ matrix
ecclesia seruat: s; si matrix ecclesia nō ser-
uat interdictū si ip̄i fratres minores reci-
perent eos ad diuina in alijs ecclesijs nō
incurrunt excōicationē fm Ste. ¶ **F**ateſ tñ
q̄ si eos reciperēt ad diuina cōtra volun-
tatē rectorū assumēdo sibi hanc auctori-
tatē q̄ inciderēt. iiij

¶ **I**tem nota fm Pau. q̄ isti de tercio or-
dine gaudent p̄uilegio q̄ tpe interdicti
possunt interesse diuinis quo ad alias ec-
clesias: dum nō fratrū minorū. et sic di-
cit Landul. et Zenze. q̄ gaudent p̄uile-
gio clericali. et hoc dicit Zenze. credo vep.
et sic cōsului in vna q̄stione perusina. i

¶ **D**e monachis et canonicis regularib⁹
q̄ transferūt se ad curias p̄ncipū. s. xvij

¶ **I**n hac excōicationē. s. de mo-
nachis et canonicis regularib⁹ q̄
trāfferūt se ad curias p̄ncipū. i

¶ **N**ota fm glo. et Alsten. in sum. q̄ rex. di-
cit nō habentes administrationē. ergo si
habent administrationē ire p̄nt causa ad-
ministrationis. ij

¶ **I**tem nota q̄ ad excōicationē hanc cō-
trahendā duo sunt necessaria. s. q̄ intrave-
rint curiā: et q̄ animo damnificandi mo-
nasteriū vel prelatū: licentia autē habere
vel nō habere nō est ponderandū. qz etiaz
si intraret curiā de lnia p̄lati aīo damni-
ficandi monasteriū vel prelatum essent
ligati. Ex solo igit̄ exitu claustrī ob hanc

causam nō ligat̄: ex quo nō intravit curiā.
Landul. tñ dicit q̄ si intrat curiā: licz nō
aīo malo peccat mortaliter faciēdo cōtra
p̄hibitionē: licz nō sit excōicatus. iij

¶ **Q**uid si intravit curiā ob hāc causā. i.
aīo damnificandi p̄latum vel monasteriū
tñ nō intulit dampnū. sine qz nō potuit sine
quia penituit. ¶ **R**ndet glo. q̄ excommuni-
catus est. i

¶ **D**e monachis qui sine lnia abbatū in-
fra monasteria tenēt arma. s. xvij.

¶ **I**n hac excōicationē. s. de mo-
nachis qui sine lnia abbatū infra
septra monasterioꝝ suozum tenent
arma. i

¶ **N**ota q̄ hoc nō extendit̄ ad canonicos
regulares: qz hic de eis nō repetit̄ fm glo.

¶ **Q**uero quid si teneāt arma extra
septra monasterij. ¶ **R**ndet glo. q̄ non sunt
excōmunicati. iij

¶ **Q**uero quid intelligit̄ noīe armorū. ¶ **R**ndet
glo. q̄ intelligunt̄ tam arma ad defen-
dendum q̄ ad offendendū vt tela et simi-
lia. in sti. de interdic. s. armorū. et in sti. de
pu. in. s. item lex cornelia. ff. de ver. signi.
l. armorū. l. cor. Pau. Landul. et Zenze.
qui addit. p̄t tamē de his intelligi que cō-
v̄su loquēdi arma appellāt̄: vt stetur vsuē
loquēdi. ff. de fun. instruc. l. cum delamo-
niss. s. asinam. ff. de ver. sig. l. vt alfenus.
et. l. aniculus. iiij

¶ **Q**uid si tenēt arma nō ad offensā sed
ad aliū vsū. vt lapides ad edificandum
cultellos ad vsū coquine vel mense. ¶ **R**ndet
Pau. q̄ nō est locus huic pene. Si au-
tem haberēt aceruū lapidū. ad fenestrā su-
per portā ad impugnandū veniētes: tunc
accedit iste tertus. v

¶ **Q**uod clerici portantes peccant mor-
taliter. ¶ **R**ndet Stat. q̄ sic. als nō p̄nt ex-
cōicari. xi. q. iij. nemo. et ibi notat̄.

¶ **D**e religiosiis ministrantib⁹ sacramen-
ta eucharistie extreme vnctionis absq̄
lnia p̄rij sacerdotis. s. xix.

¶ **I**n hac excōicationē de reli-
giosis ministrantib⁹ sacramenta
eucharistie extreme vnctionis abs-
q̄ lnia p̄rij sacerdotis. i

¶ **Q**uero an credat religiosus prohibi-
tō volētī recipere eucharistiā: si dicat se hā

bere lnam a proprio sacerdote. Rndet glo:
q sic. qz psumendus est esse memor ppe
salut. i. q. vij. §. sancim. ex de homi. ligni
ficasti. Loco. Pau. Lan. et Ste. ij

Quero qd de secularib mercenarijs z
silibus. Rndet glo. q sufficit lna pbyte
roz in quoz parrochjs habitat. iij

Quero an sufficiat lna procbialis q no
dum est pbyter. Rndet glo. q sic si est le
gitime etatis. vt infra annu possit ordina
ri sacerdos et ita faciat se ordinari infra
annu a die quo est sibi cura comissa: aliter
ipo facto est priuat beneficio. vt in. c. licz.
de elec. li. vi. nisi ecclesia parrochialis sit
collegiata. qz in isto casu no est priuatus:
sed nisi admonitus faciat se infra dictum
terminu ordinari debet puari. ex de elec.
c. cum in cunctis. §. cum inferiora. et. c. in
stitutu. de elec. li. vi. tñ epi z superiores pnt
cu aliquibus dispensare rone studij: vt no
teneant se facere pmoueri ad sacerdotiu
nisi post septenniu. dum tñ infra annu fa
ciant se pmoueri ad subdiaconatu z post
septimu annu ceptu infra annu recipiant
diaconatu et pbyteratu: aliter sunt pu
ti ipo iure. de elec. c. cu ex eo. li. vi. iij

Quero an sufficiat licentia vicarij q ge
rit cura ordinaria illius ecclesie prochia
lis: et est constitutus ab epo. Rndet glo. q
sic. Ex quo inferet q si no habet cura ordi
naria sed est sibi cura ecclesie puo tpe re
comissa q non pot dare hanc lnam nisi in
speciali hoc sibi sit comissum. v

Quero an sufficiat lna diocesani. Rndet
glo. q sic. de pe. et re. c. ij. li. vi. qz eps
est procbialis pbyter oim subiectoz lue
diocesi. z specialiter qn vacat ecclesia par
rochialis. consulit tñ glo. q a parrochiali
pbytero recipiat lna: qz tutius est no re
cedere a xbis. c. ad audientia. de decimis.

Quid si procbianus dicat
do tibi lnam vt recipias a quouis sacer
dote siue religioso. An requirat specialis
specificatio q possis recipere a tali fratre
minor vel pdicator. vij

Item qd si procbianus dicat religioso
do tibi lna: vt des eucharistia z extrema
unctione meis subditis: an reqrat specia
lis specificatio procbianoz qbus hec sunt
pbenda. Rndet glo. q no. ex quo de sacra

mento fit specificatio.

vij

Quero an religiosi conferentes sacrame
ta baptismi incidant in excoicatione. Re
spondet glo. q no. ix

Item fm Landul. q sacerdos parro
chialis curatus q tunc cuq simplex ex quo
comissa est sibi cura pot in adiutoriu ipius
cure sibi assumere locu ad ips quemcuq
religiosus vel aliu sine cuiuscunq superioris
licentia. puta in quadragesima qui ipm iu
uet in sacramentis pferendis vel in officio
pdicandi: dummo costet sibi de ipius suf
ficientia. vt no. Anno. in. c. tua. ex de cle.
patri. z. c. excoicamus. §. qz vero. ex de be
reticis. nam ex quo tales sunt ordinati ri
te ita pnt illa facere sicut curati: nec defu
cit eis nisi materia. s. populus. si ergo cu
ratus paret sibi materia exercere poterit.
xvi. q. i. ecce.

De religiosis qui absoluunt excoicatos
a canone. §. xx.

Item circa hanc excoicatione de
religiosis qui absoluunt excoica
tos a canone. i

Quero an si religiosi absoluunt a snia
lata ab hoie incidat in excoicatione. Rndet
glo. q no: ex quo no exprit. Item Lan
dul. et Pau. dicunt q si absoluunt a snia la
ta ab hoie: vel p delegatione pape vel per
litteras alioz inferioru prelatoru no inci
dunt in excoicatione. qz si de hoc intellex
isset exprisset. vt in. c. ad audientia. de
deci. Item qz hec constitutio est penalis. vt
in. c. statutu. de elec. li. vi. ij

Quero qz textus dicit. pter qz a casib
a iure expris: q sint casus a iure expris in
quibus religiosi sine metu excoicationis
pnt absolvere. Rndet qn regularis regu
laru pcutit vel monachus monachum. qz
tunc ad curia mitti no debet: sed en pot ab
soluere platus. vt i. c. monachi. de sen. ex.
vel in articulo mortis q casu quilibet sim
plex sacerdos absoluit z alij similes. vt in
c. cum eoz. eo. ti. iij

Quid si religiosi habent ex privilegio vt
possint absolvere a casibus excoicationu
in iure positu. Rndet glo. q tunc si ab
soluunt no incidit in excoicatione. et hoc
est qd dicit tex. vel privilegij sedis aplice
coessis eisdem. s. fratribus. iij

Quero que sint iste sententie a quibus si religiosi absoluunt incidunt in excoicationem. Rñdet glo. in ver. a sentētīs. q̄ intelligit̄ ab oībus sentētīs: siue sint sententie excoicationis siue suspensionis siue interditi p̄ statuta synodalia vel puincia/ lia promulgate. v

Sed nunquā plati collegiatarū ecclesia rum cū capellis suis possint facere statuta sine cōsensu ep̄i vel capituli cathedraliū. Rñdet Ste. q̄ nō. vt in. c. cū p̄suetudinis. ex de consue. et in. c. nouit. de iudi. et ex de his q̄ fi. a pla. sine cōsen. capi. c. nouit. Et no. Anno. de cōsti. cū omnes. ep̄s autē cū cōsensu capituli p̄t. de cōsti. c. vt animaz. li. vi. de maio. et obe. c. ij. et. xvij. di. in p̄n. de cōse. di. iij. c. i. vi

Quero quid si absoluat sociū vel religio/ sū a p̄dictis. puta ab excoicatione ca nonis. Rñdet glo. sup̄ xbo. quēq̄. q̄ ta/ les absoluentes incidunt in excoicationē:

Sed an absoluti incidat tāq̄ vñ participantes in crimine. glo. Jo. an. re/ mittit se ad notata in. c. contingit. de sen. excom. viij

Quero pone q̄ frater minor absoluat p̄ cussorē clerici vel interfectorē nō a sn̄a ex coicationis: sed a peccato: nunquid incur/ rat hanc penam. Rñdet Landul. videt̄ q̄ nō. q̄ aliud est absoluere a peccato homi/ cidij aliud ab excoicatione. Nam aliquan do remanēs in mortali p̄pter qd̄ est excoi/ catus: absoluatur ab excoicatione durate peccato. de testib. c. veniēs. Item excoi/ catus et irregularis p̄t absolui ab excoica/ tione remanente irregularitate. de sen. ex. cū illoz. Item q̄ si textus iste voluisset di/ risset. vt in. c. ad audientiam. de decimis. Dicit ergo q̄ si talis scienter admittit ex/ coicatum ante absolutionē ad sacramen/ tum p̄ue. tunc et si nō incurrat hanc excoi/ cationē directe: incidit tñ in minorē par/ ticipando cū excoicato et cōferendo eccle/ siastica sacramēta: et sic p̄ticipando in di/ uinis. ex de sen. ex. c. nup. secus si p̄abili/ te et ignorabat factū: vel ius speciale v̄ cō/ stitutionē sinodalē vel puincia/ lē fulminā/ tem excoicationis sn̄am: tunc enī foret ex/ cusatus. vt in. c. ad apostolice. de cle. exco/ muni. et in. c. vt animarū. de p̄sti. li. vi. nisi

ignorantia fuerit crassa vel supina. et ibi dicit̄ tex. puta si cōstitutio fuit publice pu/ blicata i ciuitate. vt no. in. c. cū i tua. q̄ ma/ tri. accu. p̄nt. et. xxij. di. in p̄n. ix

Utrū secularis p̄tens clericū: et in/ grediens religionez possit absolui. Vide Rñc. in. iij. di. xvij. x

Utrū sacerdos absoluens aliquē ab il/ lis peccatis a quib⁹ nō p̄t peccet mortu/ liter. vide Rñc. in. iij. di. xvij. ar. ij. q. v. xi

De clericis secularibus et religiosis in/ ducentib⁹ ad vouendū iurandū vel pro/ mittendū de eligendo sepulturā apud eos: vel iam electā nō mutando. §. xi.

Arca hanc excoicationē de clerico/ cis secularibus et religiosis indu/ centibus ad vouendū iurandū vel p̄mittendum de eligendo apud eos sepul/ turam vel iam electā nō mutandā. i

Aduertendū q̄ sic dicit̄ in. c. i. de sepul. li. vi. de quo. c. facit mentionē tex. in cle. c. cupientes. de penis. si p̄factū fuerit ta/ lis electio erit irrita. et qui sic elegerint nō p̄t sepeliri apud ecclesias sic electas. nec p̄t eligere alibi: sed oīno sepeliendi sunt apud ecclesias apud quas fuissent sepeliē di: si non elegerint sepulturā. at̄ religiosi et clerici qui p̄diccos in suis ecclesijs vel cimiterijs p̄sumpserint sepelire: tenent̄ ad restitutionē corporū si petant. et etiā tenē tur ad restitutionē omnium q̄ occasione se/ pulture eoz p̄uenerint: quomodolibet ad eosdē faciendā integraliter infra. x. dies. quā nisi fecerint ecclesia apud quā sepulsi fuerint et cimiteria eius. extunc tamdiu re/ maneant interdicta donec facta fuerit res/ titutio p̄dictor. d. c. i. ij

Quero quid si nō inducāt ad iurandū vouendū vel p̄mittendū: sed inducunt vt eligāt. Rñdet De de ancha. fm̄ Jo. an. q̄ nō ligant̄ ista cōstitutione. nā simplici/ ter eligens p̄t variare et penitere: qd̄ non p̄t iurans vouēs vel p̄mittēs. iij

Quero quid si inducat ad vouendū iu/ randū vel p̄mittendū de eligendo apud nō suam ecclesiā. s. inducentis. Rñspōdet idē fm̄ Jo. an. q̄ non ligant̄ hac cōstitu/ tione. vide qd̄ notat Hosti. eo. ti. in sum.

95
§. an licitū. v. quid si quis eligat. vbi lo-
quitur de illo qui iuravit non mutare se-
pulturā an mutare possit. iiij

Quid si quis proprio motu iuraret vlt vo-
ueret in tali loco eligere sepulturam. Rñ-
det, Hosti. q. tunc tenet seruare votū vel
iuramentū: nisi causa noua superveniat. pu-
ra qz factus est epus vel religiosus: vel lo-
cus est dissipatus. ex de reli. do. inter qtu-
or. licet De. de ancha. teneat cōtrariū. d.
c. i. de testa. v

Item nota qd qui illicite sepeliūt tenent
ad restitutionē corporū: et hoc si petant.
Eld restitutionē aut alioz q occasione sep-
ulture pceperunt infra. x. dies: etiā si nō
petant. vt dicit glo. in ver. Decenniū. et rō
est fm De. de ancha. qz semp qui male ac-
cipit est i mora sicut far. l. in re furtiva. ff.
de pdi. fur. Nō ergo debet interpellari: s;
vltro se offerre vt libereē a peccato. vi

Quero quare ex delicto vnus forte mi-
nimi de ecclesia ppter iuramentū vel pmif-
sionē quā sibi fecit fieri tota ecclesia dam-
num patiat vt sit interdicta cū cimiterio.
Rñdet De. de ancha. qz reliqui de eccle-
sia hanc penā interdicti incurrunt potius
ex sequenti eoz delicto nō restituendo ma-
le accepta que ex facto alicui^o de collegio
hoc inducentis quasi totū collegiū dicat
deliquisse si retinet rē inuasam ab vno de
collegio. Facit qd notat. c. ij. de ordi. cog.
Presumit enī ille talis eoz scia deliquit
se postq retinet rem sic inuasam. ar. de re-
sti. spo. cum ad sedē. nā rōne cōiunctionis
alter alterius facta presumit scire. ar. l. de
tutela. et qd ibi notat. l. de in inte. resti.
minorum. vii

Quero dicit in. d. c. i. de sepul. qd si qz
fecerit sibi pmitti de eligendo apud illuz
sepulturā q tali pmissione non obstante
debet ille sepeliri apud ecclesiā illā apud
quā de iure sepelire debuisset. Quid ergo
si ipa est illa cuius clericus sic deliquit fa-
ciendo sibi iurare vouere vel pmittere. pu-
ta est suus prochanus vbi ahs sepeliri de-
bebat. Rñdet Jo. an. in nouella q ista q-
stio ē indubitata. qz ista pstitutio emanat
in fauorē ecclesie cui sepultura debet. er-
go in ipius penā retorqueri nō debet. de
re. iur. c. q ob gratiā. li. vi. Item licz pec-

cet auferendo libertatē eligendi sepul-
turam: tñ certat de debito retinendo. Nō est
ergo habenda illa ratio de tali que habet-
tur de illo qui certat de lucro captando. l.
fi. l. de codici. facit. l. si qz ali. te. pbi. l.
fi. et. l. iulianus. cum. l. se. de acquire. do.
Locoz. De. de ancha. viii

Quid si illa apud quā debebat sepeli-
ri de iure etiā erat interdicta eius cimiter-
rio. Rñdet Archi. illū sepeliendū in eccle-
sia cathedrali q etiā si esset interdicta ser-
uabitur ordo. xij. q. ij. c. vbi cūq. ix

Quero si ista qua debebat restitui huic
ecclesie in qua debebat sepeliri si interdi-
cta nō fuisset postq nō ibi sed in cathedra-
li vel alibi sepeliē vtrū debebunt ista huic
ecclesie ad quā funus transferē. Eadē eti-
am esset questio de canonica portione de-
bita ecclesie prochan: an ea pdat si depre-
benditur interdicta tpe sepulture. Posset
etiā dici in primo casu q postq cathedra-
lis vel alia subrogat loco interdicte debz
intelligi subrogata cū oibus qualitatib⁹:
et cū onere et honore. ff. si qz ex testa. liber
esse ius. fue. l. i. §. hec actio. Quis enī co-
mitatur in tali casu emolumentū. l. alūne.
§. scia. de alimento legato. Item posset di-
ci q si sine delicto esset ecclesia interdicta
nō esset ecclesia priuanda cōmodis consu-
tis. ar. l. administratōne. l. de lega. Idē
sentio si nō potuit sepeliri apud ecclesiā
apud quā elegit sepulturā ppter casuz cō-
tingentē in psona mortui. puta qz decessit
in campis nec reperit vel est bannitus. p-
pter ista enī ecclesia nō est priuanda lega-
tis sibi factis gratia sepulture. vt notat
in. c. in nostra. de sepul. li. vi. Si aut quis
post electā sepulturā et legatū ecclesie fa-
ctum mutasset animū eligēdo alibi sepul-
turā videt legatū ademptū et translatum
ad illā in qua voluit vltimo sepeliri. ar. d.
§. scia. hec De. de ancha. x

Quero idem De. post Jo. an. quid de
viatoribus decedentibus: vbi debeant se-
peliri. Jo. an. in. ca. i. de sepul. in nouella
dicit. q in ecclesia cathedrali. Et recitat
opinionem Archi. tenentis cōtrariū. s.
q sepeliatur in ecclesia in cuius prochia
mortuus est. Idem Dgo. et Ray. per. c.
ecclesias. xxij. quest. i. et. xvi. q. i. capi. i.

exponentes ibi patrū. i. christianoz. xi. q. iij. ad mensam. Hof. in sum. e. ti. ver. quid si pegrinus. dicit q sepeliat in cathedrali vel in alia in cuius parrochia est mortuus p. d. c. ecclesias. et fuit hec qstio de facto. Senis in psona cuiusdā militis magnifici forēsis qui decessit in parrochia sancti christoferi. et sepultus fuit in ecclesia cathedrali: cuius funera fuerunt magnifica et sumptuosa valde: ubi tñ nō erat questio de omnibus funerabilib⁹. sed de quarta parrochiali: quā petebat ecclesia sancti christoferi.

Quero dicitur hic q ille qui iniuste sepelitus tenet ad restitutionē oīm illi ecclesie ubi debuit sepeliri. s. pone q ille in ecclesia nō pōt sepeliri: qz ciuitas erat interdicta: et de facto sepultus fuit apud fratres minores ipis inuitis. Sūlta tñ p oblationibus et p missis dicendis oblata sunt fratribus. Querit an illa ecclesia debeat illa habere vel an parrochialis debeat de illis habere quartā: cū nec apud ipam potuisset etiā sepeliri. Fede. de senis cōsultuit q ista male ablata et male accepta nō veniant diuidenda. ff. fami. hercis. l. ceterū. §. sed et si qui. Ad hoc facit qd no. Anno. in. d. c. in nostra. ubi ad litterā sic dicitur. Sine q is de quo agit apud hospitalarios nō de iure sed de facto sepultus est de relictis eiusdē nec totū nec partē reddent ecclesie parrochiali: sed corpus tm̄ et oblationes omnes que occasione sepulture facte fuissent. vt ex de sepul. c. ex pte. Nec obstat. c. in nostra. qz debet intelligi qn̄ p̄sus alibi sepultus de facto debebat apud suā ecclesiam sepeliri: sed in casu nostro nulla sibi irrogat iniuria: cum nō haberet tñc sepeliendi p̄ter interdictū. de pe. et re. c. q in re. et de p̄ni. c. cum a plantare. §. q si templarij. Et infert istam rationē q si ecclesia parrochialis est interdicta: sed non p̄ rationē qz parrochianus alibi sepultus electione vel iuramento dicto casu ecclesia parrochialis nō habebit quartam. et ita scripsi in. d. c. in nostra. v. vl. qrit. Et hoc dico q si apud ecclesiā ubi debuit esse sepultus de iure. p̄t de iure defendit sua ecclesia interdicta nihil p̄cipiat. Sed si alibi est sepultus de facto: tunc si sine interdī

cto sua ecclesia cōmisit culpā tñc forte idē Si vero culpam nō cōmisit quia forte p̄pter delictum dñi fuit ciuitas interdicta: tunc etiā nō deberet suo iure priuari cū p̄eam nō stare: sed p̄ casum occurrentē. ar. d. l. ab administratōne. Item si in sua poterat sepeliri: tunc omnium debet fieri restitutio p̄ ecclesiā que illicite sepeliunt. ar. huius. c. et. c. in nostra. q enī occasione rei mee ad te veniunt debes mihi reddere sicut ipam rem: qd̄ dic sicut plene no. Bar. in. l. p̄tor ait. §. qd̄ de fructibus. ff. de bo. aucto. iudi. possi.

De quocunqz qui incidit in heresim iam damnatā vel nouam adinuenit et generaliter de quocunqz heretico. §. xxij.

Arca hanc excoicationē. s. de quocunqz qui incidit in heresim iam damnatam vel nouā adinuenit: et generaliter de quocunqz heretico. i

Quero quis dicat hereticus. glo. ordinaria: in. c. illi qui peregrinos. xiiij. q. iij. enumerat plures modos dicēs. Vno modo dicitur hereticus quicunqz est dubius in fide ex de here. c. dubius. Secūdo oīs scismaticus dicitur hereticus. ij. q. i. quisquis. Tercio omnis p̄cisus ab ecclesia fm̄ excoicatus dicitur hereticus. iij. q. i. c. i. Quarto modo dicitur hereticus qui male interpretatur sacram scripturā. xiiij. q. iij. heresis. Quinto qui nouā opintonē inuenit. xiiij. q. iij. hereticus. Sexto qui vult auferre priuilegium romane ecclesie que p̄est oibus. xij. dist. omnes. Septimo qui transgreditur precepta sedis apostolice p̄tinaciter. xix. di. nulli fas. Item large quādoqz dicitur hereticus omnis qui nō tenet articulos fidei. et fm̄ hoc iudei et gētiles sunt heretici. xiiij. q. iij. quia vero. et fm̄ hoc non omnis hereticus est excoicatus. Strictē autē sumitur hereticus omnis qui remotus est ab ecclesia. quia errat in fide. et scdm̄ hoc omnis hereticus est excoicatus. extra de here. c. ad abolendam. Est et alia similis glo. in. c. firmissime. de hereticis. que dicit qz sex modis dicitur quis hereticus. scilicet qui peruertit sacramenta ecclesie: sicut est symoniacus. i. quest. i. eos qui per pecuniā. Item ille qui se

scindit ab unitate ecclesie. vij. q. i. denique.
Item qui errat in expositione scripture.
xiiij. q. iij. heresis. Item ois excoicatus.
iij. q. v. q. autē. Item qui fingit nouā se-
ctam vel cōfictam sequit. xiiij. q. iij. here-
ticus. Item qui aliter sentit de articulis fi-
dei q̄ romana ecclesia. xiiij. q. i. hec est fi-
des. Ad dit. Ant. de bu. in. d. c. firmissime.
q̄ pprie dicit hereticus qui nō tenet q̄tuor
cōcilia. L. de here. l. quicūq̄. et. l. fi. L.
de sum. tri. et fi. ca. Item qui decretalib⁹
epistolis cōtradicit: vel eas nō recipit. xx.
di. de libellis. Item qui cōionē catholice ec-
clesie nō recipit. in auten. de p̄uilegijs do-
tium. post p̄n. col. viij. adde q̄ heretic⁹ est
qui diceret xpm nō esse verū hoīem. vt in
c. cū xps. de hereticis. Item qui diceret p̄-
naciter asserendo q̄ aīa rōnalis seu intel-
lectiua nō sit forma corp̄is humani p̄ se et
essentialiter tanq̄ heretic⁹ sit censendus.
vt in cle. i. de sum. tri. et fi. catho. Item octo
articuli vt heretici damnant et reprobantur.
in cle. ad nostrā. de hereticis. Primo
q̄ homo in vita p̄nti tm̄ et talē p̄fectionis
gradū p̄t acquirere q̄ reddet̄ penitus im-
peccabilis et ampli⁹ in gratia p̄ficere nō
valebit. nā dicunt q̄ si quis semp. p̄ficere
posset. posset aliquis p̄fectior xpo inueni-
ri. glo. dicit q̄ si hoc intelligūt de dei po-
tentia absoluta catholice dictū est p̄ eam
posse reddi quē impeccabilē et hoc p̄ui-
legiū beate virgini credat̄ datū esse diui-
nitus. Dicere autē hoīem hoc posse fm̄ le-
gem cōem qua deus sanctis dona gratie
sue dispensat hoc est hereticū. nā fm̄ cōem
legem nullus p̄t impeccabilis fieri: nisi p̄
dei beatificā visionē: q̄liter solū post hanc
vitā datur beatis. et put dicit L. ho. p̄te. i.
q. c. ar. ij. forte monebant̄ isti auctoritate
Jo. in epla. i. c. iij. ibi. Dis qui natus est
ex deo nō peccat. Sed Hiero. cōtra Iou-
nianū plene huic auctoritati respōdet. de
pe. di. ij. Si enī p̄bans multis auctoritati-
bus hoīem etiā p̄fectū in hac vita pecca-
re posse exēplo Dauid Salomōis Josie
Petri. Scdo q̄ ieiunare nō oportet hoīes
nec orare postq̄ gradū p̄fectōis hōmōi fue-
rit assecutus. q̄ tūc sensualitas est ita p̄-
fecte spiritui et rōni subiecta q̄ homo p̄li-
bere corp̄i cōcedere quicq̄ placet. Glo.

96
pulcris demonstrationibus p̄bat hoc esse
hereticū. Tercio q̄ illi qui sunt in p̄dicto
gradu p̄fectionis et spiritus libertatis nō
sunt humane subiecti obediētie. nec ad ali-
qua p̄cepta ecclesie obligant̄: q̄ vt asser-
runt vbi spiritus dñi ibi libertas. Quarto
q̄ homo p̄t ita supernaturalē beatitu-
dinē fm̄ omnē gradū p̄fectionis in p̄senti
vita assequi: sicut in vita eā obtinebit bea-
ta. Quinto q̄ q̄libet intellectualis natu-
ra ex seip̄a naturaliter est beata q̄d̄q̄ ani-
ma nō indiget lumine glorie ip̄am eleuā-
te ad deum videndū et eo beate fruendū.
Sexto q̄ se exercere in actibus virtutū est
hominis imp̄fecti et p̄fecta anima licēt̄ ac-
a se virtutes. Septimo q̄ mulieris osculū
cum ad hoc nō inclinēt natura est mortale
peccatū. actus vero carnalis cū ad hoc de-
clinēt natura peccatū nō est: maxime cum
tentat̄ exercēs. Octauo q̄ in elenatōe cor-
poris Iesu xpi homo nō debet assurgere
nec eidem reuerentiā exhibere asserētes q̄
esset imp̄fectōis eisdē. si a puritate et al-
titudine sue cōtemplationis tm̄ descende-
rent: q̄ circa mysteriū seu circa sacramen-
tum eucharistie: aut circa passionē huma-
nitatis christi aliqua cogitarēt. Vnde pa-
da precipit q̄ nullus dictos errores tene-
at et defendat: et precipit inquisitoribus vt
diligenter inquirant et puniant. Vnde glo-
sas pulcre exponentes et demonstrantes
hos esse hereticos errores. Item sunt he-
retici qui negare p̄sumpserint spiritū san-
ctum eternaliter ex patre et filio p̄cedere.
Item qui assereret spiritū sanctum p̄ce-
dere a patre et filio tanq̄ duobus p̄ncipi-
ijs: et nō tanq̄ ab vno p̄ncipio. de sum.
tri. c. vnico. li. vi. Item esset heretic⁹ qui
teneret libellū Joachim abbatis contra
De. lombardū editum. in quo ip̄e abbas
Joachim ponit pluralitatē personarū in
trinitate. pluralitatē dico collectiua sicut
dicimus plures homines efficere populū.
et sic diuidit personas substantialiter et
nō per proprietatem. et ideo reprobatur
in. c. damnamus. extra de sum. trin. et fi.
catho. Item est hereticus qui p̄tinaciter
affirmat vsuras nō esse peccatū. vt in cle.
i. s. sane. de vsuris. et ibi precipitur ordina-
rijs et inquisitorib⁹. vt cōtra diffamatos

De huiusmodi errore procedere non omittat.
Iudei tamen si hoc pertinaciter assererent: non
possunt inquisitores puniri ut heretici. *fm*
Dauid. tamen si hoc dogmatizaret posset ecclesie
eos punire. facit ad hoc quod non. *Hosti*.
de voto. c. quod super his. sicut puniuntur in alijs
casibus in quibus offendunt fidem. de iudeis.
iudei secundo. §.

¶ Quero an heretici possint reconciliari
post mortem: si in morte apparuerint signa
contritionis. *R*ndet *Anto*. de bu. in. c. a no
bis. de sen. ex. quod possunt et debent. xxvi. q. vi. c. quod
recedunt. et. c. se. de conse. di. iij. egrotantes.
et ex de here. excoicamus. i. §. sane. iij

¶ Quero quis dicatur hereticus propter du
bium fidei. *R*ndet glo. i. d. c. dubi. ex de
here. quod dubitat in articulis fidei: et hic est
qui saluus esse non potest: qui contradicit alicui
articulo posito in symbolo. Credo in unum
deum. quibus per fidem sola exhibenda est cre
dulitas: quod fides est de re non visa. de pe. di.
iij. c. i. dona. l. de sum. tri. et si. catho. l. si.
Sed contra. quod nullus est qui quandoque ex carnis
stimulo non renocet in dubium. *R*ndet *Anto*.
de bu. tri. quod quedam est dubietas que habet
pernicitiam animi et deliberationem et pla
centiam habet: et hec inducit heresim circa
articulos fidei. Quedam est dubitatio que
precedit non ex conscientia: et hec est potius pe
na quam culpa et debilitas proprie imaginatio
nis quam peccatum: nec habet heresim cum fre
quenter contra voluntatem accidat. imo ille
qui se bene firmat in fide et talibus motibus
resistit meretur sicut ille qui resistit carnis sti
mulis. vi. dist. sed pensandum. ad hoc. xxiij.
di. dicit. iij

¶ Quero an iudei sint excoicati tanquam he
retici. *R*ndet *Anto*. de bu. in. c. ad abolen
dam. quod non. quod quo ad canonicas sanctio
nes nihil ad nos de his que foris sunt. ij. q.
i. multi. ex de dinor. gaudemus. v

¶ Quero an heretici occulti sint excoica
ti. *R*ndet glo. quod sic. de here. in cle. i. vi

¶ Quero qui dicuntur credentes hereticorum.
*R*ndet *Anto*. de bu. quod quidam sunt creden
tes hereticos esse bonos: et istis non ponitur
pena hereticorum. Quidam sunt credentes he
reticorum erroribus et tales sunt heretici.
De. sicut de anch. in. c. quicumque. de here. li.
vi. dicit. quod credentes dicuntur qui se dicunt

credere eorum erroribus. de pe. di. i. §. *Iste*
qui in orationibus sequuntur eorum ritum et conso
lationem et comunionem ab hereticis recipiunt vel
similia que ad eorum ritum pertinent. et ideo ta
les dicuntur credentes. quod presumitur affectus ad
eos esse quorum opera sequuntur. l. dolu. l. de
dolo. et plus est facto quam verbo aliquid face
re. de appella. c. dilecti. l. certum. ff. si cer. pe.
et intellige de factis que pertinent ad ritum
errantium. alio secus. puta si ducatur preberet
heretico vel alimenta vel similia que non spe
ctant ad cultum fidei. Tales enim non creden
tes sed receptatores dicerentur. j. eo. c. accu
satus. §. ille quoque. vij

¶ Sed quod de audientibus sermones et predi
cationes hereticorum. Dicuntur quod hi non possunt dici
credentes: sed graviter sunt suspecti. ita quod
etiam purgatio indicenda est. de here. c. excoi
camus. §. qui autem. Similiter qui comitantur
in ducatu cibis ut predixi. semel sicut in tali
bus actibus participando non potest dici quis cre
dens vel suspectus. i. q. i. constat. ex de pre
sump. c. ex studijs. viij

¶ Quero qui dicantur receptatores. *R*ndet
idem *De*. ubi. s. quod illi qui scienter hereticos
suscipiunt. ut in. c. felicis. de pe. post pen. *Lex*
autem illum receptatorem vocat qui receptat et
celat: ut celatus iudicis manus evadat. l.
i. et. ij. ff. de recepta. et. ff. de offi. p. si. l. con
gruit. et quod notatur in. l. quicumque. l. de ser.
fu. et no. *Do*. in sum. huius tituli. §. que pena.

¶ Quero qui dicantur defenso
res. *R*ndet idem ubi. s. quod quicumque quis defendit
errorem quicumque errantes. primus damnabilior
est. xxiij. q. iij. qui aliorum. Secundus. qui defen
dit personam et puniuntur. c. quicumque. de here. li. vi.
et ista defensio persone potest multipliciter con
tingere. puta viribus et potentia ne perveniat
ad manus iudicis. et de ista defensione lo
quitur. xxi. q. i. per totum. *Iste* dicuntur tales de
fendere principes et prelati qui tales non cor
rigunt: nam in eis negligere est favere. ij.
q. vij. negligere. lxxij. di. error. et. c. ut fa
me. de sen. exco.

¶ Quero qui dicantur fautores. *R*ndet idem
ubi. s. distinguendum inter personas pu
blicas et privadas. Illi enim qui habent pu
blicam potestatem ex sola commissione possunt dici
fautores quando se non fugant ab ecclesia
damnata: nec puniuntur. xxi. q. iij. qui possunt.

et. c. quante. de sen. ex. vbi de hoc. **Priva**
te vero psona nō capiendū: vel detinendū
nō dicunt fautores qz hoc spectat ad ha-
bentes potestatem. **Quantū** aut ad verbalē
resistentiā quilibet tenet resistere blasphem
in antibus supra. ca. i. et. c. qui alios. vbi
de hoc.

Quis quis dicat fauere hereticis ver-
bis. **Rndet** idē qz sic si nō per iocū: nec ex
lingue lubrico: sed in publico et in cōuēti-
cula dicūt illos nō esse tales quales dicūt
Et generaliter quādo puocat verbis ple-
bem ad hereticorū amorē: et fidē enervant
fauere dicūt et pbat. xi. q. iij. timendo. ij. q.
i. c. si. **Item** defendēs colorate dicūt faue-
re. xi. q. iij. ita. secus si p lubricū lingue. ff.
de actio. et obli. l. obligationū substantia.
Aduocati etiā qui defendendo eorū excelsi-
sus excusant fauere dicunt. **Et** de istis ad-
nocatis: vide qd notat **Ho. an. in. c. po-**
luit. ex de de. excō. minis.

De dñis tpalibus qui cognoscūt de of-
ficio inquisitionis. §. xxiij.

Arca hanc excoicationē scz de do-
minis tpalib⁹ q cognoscūt de of-
ficio inquisitionis. **Aduertendū** qz
incurrūt hanc excoicationē: siue principa-
liter: siue incidēter pgnoscāt. **Principaliter**
puta qz ista de causa principalit facit capi
hereticū. **Incidēter** puta qz fecerat capi
eū alia de causa: sed incidēter etiā de hoc
inquisit. **Item** nota qz dantes eis auxili-
um cōsiliū et fauorē sunt excoicati: si sciē-
ter hoc faciūt: secus si ignorāter fm glo.

De inquisitorib⁹ qui quis mō omittūt
procedere cōtra hereticos. §. xxiij.

Arca hanc excoicationē de in-
quisitoribus q odio grā vel amo-
re omittunt procedere cōtra here-
ticos.

Quero quid si omittāt timore vel p-
pter vitandū scandalū. **Rndet** glo. qz nō
est locus huic pene.

Quero quis dicat suspectus: et p quā
suspensionē pōt cōtra quempiā pcedi. vide
anto. de hūf. in. c. excoicamus. de here. et
Ho. delig. in de. i. eo. ti.

Quero quia hic dicit qz non pōt absolui
ppter qz p romanū pontificē: qd si vacat se-
des apostolica: an possit absolui a colle-

gio cardinaliū. **Rndet** **Lay. qz nō** de elec-
ne romani. sed solū papa viuēte: vel ab eo
cui cōmiserit. nā hic intelligit de psona:
nō de dignitate. vt scribit arch. d. rescrip-
c. si graciosē. li. vi.

Quero qz hic dicit qz ep̄s cōtrafaciēs
incurrit penā suspensionis ab officio p triē-
nium. **In** pene suspensionis et excōis ligēt
ocultos vt indigeāt dispensatōe et abso-
lutōe. **Rndet** glo. qz sic. qz h ad hoc alle-
gatur. **Nota** ergo qz necessariū est cōfessio-
ribus scire suspensiones vt possint eos mit-
tere p dispensationē.

De inquisitoribus q extorquēt pecuni-
am rōne sui officij. §. xxv.

Arca hanc excoicationē de in qui-
sitoribus qui extorquent pecuni-
as rōne sui officij.

Quero quantū debēt satisfacere vt ab-
solui possint. **Rndet** glo. qz sufficit restitui-
ere q̄tum extorserūt. **Item** nota qz ecclesia
habet fiscus sūi fm **Lay. vt refert Ho. de**
lig. qui vocatur thesauraria seu bursa cui
applicant bona alicuius plati: sicut bona
et res imperij dicuntur fiscus. **Nō** aut bona
ppria imperatori vel plati. **Habet** enī ec-
clesia loculos q pcesserūt ex loculis quos
habuit dñs. xij. q. i. exemplū. et. c. habebat
In hoc tñ fisco oēs res ecclesie oblatōes
fidelij appellate sunt eo qz a fidelib⁹ colla-
te sunt ampliātes. xij. q. i. videntes. **Et** in
tñ ampliatus est fiscus qz nulla psona ec-
clesiastica maxime cōem vitā gerens pōt
egēs vel paup inueniri qd verū est si bene-
fieret diuisio. **Sed** plati nri tps male di-
uidunt: sed totū sibi appropriāt.

De his qui mandāt christianos occidi
passalinos. §. xxvi.

Arca hanc excoicationē scz de his
qui mandāt christianos occidi p-
assalinos. et cetera.

Quero qz dicantur assassini. **Rndet** **De.**
de anch. qz assassini dicunt q p̄cio cōducti
delicta pmittūt: et isti atrocius de cōsue-
tudine iunūt qz si gratis mādato susce-
pto occiderēt. vt no. **Bar. in. l. nō solū. §.**
si mandato. de iniurij. et. l. cicero. de pe-
nis. **Item** dicit **Ho. an. in nouella:** scz qz as-
sallini dicunt qz p pecuniā hoies occidūt:
et dicunt qz scindo sciudis. qz sciudūt aiaz

o corpore fm archi.

Quero quid si mādāt occidi iudeos vel
paganos. Rñdet De. fm Jo. an. q̄ non
est excōicatus. et ideo dicit Jo an. se de-
fendisse quendā prelātū cōtra quē fuerat
pbatū q̄ fecerat occidi hoīes p assassinos
sed cū illi hoīes potuissent fuisse non chri-
stiani nō erat sufficiens pbatio. iij

Quero quid si mādauit q̄s occidi chri-
stianū per assassinos et re integra anteq̄
mors fuerit secuta reuocauit. Rñdet glo.
q̄ nihilominus est excōicatus ex solo mā-
dato. Item nota q̄ tales nedū sunt excōi-
cati: sed depositi a dignitate ordine hono-
re officio q̄ bñficio. vt in. d. c. p. humani.

De scismaticis q̄ qui inuitunt eoz ordi-
nationibus q̄ alienatōibus. s. xxvij.

Arca hāc excōicationē sc̄s de scis-
maticis: et qui inuitunt eoz ordi-
nationibus vel alienationib⁹. No-
tandum q̄ irritē sunt ordinatōes benefi-
ciorū collatōes q̄ ecclesiasticarū rerū alie-
nationes a scismaticis facte et a dignita-
te et ordine suspendit qui iurat scisma te-
nere. vt in. c. i. de scismaticis. i

Sed nunq̄d ordinatus a scismatico ac-
cipiat caracterē. Rñdet glo. i. d. c. i. dicēs
q̄ sic. dum nō in forma ecclesie fuerit ordi-
natus: tñ est suspensus et nō habet execu-
tiones nisi dispense et dispensari p̄t cū re-
cipiente a scismatico ignoranter: et debet
expelli ab officio: nisi p̄bet p̄ testes vel p̄
litteras secū dispensatū fuisse: qui tñ non
p̄t dispensari ab ep̄o scismatico qui eū or-
dinauit etiā postq̄ ipse ep̄us est reuersus
ad fidei vnitatem. vt in. c. fraternitatē. in
tex. et in glo. ex de scismaticis. ij

Quero an suspensio p̄cedat in infinitū.
p̄ta si suspensus ordinat vnū et ille aliū:
et ille alterū an in infinitū oēs sint suspē-
si. Rñdet anto. de bu. in. d. c. i. q̄ quidā te-
nent q̄ sic. Sed Inno. habet hoc p̄ absur-
do. vñ dicit q̄ nō est verū q̄ potestas ordi-
nandi tollat in infinitū. qz nō extendit ni-
si ad ordinatos et noiatim p̄cisos: q̄si di-
ceret q̄ nō trāsit hec pena ad terciā perso-
nam sicut in excōicato. Dic tñ q̄ lex p̄tra-
dicat: qz si p̄ plures manus ambulauerint
idem erit. ff. de minori. l. in cause. s. si. et. l.
sed et vbi. et q̄ dicit canon q̄ de radice

infecta bonus fructus exire nō poterit. i.
q. i. fertur. Hosti. dicit q̄ durāte ignoran-
tia sicut ordinatoz p̄ferē opinio verita-
ti: et omnia i christi fide purgant. ex de co-
habi. cle. et mu. c. vestra. Veritate autē cō-
perta necessaria erit dispensatio. Et dato
q̄ totus mundus sit inuolutus: et multi-
tudo sit in causa: prestabit saltē pape legi-
timam causam dispensandi. Ex de ordi. ab
ep̄o. c. i. et. ij. et de cle. excō. mi. c. latores.

Quero quis dicat p̄rie iij
scismatic⁹. Rñdet anto. de bu. q̄ quādoq̄
hoc verbū sumit largissime: vt oīs in pec-
cato mortali p̄stitutus. xiiij. q. iij. aplice.
i. q. i. sacerdotes. et hi sunt a deo sep̄ati nō
autē a sacramētis ecclesie. Large dicunt
esse scismatici oēs excōicati ex q̄bus aliq̄
peccant aliqui nō: sed sine peccato nō de-
bet excōicatio fieri. ex de resti. spo. c. litte-
ras. de sen. excō. c. inquisitioni. tñ sunt ab
omni actu fidelū sep̄ati. Strictē autē qui
cōiurationes faciūt p̄tra ep̄m p̄riū. et in
his nō habet locū. c. i. de scisma. non enim
sunt suspensi sed suspendendi. fm Host. et
Inno. Adhuc magis strictē p̄nt dici scis-
matici qui p̄tra ep̄m p̄riū insurgūt et ep̄i-
scopatū tenēt et suos cōstitunt sacerdo-
tes faciūt. vij. q. i. scire. xiiij. q. iij. iter scif-
ma. Quidā sūt scismatici strictissime: p̄t
in. c. i. de scismaticis. sumit. vt qui sunt di-
uisi ab vnitāte ecclesie: et qui conant sibi
ep̄os et p̄sbyteros et cōstitutiones facere.
vij. q. i. nouatianus. iij

Sed nunq̄d tales sunt heretici q̄ incur-
runt penas hereticoz. Videt q̄ sic. quasi
male sentiāt de illo articulo vnā sanctam
ecclesiam. Illi tenēt p̄trariū q̄ p̄rie nō sūt
heretici: et hanc opinionē tenet hosti. dñ-
modo recognoscāt romanā ecclesiam. quia
tunc nō sunt ab vnitāte diuisi. vnde duo
licet cōtendant se pontifices romanos nō
p̄pter hoc heretici sunt. qz credunt vnā ec-
clesiam. licet quilibet credat se eius spon-
sum esse. Sed si q̄s se papā cōtenderet: qz
crederet ecclesiam duos habere pontifices
esset hereticus. qz crederet duas ecclesias.
cōtra illud vnā sanctā ecclesiam catholicā.
q̄ sic intellige Jo. vij. q. i. nō autem. v

Quero omnes scismatici sint excōicati.
Respondet idem anto. in dicto. c. i. q̄ illi

scismatici tñ sunt excoicati qui se p̄tra ro-
manam ecclesiã extollunt: et ab ip̄a se sepa-
rant. q̄ tales sunt heretici: et p̄ cõsequens
excoicati. vt in dicto. c. excoicamus. de he-
re. et ideo greci hucusq̄ fuerunt excoicati.
quia fuerunt diuisi ab eo qd̄ ecclesiã p̄ arti-
culis fidei determinauit. Illi aut̄ sunt ex-
cõmunicandi. sc̄z scismatici large qui non
sunt cõtra articulos fidei nec contra vni-
uersalẽ ecclesiã ita q̄ sunt suspensi nõ ex-
cõmunicati. vt hic in fine: sed p̄cessu curie
oēs sunt excoicati. vi

Quero que differẽtia sit inter scisma et
heresim. glo. in. c. inter heresim. xxiij. q. iij.
dicit. q̄ ẽ differẽtia q̄ est inter dispositiõz
et habitũ. primo enĩ dicit scisma. Sc̄z post
q̄ p̄tinaciter adhereret sue secte dicit he-
resis. vel aliter vt dicas q̄ oīs hereticus
est scismaticus sed nõ cõuertit: et sic est il-
la d̄ra que est inter genus et speciẽ.

De ferentibus ferrũ arma lignamina
ad impugnanđũ christianos necria.

Arca hãc excoicationẽ s. xxiij
sc̄z de ferentibus ferrũ arma. et ce-
tera. i

Quero qd̄ si ferrũ et alia hmõi sint de-
lata: nõ intentione vt impugnent christia-
ni. R̄ndet anto. de bu. d. c. ita quorundã.
q̄ sufficit q̄ portent licet nõ hac intentõe
vt impugnent christiani sed sufficit q̄ im-
puguari possunt. ij

Quero an sit alia pena vltra excoeni.
R̄ndet glo. q̄ sic. qz debent capite puniri.
l. ij. l. q̄ res exportari nõ debent. Itẽ di-
cit in his qui docent nanes facere eos cõ-
p̄ illi rei p̄ciã nõ haberẽt. l. d. pe. l. fi.

Quero qd̄ cõtineat̄ appella-
tione armoz. R̄ndet glo. q̄ fustes et lapi-
des: puta si deferrent lapides machinis
imponendos. iij

Quero qd̄ de his qui exercẽt guberna-
tionẽ in piraticis nauibus saracenz nõ
cõtra xp̄ianos: sed cõtra alios infideles.
R̄ndet anto. de bu. in. c. ad liberandũ. fm
aliq̄s q̄ sunt excoicati. qz docẽt eos in pi-
ratica arte q̄ poterũt postea xp̄ianos im-
pugnare: licet hoc nõ placeat. Anno.

De fractozibus seu incendiarijs. s.
xxix.

Arca hãc excoicationẽ de fractoz-
ibus sine incendiarijs. Nota dif-
ferentiã inter incendiarios eccle-
siarũ et religiosozũ locozũ et aliarũ rerũ
fm h. ic. in. iij. et disten. in sum. li. vij. ti. ij.
ver. xvij. qz incensores ecclesiarũ et reli-
giosozũ locozũ et cimiterioz q̄ infra spa-
cium privilegiarũ cõtinent̄ sunt excoicati
ip̄o iure: sed ante denunciationẽ p̄nt ab-
solui ab ep̄o: post denunciationẽ vero a so-
lo papa. Incendiarij vero aliarũ rerũ nõ
sunt excoicati ip̄o iure sed excoicandi
et cũ fuerint excoicati a solo papa absolui
possunt. ij

Quero qui dicant̄ incendiarij. R̄ndet
disten. fm Ray. q̄ incendit auctoritate p̄-
pria ciuitatẽ villã domũ segetẽ vel simile
rem malo studio: siue p̄ vindicta seu odio
xxij. q. vl. c. pessimã. Nõ solũ autẽ fm Ro-
do. dicit̄ incendiarij qui incendit: sed etiã
qui facit incendi: vel ad hoc sciẽter p̄siliũ
vel auxiliũ impendit auctoritate p̄pria. vt
dictũ est: et dicit̄ malo studio. qz si casu vel
negligentia faciat non est incendiarius.
his cõcoz. al. in sum. iij

Quid de illi q̄ habet ius indicendi bel-
lum iustũ. R̄ndet Ray. q̄ incendiarij dici
nõ debet nec ip̄e nec q̄ iussu eius incendit.

Quid de illo qui incendit p̄pria
domũ vel segetẽ. R̄ndet disten. fm Sof.
q̄ talis licz peccaret abutẽdo re sua: nõ tñ
incideret in penã incendiarij nisi dolo ma-
lo hoc faceret: vt vicini bona incenderet.

Quero q̄s dicat̄ effractor eccle-
sie. R̄ndet disten. fm Ro. q̄ ille qui dolo
malo: aut p̄ iniuriã violẽter parietẽ fode-
rit: aut vitreã aut ferratã ruperit
aut hostia: aut vectes: aut cardines: dum
tenent hostia firmata diruperit aut tectũ
ecclesie. vi

Sed nunquid factor occultus erit exco-
municatus ip̄o iure. R̄ndet Rodo. q̄ sic
in fauore ecclesie. Ex p̄dictis ptz q̄ si p̄do-
nes causa frangendi ecclesiã vadãt nõ tñ
frangant. puta qz eã apertã et nullũ resi-
stentem inueniũt. qz inde custodes p̄pter
eorum timorẽ auferent nõ incidũt in ex-
cõmunicationẽ. licet intrãt parati inferre
vim volentibus eis resistere. vij

Quero quid de sacrilegis vtrum sint

excōicati. Rñdet Alsten. fm Ric. in. iiij. di. xvij. ar. xij. q. i. q. vt dicit. vij. q. iij. si quis. Sacrilegiū cōmittit auferēdo sacru de sacro. vel sacru de nō sacro: vel nō sacru de sacro. quocūq; aut istozū modoz quis cōmittat sacrilegiū nō incurrit excōcationem msiorē ipō iure: nisi faciat hoc cōuolantione ecclesie siue incendio. ex de sen. ex. c. cōquesti. in glo. Tales tñ sunt excōcandi si moniti satisfacere contempserint. vt. xvij. q. iij. si quis domū dei. et. x. q. ij. indigne. Viderē tñ alioib⁹ pbabiliter q ipō iure minorē excōcationē incurrat. Dicit enī in. c. si quis domū dei. donec in cōuentu legitime monitus satisfaciāt sciat se cōmunionē priuatū esse. vnde illud. c. ij. q. iij. canonica. in quo violatores ecclesiarū excōmunicant. Loquit de his qui ecclesias violant cū effractione. similiter illud. xvij. q. iij. oēs ecclesie. Vbi excōciant oēs raptōres ecclesie: alienatores facultatū ei⁹ loquit de raptoribus rerū ecclesie vim inferendo. s. eam frangēdo. Ex p̄dictis ergo p̄t q illi qui ecclesias offendunt vel bona iparum diripiūt aliter q̄ ecclesias incendiando vel violando etiā opere nō sunt excōmunicati ipō iure: sed tñ sunt excōcandi: licet dicant sacrilegi. ex de fo. cōpe. ca. cōquesti. Patet etiā ex p̄dictis q de honorans monialē benedictā: licet auferat rem sacrā. s. virginitatē de muliere sacra nō incurrit excōcationē ipō iure: nisi eā opprimat violenter. Si tñ ep̄s in cōsecrando ferat sententiā excōcationis in oēs qui cū talibus se immiscebūt carnaliter post hoc carnaliter eā p̄gnosens excōcationē incurrit. hec Ric. viij

Quid si aliquis cōmittit in ecclesia aliquid enorme. puta accipit corpus xp̄i de altari: vel dum colit. enet in ore p̄pter fortiaras. i. ad faciendū sortilegium vel crisma. vel frangit altare: vel crucē vel simile. Rñdet d. h. fm Ray. q talis ē excōmunicatus. ex e. c. cōquesti. xvij. q. iij. oēs ecclesie. S; Anen. dicit q sicut ex p̄dictis p̄t videt q q̄ accipit talia sine fractione ecclesie siue violatōe nō sit ipō iure excōcatus fm Ric. di. xvij. in. iij. Item nota q nēdū effractor vel incendiari⁹ ecclesie vel loci vel religiosi cimiterij est excōi-

catus. s; etiā tot⁹ spacij p̄uilegiati q̄ sūt xxx. passus in circuitu ecclesie. xvij. q. iij. quis. et. c. diffinit. nisi sint capelle que sunt infra ambitū muroz quasi in modum castri fabricate. vt. d. c. quis. ij

Quero dicit hic q effractor siue incendiarius excōcatus si denunciēt a quo debet denunciari. Rñdet Ric. q a quocūq; etiā a simplici sacerdote dū tñ habeat ex cōsuetudine excōcandi vel denunciandi vel sunt denunciati ab hoīe vel cōstitutione synodali.

Quero an alij incendiarij nō ecclesiarū qui apud aliq̄s puincias ex p̄suetudine reputant excōcari. vt in theotonica an vigo re talis p̄suetudinis sint excōcari. Bo. in sum. de incendiarijs tenet q̄ sic. Adē Ray. Sed Rod. tenet q cōsuetudo siue sn̄a vel cōstitutione tacita vel exp̄ssa nō p̄t facere aliquē excōcatum.

Quero an excusat met⁹ vel coactio q̄ cūq; cōditionalis. puta cū p̄cipit alicui si nō incendis hanc ecclesiā occidā te: an iste metus excusat: vt nō incidat in excōcationē. Rñdet Alsten. fm Ro. et Ber. q nō. Item dicit ab illo incendiario aliarū rerū q̄ vis et metus nō excusant quin possint excōcari. Sed bene isti excusant q̄ tñ ad alleviationē peccati a tanto: sed non a toto.

De statutibus cōtra libertatē ecclesie. §. xxx.

Arca hāc excōcationē de statutibus cōtra libertatē ecclesie. Notat Anto. de hu. q̄ p̄ponentes. statuta et scribentes cōtra libertatē ecclesie: licet eis nō vtantur sunt ipō iure excōmunicati.

Quero an scriptores p̄siliarū rectores et ceteri sint ipō iure excōcari. Rñdet idē q̄ sic. eo ipō q̄ interfuerint edictioni vel scripserint: sed illi qui nō interfuerint incurrit si sunt negligētes in ip̄is delendis et abolendis.

Quero qñ dicant negligētes in delendo vel in non faciendo observari. Rñdet Alsten. fm Hosti. q̄ ex quo certificati sunt cū obedire negligunt ligant q̄ referri possunt ad arbitriū boni viri. s; qñ potuerūt

scire et qñ impedire. s. ne seruaent. iij
Quid si certifica de nocte vel in die fe
sto qñ pñliū generale nō pñ fieri. vel certifi
ficatur dum est infirmus. Rñdet anto. de
bu. qñ arbitrio boni viri relinquit. iij

Quid si cōsiliarius dedit pñariū cōli
lium vt nō ederet statutū an sit excoīcat⁹.
Rñdet idē fm quosdā qñ sic. qñ debent pō
tius dimittere dignitatē vel officium: nisi
destruant statuta si habent potestatē de
struendi. vt in. c. aduersus. de immu. ec. se.
cus si nō haberēt: qñ tñc nō ipi sed statuto
psentiētes illaqueant. ad hoc cle. ex gran
di. de vsuris. nō tñ statim sunt ligati statu
ta nō delentes: sed arbitrio boni viri. v

Quero an ppter statutū factū p aliq⁹
principales de vniuersalitate liget vniuer
sitas pena excoīcationis. Rñdet idē in. c.
granē. qñ sic. si tota cōsentit vel maior pō:
vel si hoc factū ratū habet: vel si monita
nō emendet vel faciat emendari. vt supra
eo. cōuertī. vi

Quero quid intelligat fieri cōtra liber
tatem ecclesie. Rñdet Alstē. fm Rodo. qñ
noīe ecclesie nō cōprebendunt laici hete
rite et reclusi: nisi se subijcerint alicui re
ligioni approbare. viij

Sed nunqd imperatores ⁊ reges ligā
tur hac pñstitutōe si qd tale fecerint. Rñ
det Alsten. fm Rodo. qñ sic. similiter oēs
alī in quacūq⁹ dignitate cōstituti. viij

Quero qualiter debēt idonee cauere qñ
de cetero talia nō cōmittant. Rñdet Alst.
fm Ho. qñ debēt cauere sub certa pena vel
datis sufficiētibus fideiussorib⁹. ar. ex de
psump. c. lēas. §. quō circa. ix

Quero quid si fiat cōtra pñculares cō
suetudines aliquarū ecclesiarū vel pñcu
lares psonas. Rñdet Ro. in ti. de raptori
bus. qñ nō credit hanc penā hēre locū. x

Quero quō dicat fieri cōtra libertatē
ecclesie. Rñdet Anto. de bu. d. c. nouerit.
qñ qñ detrahīt pñuilegio generali ecclesie
concesso sup spiritalib⁹: siue a deo siue a
papa: siue ab imperatore a deo sicut illud
Quodcūq⁹ ligaueris sup terrā ⁊c. Quod
trahīt etiā ad interpretatiōē dubioꝝ. vt
dicit in. c. per venerabilē. §. noībus. ex qui
fi. sint legi. Item pñuilegiū a deo cōces
sum de decimis ⁊ pñuilegijs et oblatōibus

habendis. xvi. q. i. reuertimini. de deci. c.
a nobis. et. c. tua. Item qñ ecclesia solas
res ecclesiasticas administret. xvi. di. si im
perator. et qñ ipa sola de spñalibus iudi
cet. xvi. di. idemq⁹. et alia multa qñ tam ex
veteri qñ ex nouo testamēto colligi pñt qñ
manus non mittat in psonā ecclesiasticā.
xviij. q. iij. c. si qñ suadente diabolo. Item
qñ in relictis ad pias causas sufficit testa
mentū cū duobus testibus. de testa. c. rela
tum. et. c. oēs. Ab impatore pñt etiā pñi
uilegia cōcedi: qñ ipē cū vniuersis laicis ⁊
clericis pñesse debet in tñalib⁹. vñ qñ ad il
la tñalia pñt pñuilegia cōcedere. xvi. dis.
tū. vnde qñq⁹ cōcedit impator pñuile
gia loco quo ad immunitatē: qñq⁹ eccle
sie vniuersali. i. pgregationi fidelīū. qñq⁹
rōne ecclesie: qñq⁹ personis ecclesiasticis.
L. de epis. et cle. l. nemo. L. de his qui ad
eccle. cōfugi. l. in pñti. in auren. vt ecclesia
romana. col. ij. nō aut pcedit in pñuile
gijs aliquibus specialibus vel singulari
bus ecclesijs: vel collegijs: vel psonis con
cessis. siue a papa siue ab imperatoribus:
siue ab alijs principibus. in his qñ ad eos
spectant. vnde cōtraueniens nō incidit in
canonē istū. nam qui facit cōtra libertatē
istius vel illius ecclesie non ppter ea dicit
facere contra libertatem ecclesiasticā fm
Inno. xi

Item notat Ant. de bu. in. d. c. granē:
qñ nō valet statutū factū p laicos coartās
clericos ad castra custodienda et penā im
ponens clericis nō custodiētibus. Item
notat Dincen. et Ab. qñ statutū factū per
laicos qñ vadens de nocte pñiat in tāta
quāntitate pecunie nō ligat clericos. s. de
bent p ecclesiā puniri. extra de cōsti. c. ec
clesiasticam. xvij. dis. bene quidē. De im
munitate ecclesie personarū et rerū eccle
siasticarū. Vide in verbo immunitas. in
Pisan. xij

Utrum violatores non tñ ecclesie: sed
etiā immunitatis ecclesie sint ipō iure ex
cōmunicati. Rñdet Alsten. li. vij. ti. ij. v.
xviij. qñ nō est idem violare ecclesiā et im
munitatem ecclesie. quia ecclesiā violare
est ipam frangere vel incēdere. violare ve
ro immunitatē ecclesie est facere cōtra li
bertatē ecclesie. Violans ecclesiā acina
o iij

liter est excommunicatus ipso iure. violans
vero immunitatem ecclesie non est excommuni-
catus ipso iure: sed post monitionem sufficien-
tem si emendare contempserit est excommuni-
catus. xvij. q. iij. nullus. et. c. si quis de in-
cepis. unde extrahens hominem de ecclesia ad
quam pro refugio fugerat non est excommunicatus ipso
iure communi. in aliquibus vero casibus violator
ecclesiastice immunitatis est excommunica-
tus ipso iure: ut imponentes indebitas ex-
actiones clericis. Textus autem in. c. nouerit.
de sen. ex. loquitur de faciendis statutis
contra libertatem ecclesie. puta si quis statue-
ret quod fugiens ad ecclesiam quocumque modo
et casu posset inde extrahi talis esset excom-
municatus. vel quod statutum vel consuetudines
seruari faceret. Item si qui statueret quod cle-
rici tenerent soluere pedagium vel guidagium
a quibus sunt immunes sunt excommunicati: vel
qui facerent contrariam consuetudinem obserua-
ri. ut in. c. quodam. de cen. li. vi. Et generali-
ter quicumque facerent statutum contra generale
privilegium concessum generaliter omni eccle-
sie vel personis ecclesiasticis vel consuetudi-
nes contrarias facerent obseruari. Locorum.
Ric. in. iij. dist. xvij. ar. xij. q. ij. ubi vide
plene de hac excommunicatione. xij

Quero an clerici vel scholares ad sua
consilia possint in ecclesiis congregari. R. non
debetur. De. de an. in. c. decet. de immu. ec. li.
vi. sed Guil. dicit quod ecclesiastica et spiri-
tualia negocia possunt ibi tractari unde
possunt ibi clerici synodum facere: et de liberta-
te ecclesiarum et statu clericorum et reforma-
tione morum in clero et in populo. Item scho-
lares possunt ibi magistrari et similia facere.
quod hoc ecclesiasticum est: et ab ecclesiastica
persona magistratum recipiunt. ex. de magni. c.
i. Est enim res sanctissima scientia. ff. de var.
et extraor. cog. l. i. §. est quidem. Si autem scho-
lares vellent ibi temporalia tumultuose tracta-
re. d. c. decet. eis obstat ibi quorumlibet uni-
uersitatum et societatum. facit de maio. et
obe. c. solite. in fine. Addit etiam Jo. an. in
nouella. quod si laici vellent ibi spiritualia tra-
ctare. puta de faciendis festum beate marie
virginis: vel aliquam confraternitatem in ho-
nore dei vel alicuius sancti. vel de pace etiam
inter laicos faciendis hoc non est interdich-
tum eis. xij

Quero an ordinarii possint dare licen-
tiam laicis contra immunitatem ecclesie. pu-
ta quod fiant perlametera cotiones vel causa-
rum cognitiones et similia. R. non debet. De. de
ancha. et Guil. et cle. pisanum quod non. et aller-
gant. ff. de transac. l. cum hi. §. si prior. et de
off. pecu. cesaris. l. i. et ex. de natis ex. li. v. §.
c. unico. unde dicitur in. d. c. decet. Ordina-
rii locorum hoc faciant obseruari suadenda
suadeant interdicta huius canonis aucto-
ritate contempserunt. Dicit tamen Guil. hoc verum
esse nisi vrgens et evidens causa subesset.
hoc potest intelligi: puta quando cursus
hostium adesset. xv

Quero que sint verita in ecclesiis fieri
tex. in dicto. c. decet. sic dicit. Nullus in lo-
cis eisdem. i. ecclesiis in quibus in pace et
quiete vota convenit celebrari seditionem ex-
citet clamoribus moueat impetum vel com-
mittat. Lessent in illis vniuersitatum et so-
cietatum quarumlibet consilia cotiones et pu-
blica plamenta. Lessent vana et multo for-
tius feda et prophana colloquia. Lessent con-
fabulationes quolibet sint. Postremo que-
cumque alia que diuinum possint turbare offi-
cium: aut oculos diuine maiestatis offen-
dere ab ipsis prius extranea: ne ubi pecca-
torum est venia postulanda ibi peccandi de-
tur occasio: aut deprehendantur peccata com-
mitti. Lessent in ecclesiis et earum cimiteriis
negociationes: et precipue mundanarum ac
fori cuiuscumque tumultus. Omnis in eis se-
cularium iudiciorum strepitus contemnat. Nul-
la inibi causa per laicos criminalis maxi-
me agatur. Sint loca eadem a laicorum cog-
nitionibus aliena. xvi

Quero an tractus facti in ecclesia te-
neant. R. non debet. glo. in. d. c. decet. quod sic. licet
non debeant fieri: et qui faciunt peccant. secus
in processibus et sententiis iudicialibus. xvij

Quid si fieret statutum quod non possit eccle-
sia donari vendi vel relinqui. R. non debet. De.
de ancha. in. c. eos. de immu. ec. li. vi. quod
statuentes sunt excommunicati ipso iure.

Quid si fiat statutum generale quod veniat includere clericos.
puta senis: quod si citatus coram officialibus
communis declinauerit ipsorum iurisdictionem
sit extra protectionem communis: et po-
testas in civilibus et criminalibus non audiat

futuro successori. Qui enim custodiā habet
custodire debet nō cōsumere: habebūt tñ
q̄d iu custodie dant operam moderata ci
baria.

De falsificantibus litteras domini pa
pe. §. xxxij.

Ira hanc excommunicationē. s. de
falsificantibus litteras dñi pape
vide qd̄ dicit in Pisan. in verbo.
excommunicatio tercio. quia eadē ponunt
in sum. Asten. li. vij. ti. ij. §. xxij.

Quero quid si falsitas est ita latens q̄
videri etiam nō possit etiam a perito. Re
spondet Asten. ubi. s. q̄ i diligentia quā
potuit per se vel per alios fecit non tenet.
Alis nō excusat.

Quero vtrum impetrans litteras a pa
pa tacita veritate suggesta falsitate sit ex
communicatus ip̄o iure. Respondet Asten. ubi
s. q̄ nō. siue hoc faciat impetrans scienter
vel ignoranter. etiam si talis veritas ta
ceatur: vel si talis falsitas suggerat q̄ ea
veritate manifesta vel falsitate nō sugge
sta papa litteras illas nō cōcessisset. unde
de rescrip. c. sup litteris. habet q̄ littere
sic impetratae per maliciā vel fraudē indi
stincte nō valēt. nō tamē dicit ibi q̄ impe
trans excommunicationē incurrat. vide Ric. in
iiij. di. xvij. ar. xij. q. iij.

Quid de illo q̄ litteris utitur apostoli
cis sub alio noīe impetratis. Respondet idem
ubi. s. q̄ licet tam isti q̄ illi sint digni ma
gna pena et cōfusione nō oportuit tñ ius
condere q̄ tales ip̄o iure excommunicatio
nem incurrāt: qz talis fraus a pte aduer
sa vel a iudice p̄tra vtentes faciliter et cer
titudinaliter p̄bari potest. puta si talis lit
tera sit impetrata sub noīe Petri clerici:
vel cruce signati. et non sit ita faciliter et
certitudinaliter excipi p̄t cōtra vtentē ta
libus litteris ostendendo q̄ nō est clericus
vel cruce signatus. Nō ob. xv. q. ij. dicen
ti. ubi dicit. Falsarius qui litteras impe
trat falsa suggestionē: vel falsis p̄cibus.
quia licet talis sit falsarius lato sumpto vo
cabulo: nō tñ est p̄prie falsarius litterarū
pape. qz veras litteras impetrat licet fal
sa suggestionē. vide Ric. ubi. s.

Quero qui sunt modi falsificandi lras
papales. Respondet tex. in. c. licet. de cri. fal.

ponit plures modos et species falsitatis.
Primus siue prima species falsitatis est
vt falsa bulla falsis litteris apponatur. Se
cunda vt filū de vera bulla extrahat ex to
to: et per aliud filum missus falsis litteris
inseratur. Tercia vt filum ab ea parte in
qua carta plicatur incisum cum vera bul
la falsis litteris immittat sub eadē plica
tura cum filo similis canapis restauratū.
Quarta cum a superiori pte bulle altera
pars fili sub plumbo rescinditur: et p̄ idē
filum litteris falsis inserta reducit infra
plumbū. Quinta cum litteris bullatis et
redditis in eis aliqd̄ p̄ rasurā tenuem im
mittatur. Sexta vt cum scriptura littera
rum quibus fuerat apposita vera bulla cū
aqua et vino vniuersaliter abolita seu de
leta eadem carta cum calce vel alijs iuxta
cōsuetum modū siue artificii dealbata de
nouo rescribitur. Septima cum carte fue
rat apposita vera bulla totaliter abolite
vel abrase alia subtilissima carta eiusdem
quātitatis scripta cum tenacissimo gluti
no cōiungitur. Deinde subdit ter. Eos et
iam a crimine falsitatis nō reputam⁹ im
munes qui cōtra cōstitutionē nostrā scien
ter litteras nō de nostra vel bullatoris no
stri manu recipiunt. Illos quoq̄ qui acce
dentes ad bullā falsas litteras caute p̄ij
ciunt: vt de vera bulla cum alijs sigillent.
Sed he due species falsitatis nō possunt
facile cōprehendi nisi in modo dictami
nis vel i forma scripture vel qualitate car
te falsitas cognoscatur. In ceteris autē di
ligens indagator falsitatem poterit inueniri
vel in adiunctione filorū vel in collatione
bulle vel motione vel obtusione presertim
si bulla nō sit equalis. sed alicubi magis
tumida: et alibi magis depressa.

Quero vtrum si inueniens litterā pa
pe: cuius efficacia iam expirauit. puta qz
fuit data ad tempus qd̄ iam transijt ludo
nō intentione vtendi litterā aliquā in ea
male formatā reformet vel punctum faci
at: vel quolibet alio modo aliquid immu
tet an sit excommunicatus ip̄o iure. Respondet
Asten. ubi. s. Dicunt aliqui q̄ nō. qz illa
excoicatio nō intelligit nisi de litteris q̄
p̄nt vtilis esse aliter: predicta autē littera
quo ad cōmunē hominē inutilis esset. Sz

contra licet illa littera nō mutata sit inu-
tilis: tamē per rasurā sic immutari posset
q̄ utilis appareret: vt si ibi scriptura esset
post terminū. nam videtur utilis que erat
ante inutilis. Cum ergo quecūq̄ immuta-
tio siue parua siue magna circa litterā pa-
pe que p̄ mutationē posset apparere utili-
or q̄ erat: vel utilis cum nō esset: sit p̄hibi-
ta sub pena excommunicationis late siue. vi-
detur q̄ immutans aliquid circa litterā
de qua est questio sit excommunicatus ipso
iure. quod concedendū videt̄. vt ex de cri.
fal. c. licet. in glo. vbi dicit̄. Quicūq̄ addit
vel immutat rescriptū pape est excommuni-
catus vel falsarius indistincte. Nō obstat
de fide instr. c. ex litteris. vbi dicitur de
quibusdā litteris quas ps aduersa de fal-
sitate arguebat eo q̄ in narratōe facti ab-
rase erant. quia per illā rasurā false iudi-
care nō possunt. quia sicut dicit̄ in glo. d.
c. licet. Rasura illa facta fuit per eum qui
litteras scripsit: et nō p̄ eum qui illis vte-
batur. De litteris autē que p̄ nullā rasurā
possent apparere utiles. puta de littera ci-
tatoria aliter iudicandū esset. q̄ si tota ra-
deretur et de nouo scriberetur non posset
apparere utilis. Concor. i. c. in. iij. dist.
xviiij. ar. xij. q. iij. Nota fm Jo. an. circa
secundā speciē falsitatis. s. de isto filo ex-
tracto et alio immisso: ista falsitas fit in-
cludendo bullam in loco calido ita q̄ licet
nō liqueat: tñ intenerascit. ita q̄ filū po-
test trahi: in tractione est tamē aliqualis
tumor per quē post filum immissum opor-
tet bullam maleari: et hoc intendit finis.
Tercia falsitatē ita exemplificat Host. q̄
incidatur verū filū sub plicatū vere litte-
ret: et extrahat̄ de littera: et immittat̄ false
littere ad mō dū littere vere plicate. et sub
plicatura false littere resarciat̄ filū et eius
scissura cum filo similis canapis.

De insecutoribus cardinaliū. §. xxxij.

Itē hanc excommunicationē. s. de
insecutoribus cardinaliū. i

Nota multiplices penas vt sci-
as quō rectores ciuitatū qui nō faciūt eas
obseruari incurrūt excommunicationē. Pri-
mo ergo dicit̄. Si quis deinceps in hoc sa-

crilegū genus irrepsit q̄ sancte romane
ecclesie cardinalē hostiliter fuerit insecu-
tus vel percussit vel receperit: vel focus
fuerit facientis: aut fieri mandauerit aut
factum ratū habuerit: aut cōsilium dede-
rit vel fauorē: aut postea receperit: vel
defensauerit scienter eundē sicut reus cri-
minis lese maiestatis p̄petuo sit infamis
hec est prima pena. Secunda q̄ sit diffida-
tus et bannitus. Tercia q̄ sit in testabilis
actiue et passiue. i. nō possit condere testa-
mentū: nec alicuius bona possit habere ex
testamētō vel ab intestato. Quarta q̄ cui-
cta eius edificia dentur in ruinā et nullo
tempore possint reparari. Quinta q̄ nul-
lus ei soluat si est debitor eius: nec teneat̄
in iudicio ei respondere. Sexta q̄ eius bo-
na cōfiscent̄. Septima q̄ si q̄ feuda loca-
tiones officii vel beneficiū spirituale vel
tēporale ab aliquib⁹ ecclesijs obtinet sit
eis ip̄o iure priuatus. que sic libere ad ec-
clesias reuertant̄ q̄ ecclesiariū rectores
ip̄is p̄ sua voluntate disponant. Octaua
q̄ si habet filios vel nepotes beneficiatos
per rectā lineā descendētes quouis bene-
ficio etiā pontificali adepti fuerint digni-
tatē sint eis ip̄o iure priuati spe p̄motio-
nis omnino sublata. Nonā q̄ dicti filij vel
nepotes ex virili seru descendētes nō pos-
sint ascendere ad aliquā dignitatē eccle-
siasticā vel mundanā nec ad alicuius loci
regimen. Decima q̄ nō possint esse aduo-
cati notarij iudices: nec aliud ministeriū
seu officii publicū possint habere. Unde-
cima q̄ non possunt esse testes in iudicio.
Duodecima q̄ nō possint ascendere ad or-
dines: nec ascendere ad officium vel bene-
ficiū ecclesiasticum. Tercia decima q̄ sit
priuatus omnibus actibus legitimis om-
ni spe dispensationis adempta. Quarta-
decima q̄ sic ex insecutione predicta sicut
ex iniectione manuum violenta ip̄o facto
sententiā excommunicationis incurrat: ita
insecutor: q̄ alij supradicti. Quintadeci-
ma q̄ quā diu in sua cōtumacia perdurat̄
singulis diebus festinis et dominicis pul-
satis campanis et cādelis accensis p̄ oēs
ipsius loci ecclesias in quo tm̄ facinus fue-
rit attentatū: nec non ciuitatū et diocesum
vicinarū. excoicati publice nunciēt: nec

ab alio q̄ a romano pontifice absolutio-
nis beneficiū obtinere possint: nisi in arti-
culo mortis. Sextadecima cū fuerint ab-
soluendi primo et sufficienter et idonee ca-
ueant q̄ inferende pene parebūt: et q̄ pe-
nitentiā pagent in iungendā. Decima se-
ptima q̄ p̄ omnes illi loci ecclesias prin-
cipales vicinorūq̄ locoꝝ dieb⁹ dñicis et
solennibus incedāt iudi corā populo se-
moralia tñ habentes ac ferulas ferentes
in manibus: cum quibus p̄ easdē ecclesias
publice fustigent. Decima octava q̄ po-
stea debent ire ultra mare acturi peniten-
tiam p̄ tres annos ad minus: nec debeant
inde reuerti sine speciali lñā sedis aplice
sed postq̄ sic fuerint absoluti possint exi-
gere credita a suis debitorib⁹ que postmo-
dum acquisiuerūt. Decima nona q̄ si pa-
pe videbit poterit dictas penas extende-
re ad collaterales. i. ad fratres nepotes ex
fratribus et p̄nepotes. Tñ si quis in pre-
missis nudo p̄silio: vel simplici fauore fue-
rit culpabilis debet puniri p̄ iudicē scdm
quantitatē culpe. Nudum cōsiliū vel sim-
plex fauor intelligit illi⁹ qui ad maleficiū
faciendū nihil adiicit. et in nouella ponit
exemplū Jo. an. in illo qui post insecutio-
nem requisitus ab insequēte grauauit ma-
leficiū. Vide eum et De. de an. Item si
quis familiarē clericū vel religionis de fa-
milia pape: vel cardinaliū offenderit de-
bet acriter puniri: vt pena p̄portionei de-
licto. Si quis vero cardinalē occiderit vel
causam dederit p̄ se vel per alii⁹ ultra pre-
missa debet exasperari ita rigore vindicte
q̄ viuens desideret et inuocet mortem in
auxilium. ij

Querit glo. sup verbo. sacrilegus. qd
si quis percuteret cardinalē se defendēdo
an habeant locum iste pene. Rñdet q̄ nō.
Item nota q̄ ille qui solū insequitur car-
dinalē est excommunicatus: et est specia-
le. nam insequēs alium clericū nō tñ p̄cu-
tiens excommunicatus nō est fm Jo. an. et
Archi. iij

Item nota fm De. de ancha. q̄ mul-
tis modis dicit quis hostiliter delinquere
insequendo qñq̄ p̄cutiendo. et hoc clarū:
quādoq̄ capiēdo. et hoc intellige cū effe-
ctu fm Archi. qui nō putat q̄ per insultū

vel obsessionē factam ad domū sit locus
huic pene si nō obsidetur ibi ad custodiā:
sed ad verecundiā p̄ ea que no. Anno. in
c. nuper. de sen. extō. de alijs delinquendi
modis hic exp̄ssis. iiij

Querit glo. et De. de an. quid si rece-
ptator insequentis cardinalē sit cōsan-
guine⁹ receptati vel affinis. Rñdet q̄ nō
teneatur istis penis. qd̄ intelligit Jo. an.
in nouella verū. s. q̄ nō puniunt pari pena
sicut extranei. ff. eo. l. ij. dicit enī q̄ nō ab-
soluuntur: nec tam seuerē puniuntur sicut
extranei. v

Quero dicit textus si quis ratū habue-
rit insecutionē cardinalis incidit in has
penas. Done ergo q̄ talis insecutio non
fuit facta eius noīe vel mandato sed noīe
alterius: tñ postq̄ fuit facta iste habuit ra-
tum: an sit excoicatus. Rñdet glo. q̄ non.
p̄ regulā iuris q̄ dicit. Ratū quis habere
nō p̄t qd̄ eius noīe nō est gestū. vi

Quero dicit hic q̄ ei⁹ edificia debēt di-
rui: quid si habebit domū vel turrim p̄ mu-
nem cū alio: et p̄ inferior erat sua et supe-
rior socij. Rñdet Jo. an. et De. de an. q̄
quidam dicūt q̄ ille socius cogēt redime-
re partē delinquentis: et istud precij erit fi-
sci. Alij dicūt q̄ pars superior destruetur
et inferior assignabitur socio: sed illa esset
mala diuisio. quia remanebit pars infe-
rior absq̄ tecto: et sic inutilis. Alij dicunt
q̄ tota destruetur. ff. de aqua plu. arcen. l.
sed interdū. Jo. an. in nouella dicit. q̄ su-
perior cōtra inferiorē regressum habebit.
De. de an. dicit q̄ p̄babilior mihi videt̄
opinio q̄ fiscus redimat partē socij: cum
succedat in bonis istius delinquentis. No-
ta q̄ post publicationē bonorū delinquen-
tis: debitores nō tenent̄ ei de debitis rñ-
dere siue soluere: sed fisco qui vicē heredū
obtinēt. vt. l. iij. l. ad. l. iulij de vi. et hoc
est verū quādo bona sunt ip̄o iure publi-
cata: quādo vero p̄ sententiā veniēt pu-
blicanda: vtrū debitores solnēdo liberen-
tur. vide hic De. de an. vij

Quero quia hic dicitur q̄ insecutores
cardinaliū debent per ecclesias vicinarū
ciuitatū diebus dñicis et festiuis publice
nunciari excommunicati que dicunt̄ esse vi-
cine ciuitates. Rñdet glo. in verbo. bene,

ficiū. q̄ iudicis arbitrio est relinquendū:
vel possum⁹ dicere vicina nō distantia vl/
tra duas dietas: vel nō distantia vltra vnā
vel. i. puincia. et ideo arbitret̄ in hoc bo/
nus iudex. viij

Quero dicit̄ hic q̄ qñ isti absoluent̄ de
bent cauere idonee. Quero quō intelliga
tur idonee. R̄ndet glo. dando pignora vl
fideiussores: sed si nō pñt sufficientē cau/
tionē dare debent dare iuratoriā cautio/
nē: et cauebit sub hypotheca suarū rerum

Quero dicit̄ hic q̄ debēt ire vltra
mare acturi puīam p̄ tres annos. Po
ne q̄ christiani nihil possideāt vltra mare
vbi iste posset viuere et habitare. R̄ndet
glo. q̄ hec pena tunc esset in aliam comu/
tanda. r

Quero etiā dicit̄ hic q̄ quicumq̄ dede/
rit infecutori cardinalis auxiliū et fauorē
incidit in has penas. quō intelligit̄ q̄s da
re auxiliū et fauorē. R̄ndet De. de anch.
q̄ plures pñt esse culpabiles in delicto va
rijs modis. Nam qñq̄ plures principali
ter deliquerūt: qñq̄ vn⁹ principaliter. aliq̄
accessorie: et hoc accessorie multis modis.
Quādoq̄ mandādo: qñq̄ ratū habendo:
qñq̄ cōsulendo: quādoq̄ suggerēdo: siue
animū inflammando. qñq̄ assistendo et hoc
multipliciter. Nā qñq̄ assistit vt adiuuet
qñq̄ nō vt adiuuet: sed ne offendens ledi
possit. quādoq̄ custodiendo vestes spolia
victualia passum transitū et similia. Sin/
gulis ergo casibus qualiter puniat̄ nō p̄
dari certa regula. q̄ plus et minus pecca
tur in talibus. ideo imponit̄ pena exordi/
naria vt fm q̄ excessus exegerit vindictā
pcedat vt in textu.

De rectoribus ciuitatū qui nō puniūt
infecutores cardinaliū. §. xxxiiij.

Arca hanc excomunicationē. s. de
rectorib⁹ ciuitatū qui nō puniunt
infecutores cardinaliū fm hanc cō
stitutionē. Nota q̄ hic nō est papalis: q̄
papa sibi nō reseruat. ideo diocesan⁹ pōt
absoluere. p. c. nup. de sen. ex. Item nota
q̄ princeps senator cōsul potestas: vel a/
lius dñs siue rector incidūt in excomunicatio/
nem tā ipi q̄ officiales eoz. si infra men/
sem postq̄ res ad eoz noticiā puenerit si
nō faciūt puniri fm hanc cōstitutionē ta

les infecutores. Ciuitates vero p̄ter urbē
romanas q̄ talibus infecutorib⁹ dederint
auxiliū cōsiliū vel fauorē. vel si pñt infra
mensē non punierint tales infecutores
sunt priuati dignitate pontificali vel alia
supra pontificali. i. archiep̄ali vel alia: et
etiā remanent interdicte.

De infecutoribus ep̄oz. §. xxxv.

Arca hanc excomunicationē. s. de in/
fecutoribus ep̄oz. i

Nota primo penas qui iniuriose
vel temere p̄cussit cepit vel bannierit
vel mandauerit fieri: vel facta ab alijs ra
ta habuerit: vel socius fuerit faciētis aut
cōsiliū dederit aut fauorē: seu sciēter de
fensauerit eundē etiā in illis casib⁹ in qui
bus p̄cutiens clericū nō esset excomunicatus.
nihilominus tales infecutores sunt exco/
municati: et hec est prima pena. Secunda
pena est q̄ cadit a feudis locationib⁹ offi/
cijs et spiritualib⁹ beneficijs siue t̄palib⁹
que obtinet ab ecclesia cui p̄est ep̄s sic of/
fensus cadit ip̄o iure et ad ip̄am ecclesiam
libere reuertunt̄. Tercia q̄ filij p̄ masculi/
nam lineā descendētes vsq̄ ad generatio
nē secundā omni spe dispensatōis adē/
pta reddant̄ ip̄o facto inhabiles. s. ad ec/
clesiastica bñficia in ciuitate diocesum q̄
bus idem ep̄s p̄sident obtinenda. Quarta
q̄ terra talis insequētis ep̄m: dñ tñ vltra
vnā diocesim nō cōtineat. Itē locus aut
loca alia in q̄bus captus est: q̄ diu detine
tur sit interdicta. Si vero terra talis in se
quētis ep̄m habet duas dioceses: tñc dio
cesis domicilij principalis ipsius: et illa
etiā q̄ fuerit delictū cōmissum si suaserit: et
due alie q̄ sub ip̄o sunt eidē loco magis vi
cine interdicto subiaceāt sup̄dicto. Quin
ta q̄ p̄ oēs ecclesias illi loci in q̄ cōmissus
est facin⁹: et p̄ ecclesias vicinarū diocesum
q̄buscūq̄ dieb⁹ dñicis et festiuis pulsatis
cāpanis et cādelis accensis excomunicat⁹ pu
blice denūciat̄. Sexta q̄ cū absolued⁹ erit
vl fuerit sufficēter et idonee caueat q̄ in fe
rende p̄nie parebit et penitentiaz: peraget
iniungendā Septima q̄ ciuitas que p̄re
missa vel aliqd̄ p̄missoz i ep̄m suū p̄mise
rit sit interdicta donec satisfaciat. Octa
ua q̄ p̄t̄s cōsiliarij baiuli scabini aduo
cati rectores consules et officiales ipsius

quocumque nomine censeantur in premissis culpabiles existentes excommunicati excommunicatione papali a qua nisi in mortis articulo absolui nequeunt. Nota quod tanto exacerbantur dicte pene in interfectoibus episcoporum quanto grauior est culpa. Decima quod si aliquis in articulo mortis absoluit nisi postquam pristina restitutus est sanitati cito commode poterit conspectui romani pontificis presentare se curauerit eius mandatum humiliter recepturus in eandem excommunicationem ipso facto reincidat.

Querit glo. sup verbo. quoniam pontificem. an he pene habeant locum in presequente episcopum qui renouauit episcopatum. i. loco non ordinari. Respondet glo. quod sic.

Item querit an habeat locum in presequente illos qui sunt electi et nondum consecrati. Respondet glo. quod non.

Quero quid si percussit episcopum se defendendo. Respondet glo. quod non ligabitur his penis. Nota secundum glo. in verbo bannierit. quod decretalis felix qui loquitur de infectoribus cardinalium habet minus quam ista in eo quod punit hostiliter presequente: ista solum percussentem capientem vel bannientem habet tamen plus ista in eo quod punit bannientem quod illa non facit.

Quero quid si quis mandauit istas persecutiones fieri in episcopum et tamen non est secutus maleficiam: an habeat locum he pene. Respondet glo. quod non. nec ob. c. p. humani. de homi. li. vi. quia ibi speciale secundum Jo. de ligna.

Quero quid si ista maleficia non sunt facta eius nomine et is ratum habuit. An locum habeat he pene. Respondet glo. quod non. pro regula inuis. quod quod ratum habere non potest quod eius nomine non est gestum. Nota pulchram glo. sup verbo defensauerit. que sic dicit. quod ista littera si his quattuor tractat. scilicet de socio fauorem dante consilio et defensore. ideo de singulis videamus. Circa primum dicitur quod socii proprie dicuntur secundum derivationes propter periculum vel operis societatem. vel dicitur socius a sequor sequeris. unde dicitur. socius proprie in periculo collega in officio: comes in itinere: consortis in primio: sodalis in mensa vel in sede. Sed nos iuriste dicimus socium in crimine. xxij. q. iij. si ad peccatum. xxvi. q. ij. in lud. in fi. Item dicimus socium in ecclesia.

de offi. dele. cum raso. de sen. excō. et tettere. Item dicimus socium in ordine. de cōfe. c. i. in fi. Item dicimus socium in via. de voc. c. ij. Item dicimus socium in coniugio. xxvij. q. ij. cum societas. Item dicimus in lucro. de spon. c. ij. de sepult. c. i. De socio criminis quem vocamus quemque consortem. de here. c. cum secundum. li. vi. dicit canon quem posse in malo aliquem tripliciter sociare committendo faciendo non corrigendo. xxij. q. iij. ita plane. Et ideo non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obviare. lxxvi. di. facientis. ij. q. vij. negligere. de homi. sicut dignum. s. ij. hic tamen stricte puto socium sumi pro agente. i. qui aliquid operatur ad actum percussiois captiois vel bannii. Et licet in delinquendo sint: quoniam plures quorum nullus est principalior. et tales includuntur sub agentibus de quibus premissis. quandoque tamen unus est principalis aliter cooperans. et sic sumitur hic socius: quod patet. quia de fauente premissis: et sic est illius distinctio circa unionem notata in. c. i. ne sede vacante. Circa secundum scilicet de consilio non insisto: sed vide que notauit de re. in. nullus ex consilio. li. vi. ff. de ver. sig. l. sepe. in fine. ff. man. l. ij. in fi. insti. de obli. q. ex delict. nal. s. opere. Circa tertium de fauore et fauente. Sciendum quod est simplex fauor qui nihil adicit ad peccatum. de quo in. c. felix. li. vi. de pe. et de tali non videtur hic intelligendum pro id quod dicitur in his ut statim dicam. Item sciendum quod canon dicit illum impietati fauere qui obuiare potest et non obuiat. xxij. q. iij. qui potest. lxxij. dist. error. de sen. excō. c. quate. sed de hoc dicitur ut ibi. et quia littera dicit in his scilicet percussione captione vel banno. patet quod fauores huic delinquenti post delictum propter defensorum de quibus sequitur non incurrit hanc penam: sed in materia hereticorum latius recipiuntur fauores de quibus in. c. excommunicam. s. credentes. de here. e. ti. c. ij. et. c. christianos. li. vi. ut ligentur etiam post delictum et post sententiam hereticorum fauores. de quibus Jo. et Jo. in sum. de hereticis. s. penul. et dixi in predicto. s. credentes. et facit de hereti. accusa. s. penul. li. vi. Circa quartum. scilicet de defensore. Aduertendum quod littera non reperit ea que predicta in his tribus casibus: pro hoc puto quod etiam defensorum post maleficiam

punire intendit. Est ergo quidam defensor
id est auctorifator delicti: et talis grauius
punitur quam agens. xi. q. iij. qui consentit. xiiij.
q. iij. qui aliorum et notat. ij. q. i. notum. de of.
dele. c. i. Est alius defensor qui etiam post
delictum defendit. puta impediendo ne de-
linquens ad manus iudicis veniat exami-
nandus vel puniendus. xxvij. q. i. si custos.
facit. xxi. q. v. p. totum. vel impediendo ne fi-
at executio. de of. dele. c. ex litteris. et hunc
intendit includere. ut probat in. c. felicis.
post prin. eo. ti. ibi postea receptauerit vel
defensauerit. Tunc non puto quod is qui tale de-
fensauerit ne ledat a priuato vel a tercio:
vel ab offenso. puta ab episcopo vel eius consan-
guineis vindicare volentibus includatur
hac pena: cum illa sit iniuria ad quod
impulsandam a socio quod tenet. de sen. excō.
c. dilecto. cum suis cōcor. li. vi. De illo qui de-
fendit in iudicio patrocinando. vide quod dixi
post Host. de cle. excō. mi. c. posuit. sup.
verbo fauore. Item nota hic secundum Jo. de
lig. si quis esset socius insequētis episcopi so-
la punitia nihil faciendo nec cooperando non
esset in culpa nec in pena. xij. q. cum deuo-
tissimam. vij

Quid si aduocatus vult tale insecuto-
re defendere in iudicio de iure: an incidat
in hanc penam. Respondet idem secundum Jo. q. non.

Quero dicitur hic quod filij descen-
dentes per lineam masculinam sunt inhabiles
ad beneficia obtinenda in diocesi in qua episcopus
offensus p̄sident: nunquid ergo in alia dioce-
si erunt habiles. Respondet glo. quod sic. ix

Sed nunquid priuatur beneficiis iam obten-
tis. Respondet glo. quod non. dicit tamen quod credit quod
iste non posset p̄mutare cum alio beneficio exi-
stente in illa diocesi in qua p̄sident episco-
pus offensus. x

Quero glo. quid faciendum de istis can-
delis accensis cum quibus sunt isti excōicandi
Respondet quod debent extinguari et pedibus con-
culcari. nam iste modus excōicandi positus
xi. q. iij. debent. xi

Quero dicitur hic quod quando quis absoluit ab
hac excōicatione in articulo mortis. quod ni-
si adueniente sanitate tunc cito comode po-
terit se representet sedi apice reincidit in
eandem excōicationem.

Quero quomodo intelligitur illud quomodo.

1033
Respondet glo. i. tunc cito oportunitate habu-
erit quod exponit Host. i. cessante impedi-
mento et aliquo modico tpe indulto quod sibi
de necessarijs valeat p̄uidere. ut ff. ex qui.
cau. ma. l. ab hostib. §. si. Jo. de lig. dicit
secundum Lan. si tunc cito dicitur conscientia: et sine
p̄sone piculo potest ire et non vadit paratis su-
is sarcinulis statim in excōicationem inci-
dit. v. q. i. quidam maligni. cum ibi notatis. i.
q. vij. qua propter. ff. de manu. testa. l. liber-
tas. et in hoc relinquitur arbitrio istius. xij

Sed nunquid creditur in hoc absoluto. Respondet
glo. quod non. debet enim iudex hoc arbitra-
ri quando iste dicitur quomodo posse: aliter si sibi cre-
deretur deludere posset constitutionem istam
frivolis excusationibus frigoris vel calo-
ris et similibus. xij

Sed nunquid creditur ei in foro penitenti-
ali. Respondet glo. quod sic. nam de re occulta et a se
piculo est ei credendum. de homici. c. signifi-
casti. ij. de sen. ex. c. si vero. xiiij

Quero dicitur hic Jo. de lig. secundum Lan. nunquid
capiens equum per quem equitat vel res quas
supra se portat sit excōicatus. Respondet quod
aut est res talis quam licet sua auctoritate
de iure accipere. ut si locauit domum clerico et
debeat pensionem quam non soluit: et hoc casu
non incidit in excōicationem ipsum expellendo
cum moderamine tamen. ex de resti. spo. olim.
aut non est talis. et tunc aut inducit clericus
sup̄ meritum ad tradendum alicui. ut quod dicitur
clerico: nisi des equum tali te occidam: et tunc
non incidit in excōicationem inferens meritum
verbaliter. quia ut incidat in canonem illum re-
quiritur manus iniectio. xvij. q. iij. si quis sua
deute. Aut subtrahit non nualiter rem clerici:
et tunc aut res adheret persone clerici ut
equus et vestis. et tunc incidit aut non ad-
heret semper et incidit cum adheret si violen-
ter arripit: secus si furtiue. xv

Quero dicitur hic quod si est ciuitas subia-
cet interdicto donec satisfecerit: nunquid er-
go facta satisfactione est abolitum interdi-
ctum sine aliqua relaxatione. Respondet Jo.
de lig. secundum Lan. quod non. immo est necessaria
superioris sententia que relaxet. ij. q. vi.
presbyter. secus si usque ad certum tempus
vel modum fuit factum interdictum. quia
tunc lapsa tempore vel modo cessante cessa-
t interdictum. extra de sponsa. non est.

Ratio diuersitatis est. qz primo casu pōt
dubitari an plene foret satisfactū: sed i a
liis secus. de hoc de eta. et quali. cū bene.

Quero an socius excoicatus xvi
teneat evitare socium excoicatum. Vide de
sen. excō. si nos. et ibi notat. xvij

Quero qz dicitur hic qz dans p̄siliū in
currit excoicationē: de quo cōsilio loquit
R̄ndet Jo. de lig. fm Pau. qz intelligit
de cōsilio fraudulento: nō de nudo. qz nu
dum cōsiliū nihil addit ad peccatū. vt no
tatur de sen. ex. ca. nuper. de homi. c. sicut
dignū. et in regula. nullus ex cōsilio. et ibi
notatur. Cōsiliū autē prestat suadendo
et utilitatē securā ostendendo. vt no. In
no. de homi. ad audientia: et p̄batur. ff. de
fur. l. furti. §. cōsiliū. et per Bar. in. l. nō
solū. §. si mandato. ff. de fur. De nudo autē
hic nō dicitur sicut in. c. felicit. e. ti. li. vi. de
quo regulariter quis nō tenet. in sti. man
dati. §. tua grā. xvij

Quero quō dicatur ciuitas delinquere
in ep̄m vt sub iaceat interdico. R̄spōdet
Jo. de lig. qz nunc dicitur ciuitas delinque
re cum hoies cōvocato cōsilio hoc faciūt
et fit vt corpus: secus si vt singuli nullo
cōsilio prehabito vel occupato. ff. qd vi aut
clam. l. qz aut. §. si i sepulchro. et. ff. qz cuius
qz noie. l. nulli. et ibi no. de cōsti. cum oēs.
et ibi notat. et p̄ hoc cōsului ciuitatē Bo
nonie nō esse interdictā p̄ter rebellionē
factā a quibusdā. vt singulis: supposito qz
lex interdicit ciuitatē rebellionē facientē
et defendi in curia in p̄sentia pape: et po
stea in p̄sentia cardinaliū hoc p̄cedere. etiā
si oēs de ciuitate fecissent vt singuli: nō vt
corpus. xix

Quero pone qz statuto ciuitatis cauet
qz si aliquis insultum fecerit ad domū ali
cui p̄nietur in. xx. libris. quidā insulta
uit aliquē sub porticu: an dicat fecisse in
sultum ad domū. Specu. tenet qz sic. p. c. si
quis cōtumax. xvij. q. iij. et. c. si qz i atrio.
extra de im. ec. cum ecclesia. Nec specu
lator notat de im. ec. §. h. b. sed pone.

De exigentibus et extorquentibus talias
a clericis vel collectas. §. xxxvi.

Arca hāc excoicationē sez de exi
gentibus et extorquentibus talias
vel collectas a clericis. i

Quero pone qz nō erigunt vel extorquent
ab inuitis: sed ipi clerici spōte solunt: an
incidant in excoicationē. R̄ndet glo.
et Pau. in cle. quoniā. de im. ec. qz nō.

Nota qz ecclesiastice p̄sone ij
nō debent grauari angariis nec panga
riis. puta ad fossata faciēda vel huiusce
modi. vt in. d. c. nō minus. vel ad collectas
vel talias siue exactiones quascūqz. vt in
c. aduersus. extra de im. ec. nec pro
dombus p̄dijis vel quibuscūqz possessioni
bus ab eisdem ecclesiis vel p̄sonis eccle
siasticis legitime acten^o acq̄sitis vel in po
sterū acq̄redis. vt. i. c. de im. ec. li. vi.

Quid dices de istis fratribus ij
tercij ordinis beati francisci: et de illis qz
vocat Bar. milites gaudentes. an dicent
immunes tanqz p̄sone ecclesiastice: ita vt
imponentes eis collectas sint excoicati.
R̄ndet De. de an. c. i. ex de im. ec. li. vi
qz nō sint p̄sone ecclesiastice. predicti enī
nō renunciant p̄prio. Itē habent vxores
et viuūt in p̄rijs domibus sicut laici. licz
babeant quendā modū viuēdi: et habitū
approbatū ab ecclesia. vt notat Jo. an. in
cle. cum ex eo. de sen. excō. et ideo videt qz
isti nō sunt exempti a datijs et collectis.
qz licet habeat certū modū viuēdi et habi
tū: tñ nō sunt clerici nec exercent minister
ria clericorū. vñ qui nō exercet artē licz sit
descriptus in collegio: nō p̄ter hoc habet
immunitatē. l. sub p̄textu. l. de sa. san. ec.
Bar. tñ dicit se vidisse cōsilia plurimorū
doctoz iuris canonici et civilis. qz isti a ta
libus exactionibus sint exempti: sunt enī
deo deuoti. vij. q. i. duo sunt genera. p̄ quo
dicto facit tex. in. d. c. i. de im. ec. li. vi.
dñ dicit p̄sonis ecclesiasticis. nā nō p̄t ne
gari qz iste nō sint p̄sone ecclesiastice: licet
nō sint clerici. et tenet Bar. ff. de iure im
mu. l. sp. §. quibusdā. qd intelligit verū ni
si assumpsissent illū habitū i fraudē onez.
l. cura. ff. de mu. et bono. vbi glo. facit mē
tionē de istis fratribus de p̄nā. iij

Quid si occurrit necessitas reipublice.
puta insultus latronū vt exercitus volens
patriam delere vel cōburere quibus opor
tet obuiare et resistere: nec tempus consu
lendi papam. an si grauetur ecclesia incur
rantur de pene. R̄spōdet De. de aucta.

in. c. i. de immu. eccle. et fm Aldra. q̄ nō:
si mora esset piculū allatura. vt. ff. de dam.
infec. l. iij. §. si causa. et. ff. de op. no. nun.
l. pupillo. §. si quis riuos. Nota q̄ quedā
bona vsibus ecclesiarū dedicant̄ q̄ ad fun
dationē vel ortū vel mansum vel dotē ec
clesie: et hec exempta sunt. Cetera cū suo
onere transeūt. de cen. c. i. Item nota q̄ fos
sata dicunt̄ sordida munera ad que eccle
sia nō tenetur.

Quero que dicant̄ expeditōes. R̄ndet
Anto. de bu. i. caualcatas vel missiones
nuncioꝝ ad que clerici p̄sonaliter cogi nō
p̄nt qz iunt sordida. Item nota fm Anto.
de bu. in. d. c. nō minus que debeāt occur
rere: vt possit ep̄s factis laicoꝝ imponere
collectā. Primo p̄sensus clerici. Secūdo
epidens vtilitas et necessitas. Tercio q̄
vtilitas sit cōis pro republica Quarto q̄
facultates laicoꝝ nō sup̄petant: sed hodie
etiā bis cōcurrentib⁹ nō p̄nt sine l̄ia pa
pe. vt. d. c. aduersus.

Quero ad q̄ munera seu collectas sub
iaceat ecclesia: et papa p̄t dare soluendi li
centiā. R̄ndet Anto. de bu. dicto. c. nō mi
nus. q̄ quedā sunt munera sordida: vt cal
cis coquende arene fodiende vel fossari p̄
sonaliter faciēdi: sine stabuli curandi vel
mundandi. et ad talia nō potest cogi eccle
sia. L. de sacrosanc. eccle. l. placet. Quedā
sunt munera extraordinaria: vt sunt
hospitia et similia q̄ dicunt̄ extraordina
ria. qz nō sunt p̄ aliquā legē vel statutū or
dinata: sed capitaneus fm suā voluntatē
imponit tpe fertilitatis. et ad talia nō te
netur ecclesia. L. de sacrosanc. eccle. l. pla
cet. xvi. q. i. romanoꝝ. et. c. iuxta sanctōes.
Quedā sunt munera extraordinaria q̄ re
spiciūt publicā vtilitatē: vt defendere rē
publicā: ire ad exercitiū principis p̄tra sa
racenos vel mittere vel firmare muros tē
pore noctis. Quedā sunt extraordinaria
que respiciūt pietatē. vt refectio viarū et
pontifū. Item facere p̄lato charitatiuū sub
sidium vel pauperibus: siue subuenire do
mino in necessitate. vt q̄n emptionē fecit:
vel captus est: vel filiā maritauit: vel mi
les factus est: vel qz ad principē iuit pro
suis negocijs: vel qz alias expensas gra
ues vel intolerabiles fecit rōnabiliter: vel

104
alia quacūq̄ causa depauperatus est vel
nimis obligatus: vel nō habet aliqd̄ co
medere de istis dic. iij. q. vi. ex de sen. excō.
c. peruenit. et vltra illa dic q̄ nulla maior
pietas q̄ defendere patriā et paupes et
debiles ab hostibus. xxiij. q. iij. fortitudo.
et. c. si quis. et. c. nō inferēda. s̄ quo ad pu
blicam vtilitatē. Quedā sunt munera or
dinaria angariarū et pangariarū. Mun
nera angaria. i. p̄sonalia sunt: vt q̄n quis
tenet ire vel mittere in caualcatā d̄ni ex
pensis t̄n̄ ip̄ius d̄ni. ff. de mune. et hono. l.
munerū. Item pangaria sunt mixta. i. par
tim reale et p̄tim p̄sonale. i. q̄n q̄s tenetur
ire vel mittere in caualcatā expensis eun
tis vel mittentis. vt. d. l. munerū. §. mixta.
et ab istis scz angarijs et pangarijs ordi
narijs sunt oēs clerici liberi. L. de epis. et
cle. l. ij. et fm doc. hoc etiā verū quo ad res
deputatas alimonijs eoz qui ecclesie de
seruiunt et nō multū abundant. xij. q. ij. ec
clesiarū seruos. L. de sacrosanc. ec. l. pla
cet. et. l. priuilegiū. secus tamē in rusticis
et colonis possessionū ecclesiarū. qui ab an
garijs et pangarijs. imo etiā a talibus fm
aliquod in aduentu principis nō excusan
tur. L. de sacrosanc. eccle. l. neminē. Item
si ep̄s vel abbas tenet magnum et nobile
feudū a principe aliquo qd̄ cōsuevit ei ali
quo modo seruire. nā in hoc casu q̄uis nō
teneat ire in caualcatā p̄sonaliter. ar. xxiij
q. viij. §. i. et. §. bis a quib⁹. et extra de vo
to. ex multa. §. vi. t̄n̄ d̄z mittere fm q̄ soli
tum est: aliter nō teneat feudū: ex quo non
vult facere seruitiū. ar. s. de cle. cōiu. qd̄ a
te. et hoc verū si sit instū bellū: et si sit iniu
stum: t̄n̄c debet cognoscere imperatorē ce
lestem in superiorē. xi. q. iij. cōiū. nec p̄
s̄ in tali casu si nō mittat p̄t priuari feudo
ar. de p̄scrip. c. si. et de cōsue. c. si. Quedā
sunt munera ordinaria qua rez sunt sicut
tributa et sensus certi: siue seruitia vel ca
ualcate hospitia v̄silia certa et annualia
possessionib⁹ annexa: et ad ista tenet eccle
sia si res ad ip̄am deueniat. xi. q. i. si tribu
tū. et. c. magnū. xxiij. q. viij. cōuenior. et. c.
tributū. et talia p̄nt vocari sup̄dicta. i.
tributa reb⁹ posita a q̄b⁹ null⁹ excusat̄. L.
de sup̄dicto. l. i. et. ij. li. x. et a predictis
nō excusat̄ ecclesia ex pacto vel causa: nō

tanq̄ onera: sed tanq̄ tenēs rem oneratā
cū quelibet res trāseat cū onere suo. ff. de
cōtra. emp. l. ex litteris. §. si. et de deci. c.
pastoralis. qz que sunt cesaris debēt red-
di cesari: et q̄ sunt dei deo. de cle. cōiu. c. ex
pte. et sic q̄tum ad decimas oblatiōes et
alia spūalia. et quo ad mansum siue dotē:
excusat ecclesia. xxiij. q. vi. fm canonistas.
et. s. de censibus. c. i. Itē qz de decimis et
oblationibus nō soluit tributū. Itē qz si
fundus redimeret etiā nō soluet tributū.
xxij. q. vi. cōpimus. An autē debeat cleri-
cus soluere decimā de p̄benda sua. Vide
s. de decimis. c. i. et. c. nouū genus. et. c. i.
de censibus. Quedā sunt munera pueniē-
tia ex lucratiuo titulo rei trāstate in eccle-
siam a curiali q̄ inscriptōes lucratiue ap-
pellant. nā inscriptio erat quarta ip̄i rei
quā aliquis dabat venerabili loco. Exem-
plum. si curialis dabat ecclesie. xvi. eccle-
sia quartā ptem illoz. xvi. debebat dare p
tributo: et vocabat inscriptio lucratiua. et
ad tales inscriptōes vel munera seu tribu-
ta nō tenet ecclesia. xxiij. q. viij. sancim⁹. p
q̄d puto qz ad istas gabellas q̄ solunt de
cōtractib⁹ illis donatōib⁹ lucratiuis nō
teneatur ecclesia. l. sancimus. l. de sacro-
sanc. eccle. vij

Quero quia dicit in. d. c. qz imponētes
collectas clericis nō p̄nt absolui: nec suc-
cessores nisi satisfecerint. Quero de q̄ ha-
bet talis rector satisfacere anq̄ absoluaē
It̄ n̄ det an. de buē. qz de emendatōe cuius-
cunq̄ dāni ecclesie ppter hoc cōtingentis
si nullū p̄siliū dedit de collecta imponēda
Sed si p̄siliū dedit tenet nedum ad inter-
esse: sed ad ip̄ius collecte restitutionē. Si
vero p̄siliū nō dedisset: forte nō teneretur
ad emendationē collecte: sed ad alterius
interesse q̄d obueit ecclesie ob ip̄i regimē
et forte spūritualē vel pecuniariā oportet
bit eū subire fm qz forsitan bon⁹ iudex ar-
bitrabit. Nec autē locū habent qn̄ q̄s suc-
cedit in regimine eius q̄ est excōicatus ex
p̄dictis causis vel aliter qualitercūqz p-
pter libertatē ecclesie violatā. Secus si ex
alia causa esset potestas excōicatus vel cō-
siliarij: vel vniuersitas seu ciuitas interdi-
cta: tunc enī successor nō esset excōmuni-
catus fm Juno. vij

Quero quid si nouus successor operam
dedit q̄tumcūqz potuit qz hoc damnū col-
lecte emendaret: sed vniuersitate resistēte
nō potuit obtinere q̄d intendebat. Vide
qz sit excōicatus. ar. xxiij. q. iij. si heres. Tu-
dic p̄trariū scz qz ex hoc tm̄ nō sit excōica-
tus vbi relinquat regimen: nec stet ppter
timorē salarij amissionis qz nō renunciet
officio. qz si ista de causa renunciet officio
cū vniuersitas in culpa sit. nihilomin⁹ te-
netur salariū reddere ei cū p̄ eum nō stet q̄
minus regat. et idē est dicendū si cōtra ex-
pressaz inhibitionē antiqui rectoris excē-
sit vniuersitas in p̄dictis. qz nō excusatur
nisi officio renunciet.

De his qui cōpellunt prelatos seu capi-
tula ad summittendū laicis vel alienā-
dum bona immobilia. §. xxxvij.

Ira hāc excōicationē scz de his
qui cōpellunt prelatos seu capitula
ad summittendū laicis: vel alienā-

dum bona immobilia.

Nota fm Jo. mo. et De. de an. qz p̄bi-
bentur hic quidā modi alienatōis vel da-
tionis in rebus immobilib⁹. nā ante istam
cōstitutionē p̄lati oppressi cōtra opprimē-
tes inuocabāt nobiles ad defensionē suā
et potētes faciēdo eos aduocatos vel de-
fensores locoz et ppter hoc illi sibi vendi-
cabunt quoddā ius dñij: vel aduocatōis i
ecclesijs vel locis defensis. et refert Guil.
et Fran. se vidisse multos prelatos faciles
ad talia: et qn̄qz nobiles summittēbāt ali-
os vt opprimerēt ad predictū finē a q̄ vt
abstineant vidētes p̄lati summissiones
istos penitus interdictas p̄ istā cōstituti-
onem est p̄uisum. Primo qz clerici non au-
deant summittere. Deinde qz laici nō faci-
ant sibi eos summittere a clericis p̄ hanc
viā indirectā vel directā summittēdo mo-
lestatores vt postea sub colore defensionis
et patrociniū earū rerū sibi summissarū ec-
clesie defraudent: vendicando sibi ius do-
minij. nam isti summittēbāt molestatores
et postea dicebāt sacerdoti summitte mi-
hi hanc rē: et iste nō audebit me molestare
vñ sacerdos fatebat se habere ab illo talē
rem et postea facta summissione volebant
verum ius habere: et dominium rei ven-
dicare ij

Nota fm glo. et De. qd bec phibitio so-
lum locū habet in rebus immobilibus et
iuribus ecclesiarū. secus ergo in reb⁹ mo-
bilibus: in ipis enī nō p̄t dare certa regu-
la. qz fm donū quod est parū vel magnū
tenet vel nō tenet: et fm qualitatē donata-
rū scz vtruz sit bene meritus nec ne. ex de
dona. c. i. iij

Item nota qd iura in corporalia inter
immobilia iudicant̄ et idem ius statuit̄ in
eorū alienatōe qd̄ in alienatione rerū im-
mobiliū. vnde annus reddit⁹ inter immo-
bilia cōputat̄. vt in cle. exim de paradiso.
§. cūqz. extra de ver. sig. et l. iubemus. l.
de sa. san. ec. Item nota qd licet oīs alie-
natio rei ecclesiastice regulariter sit vetita
nisi in casib⁹ a iure cōcessis tñ summissio
de qua hic loquit̄ specialiter phibetur. nā
fm Guil. si bene attendat̄ est quedā alie-
natio q̄si ad illos cōfiteat̄ dominū p̄tine-
re directū. ff. si ager vectigal. l. i. §. si. sicut
cum me cōstituerem tuo noīe possidere in
te transit possessio et abdicat̄ a me: quia is
possidet cuius noīe possidet. vt in. c. cū ve-
nisset. de resti. spo. et. ff. de acqui. pos. l. qd
meo. vnde p̄ hoc dicit Jo. et Guil. qd si ve-
rus dñs cōstituat se alieno noīe rem iuam
detinere. per hoc transfert dominū et pos-
sitionē. Item nota qd dominū rerū eccle-
siasticarū est penes ecclesiā hoc modo fm
Jo. an. in nouella. Nam ecclesia. i. cōgre-
gatio fidelīū cuius christus est caput ha-
bet dominū sed pauperū sunt quo ad su-
stentationē et clericorū quo ad gubernatio-
nem seu administrationē. Item nota fm
glo. et De. qd in ista summissione de qua in
textu requirit̄ lñia specialis pape nō suffi-
ceret ergo generalis. iiij

Item nota modos hui⁹ summissionis
phibite hic in textu enarratos. Primo di-
cit qd prelati nō p̄t summittere seu suppo-
nere laicis ecclesias sibi p̄missas bona im-
mobilia seu iura iparum sine p̄sensu capi-
tuli: et aplice sedis lñia speciali. seu cōce-
dendo ipa bona vel iura in emphiteosim
nō qd hic phibeat̄ emphiteosis et alie alie-
nationes et cōtractus a iure p̄missi forma
et casib⁹: sed phibet summissiones fieri vt
defendant̄ ab his quibus summittunt̄ fm
glo. Item alias alienando in forma et ca-

sibus a iure p̄missis subandi per summissio-
nem. Item cōstituendo eū dñm. Item re-
cognoscendo seu p̄fitendo ab istis ea tan-
q̄ a superiorib⁹ se tenere. Item aduocan-
do. i. tanq̄ ab aduocatis recognoscendo
vel ipos patronos vel aduocatos ecclesia-
rum seu bonorū iparum p̄petuo. aut ad tē-
pus nō modicū statuendo. vnde dicit glo.
Ad modicū ergo tps p̄t vocari in patro-
nos et defensores. qz tūc in modico tpe nō
est piculum. Potest autē dici modicū tps
infra. x. annos. vel fm Guil. et Bari. relin-
quitur iudicis arbitrio ex quo hoc nō de-
terminat inspecto statu ecclesie et immi-
nenti periculo et cōditione p̄sonarū. vnde
si fieret locatio vni dño vel potenti per. x.
annos: vt tueretur eam nō incidere^t excō-
municatio. v

Item nota qd prelati qui cōtra hanc phi-
bitionē summitterint bona immobilia vel
iura ecclesiastica ipso facto sunt suspēsi ab
officio diuino et ab administratōe. Cleri-
ci vero qui hoc sciunt fieri a prelato: et nō de-
nunciant superioribus sunt suspēsi p̄ trieti-
nium a p̄ceptione beneficiorū. De istis su-
spensionibus vide qd̄ notat̄ in. c. cum dile-
ctus. de cōsuetudine. et in cle. cupientes.
de penis. vbi est glo. magistra. et de re iu-
dicata. c. cū eterni. li. vi. et qd̄ ibi no. super
verbo officij. vi

Item nota qd p̄pter delictū dñi terra
p̄t subijci in terdicto vt hic dicit̄ qd qui le-
gitime admoniti a tali vsurpatione nō de-
stiterint restituendo que taliter vsurpauer-
int eo ipso sniam excōicationis incurrāt.
et ex tunc ad supponendū terrā iporū eccle-
siastico in terdicto libere p̄cedatur.

De exigentibus pedagia et guidagia a
p̄sonis ecclesiasticis. §. xxxviiij.

Arca hanc excōicationē de exigē-
tibus pedagia et guidagia a p̄so-
nis ecclesiasticis. i

Nota fm De. de an. varia noīa. scz ve-
ctigal pedagij tributū cēsus pensio. Pe-
dagij et vectigal idē significant: et soluit̄
ab itinerantib⁹ de his que deferūt nō sui
vsus causa. et qñqz soluit̄ p̄ transitu p̄so-
narū tñ vt ferarie. Tributū vero est quod
prestatur fisco: et idem importat. qd̄ cen-
sus vel pensio. ij

Nota q̄ clerici sunt immunes a solutio-
ne pedagij p̄ rebus quas deferunt vel trāf-
mittunt: nō causa negociandi: cōtrario
ergo sensu si negociandi causa tenebunt.
Item nota q̄ in solutione pedagij a cleri-
cis nō p̄cedit cōsuetudo: q̄ papa iudicat
eam corruptelā. iij

Quero q̄ d̄z hic q̄ tales exigentes sa-
tisfacere debent cui debet satisfieri de illa
transgressionē. Vide q̄ plato p̄ notata
rvij. q. iij. si q̄s cōtumar. et placet Archi.
dictū Lan. qui ibi hoc tenuit: et dixit illud
capituluz loqui cū iniuria fit loco. si vero
fiat p̄sone locuz habet. c. parrochiano. de
sen. excom. iij

Quero q̄ dicit hic q̄ ecclesiastice p̄so-
ne nō tenent de suis rebus soluere peda-
gia. Quid de emptoribus reddituz cleri-
corū vel rerū vtrū iisdem privilegijs pos-
sint vti. Jo. an. remittit ad Spe. de im.
eccle. Archi. hic tenet q̄ non. p̄ quo facit
qd̄ notat de iure patro. c. i. De. de ancha.
dicit q̄ aut est vectigal ordinariū et ex
p̄sone ecclesie siue fisci nō trāsit immu-
nitas in emptorē. l. licitatio. §. mercato-
res. ff. de publi. Aut est vectigal extraordi-
nariū qd̄ nō ponit. l. vel senat⁹ cōsulto vel
cōstitutione p̄ncipis. Ista enī sunt exordi-
naria. ff. de vaca. mu. l. in honorib⁹. §. qd̄.
et quo ad ista immunitas trāsit in empto-
rem. et hoc notat Bar. in dicto. §. merca-
tores. v

Quero hic dicit q̄ p̄sone ecclesiastice
nō tenent soluere de rebus quas nō nego-
ciandi causa deferunt. Quero q̄s dicat p̄-
prie negociator. dicit Jo. an. post Archi.
q̄ ille qui rem emit: et ip̄am integrā et im-
mutatam vendendo lucratur. Ille vero qui
emit vel sit sibi materia aliqd̄ inde operā-
di: ille non est negociator: ut dicit Crisost.
lxxvij. di. c. eniciens. Et per hoc cōsultuit
Frede. de senis in. q. monasterij sancti gal-
gani diocesis vulturane. qd̄ monasteriuz
habet venā ferri in insula helber: et facit il-
lam fodi: et venā ferri p̄ territorij senē-
se ut faciat inde ferrū ut vendat postea et
lucret. Extractores gabellaz senensij pete-
bant pedagij. Alb. dicebat se non teneri.
Frede. cōsultuit p̄ eo. s. q̄ nō tenebat. s. q̄
ista nō est negociatio sicut cuz faber emit

ferrū: ut inde diuersas formas educat gla-
diorū clauoz. vnde dixit q̄ etiā si frater
emerēt venā ferri ut faceret exinde ferrū:
nō dicunt ex hoc negociari. q̄ ut dictū est
negociari est rem empta nō immutatā vē-
dere. Emere vero rudem materiā et illā p̄
artificiū ad aliquā formā redigere nō est
negociari. immo tales vocant pot⁹ artifi-
ces q̄ mercatores. De. de ancha. dicit q̄
qn̄ nō in p̄prio solo venā ferri fodere faci-
unt: sed emunt et ferrū postea inde redar-
ctum vendunt cōsultus respondit: q̄ ne-
gociatio est mixta artificio si p̄ magistrōs
et alios faciūt hoc fieri: tunc enī nulla ver-
satur industria clericorū. ideo soluere tenē-
tur. secus si ecclesia habet venā: et p̄ ope-
rarios fieri fecit et postea vendit. sicut enī
in simili de frumēto et alijs redditib⁹ col-
lectis in p̄prio solo non tenent soluere. ita
nec de isto ferro vel de alia materia q̄ ap-
pellatione fructuz cōtinet. l. diuortio. §. si
vir. in fundo. ff. so. ma. vi

Quid si fiat statutū q̄ si quis vendat
teneat dare duos denarios regi vel cōmu-
ni ciuitatis: an clerici teneant vna vendē-
do vel frumenta que habent ex prebenda.
R̄ndet Ly. q̄ nō. in. l. ois. l. de epi. et de.
Idem De. p. d. l. omnis. vbi dicit. q̄ me-
lius est q̄ bona in paupes distribuant q̄
sordibus muneribus. vel alijs illicite con-
sumant. vbi dicit De. et Bal. q̄ clerici de
bonis prebendarū suarū que vendunt vel
vendi faciunt nō tenent soluere gabellā:
nec etiā ad portā. et idem cōsultuit Bar.
fm̄ qd̄ refert Bal. in. l. placz. l. de sacro.
eccle. q̄ nō tenent ad gabellas. De hoc vi-
de in Spe. de de. coniuga. et. c. vl. de vi. et
bo. cle. Adē Jo. de lig. dicens. Quid de
gabellis et datijs q̄ leuant in ciuitatib⁹
lombardie. R̄ndet idem. riiij. q. ij. putant
quidā. et. c. pleriq̄. de priui. c. quāto. Et
subdit fm̄ hoc tota italia est interdicta et
irregulares oēs clerici non obseruantes.
Adē Jo. an. in glo. Theologi tñ. s. dñs
Bon. et Ric. in. ij. di. vl. ar. vlt. q. penl. ex-
ponentes illud Stat. rvij. Quid tibi vi-
detur Petre. reges terre a quibus accipi-
unt censum a filijs an ab alijs. et infra. er-
go liberi sunt filij. dicunt q̄ ille rex. intel-
ligitur de christo. q̄ christus nō tenebat

reddere tributum: nec hi qui sunt imitato
res eius pfecti: puta apostoli p eo q natu
raliter liberi erant: et oia bona tempora
lia dimiserant. et ideo censum vel tributū
ab eis reges terre accipere nō debebant.
In alijs autē christianis vel qui sunt serui
tis cōditionis vel qui abundāt tempora
libus bonis illa auctoritas nō habet intel
ligi: vnde tenent soluere vectigalia. vnde
p eis bene facit textus. xxiij. q. viij. c. tri
butum. vbi dicit. Tributū in ore piscis pi
scante Petro inuentū est: qz de exteriori
bus suis que palā cunctis apparent tribu
tū ecclesia reddi. Nō autē piscē totū dare
iussus est: sed tm staterem qui in ore ei⁹ in
uentus est. qz nō ecclesia imperatori dari:
nō pontificalis aper qm ore piscis. i. chri
sti ecclesie peminet subijci regibus potest.
Sed sane vt diximus q in ore piscis. i. xpi
inuentū p petro et dno dare iubetur. quia
de exterioribus ecclesie qd cōstitutum anti
quitus est p pace et quiete quia nos tueri
et defensare debent imperatoribus p sol
uendum est. Item Ambro. xi. q. i. Si tri
butum petit imperator nō ei negam⁹ agri
ecclesie soluāt tributū: vel si agros deside
rat imperator nō dono: sed nō nego. Itē
idem dicit vbi. s. c. sequenti. Magnū qui
dem est speciale documentū qn viri chri
stiani sublimioribus potestatib⁹ docent⁹
debere esse subiecti: nec quis cōstitutionē
terreni regis putet esse soluendam. Si
enim census filius dei soluit: qz tu tantus
es qui putas nō esse soluendū. Item apo.
Ro. xij. Omnis anima sublimiorib⁹ pote
statibus subdita sit. Nō est potestas nisi
a deo. Que aut sunt a deo ordinata sunt.
Itaqz q qui resistit potestati dei ordina
tioni resistit. Qui autē resistit ipi sibi da
mnationē acquirit. et. j. Reddite ergo oī
bus debita: cui tributū tributū. cui vecti
gal vectigal. Cōclude ergo q theologo lo
quuntur de iure antiquo decretorū: sed ho
die de iure sexti et clemētinaz nō tenent.

De his qui cōcedunt represalias ptra
ecclesiasticas psonas. §. xxxix.

Arca hanc excoicationē. s. de his
qui cōcedunt represalias cōtra ec
clesiasticas psonas. i

Nota q cōcedentes represalias cōtra

ecclesiasticas psonas tā ipi q illi quibus
cōcesse sunt: eas extendentes cōtra eccle
siasticas psonas: vel earū bona nisi infra
mensē. i. a tempore cōcessionis: vel exten
sionis ipas cōcessionis vel extensiones re
uocauerint: si persone singulares fuerint
sententiā excoicationis incurrūt. vni
uersitates vero incurrūt sententiā in terdi
cti quacūqz cōtraria cōsuetudine nō ob
stante. ij

Quid si cleric⁹ principalis debitor cu
ius occasione represalie sunt concessa ca
ptus est: an hec decretalis habeat locum.
R. nō det glo. q quidā dicit q non. tm quia
hic idem grauāt p seipso. et tū cessat ratio
textus vbi dicit. represalias i quib⁹ alius
p alio pgrauatur. cum quia cōstitutio pe
nalis est restringenda. extra de elec. statu
tum. li. vi. iij

Quero q sunt psonae ecclesiastice ptra
quas nō debet cōcedi. R. nō det glo. vt sunt
clerici templarij hospitalarij pueri et deo
denoti. xij. q. i. duo sunt genera. de sen. ex.
parrochiano. de elec. sciant. li. vi. iij

Quero vtrum possint cōcedi p credito
clerici vnius diocesis cōtra clericos alte
rius diocesis. R. nō det glo. q nō. v

Quero an p istā decretalē corrigat. c.
dñs deus noster. xxiij. q. ij. vnde cōcedunt
represalie quādo ciuitas vindicare negli
git quod a suis improbe factū est. R. nō det
glo. q nō. sed solū statuit q p delicto vel
credito alterius cōtra psonas ecclesiasti
cas cōcedi vel extendi nō possint: sed si cō
cedatur cōtra laicos cū modis a iure per
missis. licet de quo hic plene p Petrum. j

Quid si infra mensē pcel
sum fuerit ad actū. s. q fuerit psona eccle
siastica p alio pignozata: nunqd hec pe
na habebit locū infra menses. R. nō det glo.
q in statum pristinū reuocandū erit infra
mensē. vel fm Bar. R. reuocatio re inte
gra fieri debet anteqz pcedatur ad actū:
als nō habet locū hec pena.

De impediētib⁹ officii cuiuscūqz iu
dicis ecclesiasti. §. xl.

Arca hanc excoicationē de impe
diētib⁹ officii cuiuscūqz iudi
cis ecclesiasti. qz in pncipio dicit
papa q intellexit q dñi temporales fa
p ij

ciebant ista.

Querit Jo. an. utrum sit idem in priuata psona ut sit locus huic pene: et quid de de clerico sic agente. **R**ndet q sic. nam licet sic narret in habente temporalē iurisdictionē cōstitutio tñ est generalis: dñ dicit. statuimus ne quis et in fine subdit. si quis vero.

Quero hic dicit q impediens officium iudicis in causa que de iure vel cōsuetudine spectat ad forū ecclesiasticū est excoicatus. quero que sunt ille. **R**ndeo sunt multe. et notant in. c. cū sit. de fo. cōpe. Primo cognoscit de sacrilegio. vt. d. c. cū sit. Sūt et alia crimina de quib⁹ ecclesia punit tā clericos q̄ laicos: vt crimen p̄iurij. vt de elec. c. venerabilis. Crimē symonie. vt de symo. per totū. Item crimen heresis. vt de here. c. ad abolendā. Crimē vsurarū. vt de vsuris. c. cum tn. et. c. quia in oib⁹. Crimen adulterij cum agit ad thori sepatiōnem. vt de p̄cu. c. tue. In his directe spectat iudiciū ad ecclesiaz. Indirecte vt si agat p̄ modū denunciationis ad p̄niam. vt in. c. nouit. de iudicij. Et dicit Anno. dicto. c. cū sit. q̄ raptōres rerū ecclesie dicunt sacrilegi. xvij. q. iij. ca. iij. et. c. sicut q̄. iccirco p̄inet ad iudiciū ecclesie. xvij. q. ij. nulli liceat p̄edia. et. c. de laicis. Immo etiā si dubiū sit: puta qz neget rapinaz: tñ cognoscit ecclesia. xvi. q. i. in canonibus. xxiij. q. iij. si q̄s. vbi etiā dicit q̄ nō soluz de rapina sed de qualibet etiā. oppressiōne et nō solū clericorū: sed oim pauperū cognoscet. immo si de fraude habita in contractu ecclesie agat: vt etiā sine fraude cōtractus null⁹ dicat ecclesia cognoscit. xvij. q. ij. aplicos. immo quocūq̄ modo de re ecclesiastica agat cognoscet ecclesia. xvij. q. ij. quicūq̄. Adē dicit i. c. nouit. de iudicij. vbi etiā addit q̄ crimen pacis fracte p̄inet ad iudiciū ecclesie.

De cōpellentibus reassignare beneficia et detinentibus citatos romā ne vadant. **S. xli.**

Intra hanc excoicationē de cōpellentibus reassignare beneficia et detinentes citatos romam ne vadant.

Quero quid si quis laicuz citatum ad

apostolicā sedē detinet. **R**ndet glo. q̄ nō habet locū hec pena. quia dicit textus ecclesiasticos: sed appellatōe ecclesiasticorū intelligūt etiā deo deuoti. xvij. q. i. duo. **ij**

Sed quid si essent alibi citati. **R**ndet glo. q̄ nō inciderēt in has penas: licet q̄ ad excoicationē ipius detinentis esset locus huic cōstitutioni: sed nō q̄ ad alias penas ipius detenti.

Sed quid si citatus procurat se capi per prelatum ecclesiasticum. **R**ndet glo. q̄ nō est locus huic pene: sed si p̄latus secularis hoc faciat incurrit excoimunicatio nē: etiā si clerico nō intēdit iniuriari. **S**anus enī seua et iniuriosa est. quia fit iniuria sedi aplice: ad quā est citatus et toti ordini clericali.

Sed quid si detineant mulieres regulares. **R**ndet Zenze. q̄ licet nō dicat incurrit excoimunicatio p̄pter manus iniectionē. de sen. excom. veniens. et. c. de monialibus.

Item nota q̄ ad penā excoimunicatio nis incurrendā sola captio sufficit. de sen. exco. nup. sed pena suspensionis et priuationis a beneficijs non habet locum nisi in tribus casibus. Primo in capiente. vt captus beneficia reassignet. Secūdo in illo q̄ citatū ad sedē aplicā impedit. Tercio in illo qui sic hanc captionē sibi procurauit.

Quero quia hic dicit q̄ obtentis beneficijs sint p̄uati: qd de obtinēdis: an erūt inhabiles ad obtinēda. **R**ndet Ste. q̄ si priuant obtentis multo fortius obtinēdis. magis enī fauēt iura in retinendo q̄ in querēdo. **L. de codi. l. si. s. de p̄ces. p̄ben. c. fina. li. vi. L. de bono. p̄scrip. l. de portati.**

Nota q̄ iste suspensiones sunt sciēde: qz etiā occultos ligāt in foro p̄niali. et est necessaria dispensatio. vt est glo. ordinaria in cle. i. in verbo currant. de hereticis.

De penitente religiosum vel cōuersum. **S. xliij.**

Intra hanc excoicationē scz de p̄curiēte religiosum vel p̄uersuz.

Querit glo. i. d. c. nō dubiū. de sen. ex. An cōuersi ecclesiaz seculariū gaudeant privilegio. videt q̄ nō vt hic a p̄rio

ubi loquitur de conversis ecclesiarum regulari-
um. **I**tem dicitur quod si traderet se et sua: siue ec-
clesie seculari: siue regulari censentur pro
ne ecclesiastica et in totum translate: et sic ha-
bent immunitatem ecclesiasticam. **xvii. q. iiij.**
quisquis. qz duo genera christianorum. **Q**uod
deo dedicatum est: ut clerici et conversi. **A**li-
ud ut laici. **xij. q. i.** duo sunt genera. et hanc
opinionem dicit glo. benignior: qz equum
est quod eorum gaudeant privilegio quorum vitam
religionem assumpserint. de sta. mo. recolen-
tes. licet **Ho. ser. Din.** teneant pariter. in. c.
dilecta. de ma. et obe. **Do.** tenet quod non gau-
deant quam conversus in domo sua manet. ut
laic. ar. de privi. c. iij. **S**i est conversus qui tradidit se et sua: et ha-
bitum mutavit: audit horas: vivit honeste.
talis intelligitur in totum translate in forum ec-
clesiasticum. et sic intelligitur
c. quisquis. **xvii. q. iiij.** et in li. feudorum de
privi. sancto. l. vna. ad hoc de privile. privile-
gia. **S**i hoc autem. Et per hoc facit ratio. qz con-
versus non dicitur qui retinet proprium: licet dicatur in
ministerio conversionis que facit se conversum
fm **Lan. j. eo.** prochanos. **V**ide **Petrum**
in. c. religiosus. de sen. ex. li. vi. **ij**

Quid si unus percussit unum de tercio ordine
beati Francisci. **V**ide. s. **xxxvi.** **ij**

Quero an mandans occidit clericum et
moriens ante revocationem mandati incur-
ratiam mortuus excommunicationem quam nuncius
mandatum exequitur. **V**ide **Richardum** in. iiij. dist.
xvii. ar. v. q. iiij. **iiij**

Qualiter intelligatur enormis iniectio.
Vide ibidem. ar. **xij. q. i.** **ij**

De impediens officia visitatorum
monialium. **S**i. **xliij.**

Proca hanc excommunicationem. s. de im-
pediendis officium visitatorum monia-
lium seu canonicarum. i. earum que vivunt
sicut canonici seculares. **i**

Quero an debeat precedere monitio im-
pedimentum: vel contra ut sit locus huius pe-
ne. **I**tem dicitur glo. quod prius requiritur quod quis im-
pediat officium: deinde quod fiat monitio que fa-
cta nisi tales impediens desisteret incur-
runt excommunicationem. secus si monitio prece-
dat impedimentum. **ij**

Quero an sufficiat monitio generalis
scilicet quod nullus impediatur visitatores. **A**n re-

quiratur particularis et specialis nominati-
m scilicet amonemus te tale ne impediatur officium
nostrum glo. non determinat. **zenze.** tenet quod
sufficit generalis monitio.

De doctoribus que scienter docent illos que di-
miserunt habitum sue religionis. **S**i. **xliij.**

Proca hanc excommunicationem. s. de do-
ctoribus que scienter docent illos reli-
giosos: que dimiserunt habitum sue reli-
gionis. **A**dem dicitur eadem glo. et **De. de an.** Si
doctor legat scholari que non dimisit habitum
scilicet quod ipse doctor est excommunicatus. qz precipat
in crimine: propter quod scholaris est excommu-
nicatus. ut in. c. nup. r. c. si concubine. de sen. ex.
Addit ipse **De.** pulchram distinctionem post
Lap. qz aut religiosus ingreditur studium cum
audiendi leges vel physica: aut theologia
vel canones sine alia scientia non prohibita
Primo casu si non revertatur infra duos me-
ses fm **In.** vel audiat semel tamen infra duos
os menses fm **Do. p. c. si. s. verum.** ex ne de.
vel mo. excommunicatus est ipso facto tamen ipse religiosus
scilicet ipse doctor scienter ei precipat. **H**oc
verum: etiam si habitum non dimittat. **E**t ideo
subaudi ad textum dum dicit habitum suo di-
misse maxime: et hoc quo ad leges et phy-
sica: fm **Arch.** etiam si de linea sui prelati ipse
audiat. s. eo. c. non magnope. r. c. sup. **S**pe.
In secundo casu dicas quod si vadit de linea
sui prelati et portat habitum clarum quod non in-
currit aliquam penam. **S**i autem vadit sine linea
vel etiam cum linea et habitum non portet ipso fa-
cto incurrit excommunicationem suam ut hic. **S**imiliter
doctor que ei scienter precipat in crimine ex-
communicatus admittit eum scienter non deferentem habitum.
Item nota fm glo. quod officium doctoris est
scholarum expellere de scholis. **i**

Quid si monachus habet domum iuxta
scholas et stando in ea potest audire lectionem
et doctor scit et legit: an doctor sit excommu-
nicatus. **I**tem dicitur glo. quod non. qz non posset prohibere:
quin in domo propria moraretur. **ij**

Quid si talis monachus non vult exire
scholas an possit vi expelli. **I**tem dicitur glo. quod
non. qz etiam excommunicatus gaudet privilegio:
ut eum percussus incidat in excommunicationem. fm
quod non. **Ho. ber. xvij. q. iiij.** si quis deinceps.
et de sen. exco. c. contingit. **ij**

Quid si non potest expelli. **I**tem dicitur glo. quod do-
ctor debet exire scholas sicut dicimus quod

excōicatus intrat ecclesiā, vt no. xi. q. iij.
sicut. de sen. excō. nuper.

De cōtrahentibus matrimonium in gra
du cōsanguinitatis. §. xlv.

¶ Circa hanc excōicationē. s. de cō
trahentib⁹ matrimonium in gradu
cōsanguinitatis et affinitatis p
hibitis.

Querit glo. quid si p̄trahat q̄s cū ha
bente maritū: vel cū iudea: vel cū pagana
vel cū cognata spiritali vel legali: vel cō
tra impedimentū publice honestatis. R̄ndet
glo. q̄ licet nō teneat matrimonium: tñ
nō incidit in excōicationē. q̄ in istis casib⁹
bus nō est expressa.

Quid si q̄s cōtrahat infra gradus cō
sanguinitatis vel affinitatis cū dispensa
tione pape. R̄ndet glo. q̄ nō est locus hu
ic pene. de qua dispensatione no. de resti.
spo. c. lras. in p̄n. et de sta. mo. cū ad mona
sterium. et p̄ Jo. an. de voto. c. i.

¶ Itē nota de eo q̄ tex. dicit scienter. q̄
si q̄s cōtraheret ignorāter. s. ignorātia fa
cti p̄babili et nō affectata. puta q̄ nescie
bat talē esse suā affina vel cōsanguineā nō
est excōicatus.

Sed quid si ignorabāt ius nesciētes vs
q̄ ad quorū gradū cōsanguinitatis vel af
finitatis extenderet p̄hibitio iuris tñ be
ne sciebāt in q̄ gradu erāt. R̄ndet glo. q̄
incidit in excōicationē: q̄ ignorātia facti
et nō iuris excusat.

Sed quid si solus vnus cōtrahentium sciē
ter p̄traxit sciēs se esse in gradu p̄bitio.
R̄ndet glo. q̄ ille solus ligat.

Sed quid si ignorāter a p̄ncipio p̄traxit
sed postea supuenit sibi scia: et tñ cobabi
tauit cū cōsanguinea quā accepit. R̄ndet
glo. q̄ nō est excōicatus: q̄ hec cōstitutio
nō punit cobitationē vel incestū s̄ solū
cōtractū matrimonij. sicut dicim⁹ in simi
li q̄ qui ignorāter eligit indignū: licet po
stea sciat non incurrit pena m̄conciij po
sitam in. c. cum in cunctis. de elec. cum in
hoc pondere in iuribus. vt in. c. dubij. eo. ti.
q̄ p̄bat hoc ex eo q̄ sine iudicio ecclesie ab
illa diuertere nō posset. de dinor. c. porro.
Fateor tñ q̄ peccat cognoscendo. de sen.
excō. inquisitioni.

Quid si cōtraxi cū ea quā credebā cō

sanguineā affine vel monialē: sed in veri
tate nō erat glo. remittit ad no. de sentē.
excō. c. si vero. et. c. in audiētia.

De his qui p̄ vim vel metū extorquent
absolutionē ab excōicatione. §. xlvj.

¶ Circa hanc excōicationē. s. de his
qui p̄ vim vel metū extorquet ab
solutionē ab excōicatione.

Querit glo. quid si iniusta erat excōica
tio. R̄ndet idē. s. q̄ excōicatus est. q̄ hu
militer debet petere absolutionē nō p̄ me
tum p̄pellere: q̄ nisi pastoris siue iusta si
ue iniusta timēda est. xi. q. iij. c. i.

¶ Quero de qua suspensione hic loquit.
R̄ndet glo. q̄ indistincte si quis cōpellat
vel extorqueat absolutionē vel renocatio
nē suspēnsionis. siue ab officio siue a bñficio
ab ingressu ecclesie est excōicatus.

Quid si excōicatio est p̄ metū extorta. i.
q̄ quis cōpulsit iudicē vt aliquē excōica
ret. R̄ndet glo. q̄ valet excōicatio. xi. q. iij
quattuor. p̄t tñ p̄ceptionē elidi. vt ibi
notat. ar. de fur. in terdū.

Quid si quis intulit metū: tñ iudex p̄
pter hoc absoluere noluit. R̄ndet glo. q̄
talis inferēs nō est excōicatus.

Quid si nō excōicat⁹ intulit metū s̄ a
lius. R̄ndet glo. q̄ inferēs excōicat⁹ erit.

Sed nunquid in p̄dicto casu ip̄e
excōicatus suspēsus vel interdict⁹ incur
rit hāc penā: si alius p̄ eo vel ei⁹ noīe me
tum intulit. R̄ndet glo. q̄ sic: si mādauit:
vel eius noīe factū ratū habuit. de elec. c.
sciant. et de sen. excō. cū quis.

Quid si absolutor qui p̄ metū absolue
rat postea ratū habuit id qd p̄ metū fece
rat. R̄ndet glo. q̄ nihilominus sunt excō
municati metū inferentes: quia textus di
cit q̄ est nulla.

Sed quid si q̄s nō inferat metū in cor
pore: sed p̄ penā amissionis rerū cōpellat
absolui. R̄ndet glo. q̄ est excōicatus.

Sed quid si cōpulsit p̄ vanū metū de q̄
timere nō debuit: nunquid habet locum hec
pena. R̄ndet glo. q̄ nō. q̄ talis metus nō
inducit restitutionē: nec p̄prie appellat me
tus. ff. qd me. cā. l. metū. et l. se. et. l. nec ti
more. Ille ergo metus q̄ putat iustus ad
renocandū ea q̄ per illud fuit facit incur
rere excōicationē. alius vero nō.

Sed q̄s dicit iustus metus. R̄ndet per
trus de an. q̄ metus mortis vel cruciatus
corpis: et talis qui possit cadere in cōstan
tem virū qd̄ arbitrio iudicis relinquit. vt
no. l. qd̄ me. cā. l. interpositas. et. s. eo. c.
cū dilectus. vbi glo. Alio modis p̄siderat
iustū metū ad recessionē actus. Addit idē
De. distinguēdo. Tu dic latī. nam q̄nq̄
vult rescindere qd̄ gestū est p̄ metū ex edi
cto p̄oris. et tūc requirit metus: de q̄ p̄di
xi statim. Q̄nq̄ q̄s vult rescindere sn̄a vt
mente edicti: tūc sufficit si in p̄sona filij vt
cōiuncti inferat. l. isti quidē. ff. qd̄ me. cā.
Q̄nq̄ q̄s vult rescindere p̄ officij iudicis
et tūc sufficit metus verecūdie. licz ibi nō
sit mortis piculū vel cruciatus corpis. l.
fi. s. fi. ff. eo. Aliq̄n̄ inferit metus alicui fu
turi euentū. vt in medico q̄ cā extorquēdi
pecuniā morbū leuē aggrauat: et tunc re
scindit officio iudicis. l. medicus. ff. de va.
et exor. cog. q̄nq̄ infer metus cā maiorta
tis et obediētie. et hoc dupliciter. nā qd̄a
est maiortas absq̄ publica p̄tate. vt ma
iortas q̄ habet a marito in vxorē: et tunc
rescindit officio iudicis. l. i. s. honorande.
ff. q̄. rez. ac. nō da. et. l. si. ff. de fur. Q̄uedā
est maiortas cū publica p̄tate: cui timo
re aliqd̄ gerit: et tunc rescindit p̄ditione
ex lege. vt. l. eo. l. si p̄ impressionem. xi

Quero quō cognoscerē vtrū metu publi
ce p̄tatis aliqd̄ gerit. Dic hoc iudicis ar
bitrio relinquendū est ponderatis circum
stantijs: an cōsuevit esse terribilis et filia
vt no. Bar. in. l. de pupillo. s. si q̄s ip̄i p̄o
ri. ff. de op. no. nun. xij

Quero an metus cōminate excoīcacio
nis sit censendū iustus. Dic vt no. Jo. an.
in. d. c. cum dilectus. xij

Itē nota fm̄ De. q̄ sicut requirit me
tus qui possit cadere in constantē virū ad
recessionē actus: ita requirit dolo q̄ po
tuerit cadere in prudentissimū. Si q̄s er
go inducit fatuitate ad actū gerendū ex B
nō pōt p̄tendere se deceptū dolo. q̄ fatui
tas que est similis late culpe cū dolo alte
rius cōpensatur.

De cōpellentibus celebrari in loco in
terdicto. s. xlvij.

Itē nota hāc excoīcacionē. l. de p̄pel
lentibus celebrari i loco interdicto

108
Quero q̄ textus dicit q̄ gra
uis q̄rela ad papā puenit q̄ dñi t̄pales co
gūt celebrare in loco interdicto. Quid er
go si sunt ep̄i vel ecclesiaz p̄lati. R̄ndet
glo. idem. l. q̄ sunt excoīcati. xij

Quero hic dicit q̄ cogūt celebrari in
loco interdicto: de quo interdicto hic lo
quit. R̄ndet q̄ de interdicto a iure vel ab
homine. iij

Quid si est occultū q̄ loc⁹ sit in dict⁹ ta
mē clericus scit: an teneat seruare licz nō
sit publicatū. R̄ndet glo. q̄ sic et idem te
net Archie. de sen. ex. is. q. li. vi. qd̄ d̄um in
telligit Vincen. vbi factum p̄pter qd̄ esset
interdictus locus esset occultū: secus vbi
factū esset publicū: licz nesciret q̄ eēt loc⁹
interdictus: vnde glo. dicit q̄ esset necesse
q̄ fieret vna cōstitutio p̄ salute aīaz qua
puideret q̄ clerici nō tenerent ad obser
uationē interdicti lati a iure nisi p̄us fier
ret illoz declaratō: seu publicatio. iij

Quero quid si p̄hibeant excoīcica
tos exire non a missa: sed ab alijs diuinis
officijs. R̄spondet glo. q̄ nō est locus hu
ic pene. v

Quero quia excoīcicat illos qui p̄
hibent ne excoīcicati moniti exeat: de
qua monitione loquitur: an generali vel
speciali. R̄ndet glo. q̄ sufficit generalis
monitio: vt postq̄ facta est p̄hibētes sunt
excoīcicati: sed quo ad excoīcicatos
vel interdictos nō exeuntes requirit q̄ no
minatim sunt moniti vt exeat: qui si postea
remanēt sunt excoīcicati. vi

Quero quia hic dicit text⁹ q̄ ad papā
grauis querela deuenit q̄ quidaz cogunt
celebrari tempore interdicti: nedum in lo
corum suorum capellis: sed in collegiatis
ecclesijs. Quero quid si faciunt celebrari
in suis oratorijs quibus ex speciali licen
tia tales potētes causa inanis glorie po
tius q̄ deuotōis faciūt in aliquo domus
sue angulo celebrari: an sit locus huic pe
ne. R̄ndet Lan. q̄ nō. vij

Quero an tpe interdicti possint cam
pane pulsari p̄pter p̄dicationē vel gratia
capituli p̄gregādi. R̄ndet Lan. q̄ sic. dñ
mō nō fiat in fraudē. viij

Itē nota hic q̄ publice excoīcicati
et interdicti si moniti nō exeūt cū diuinis

celebrant incidunt in alia excoicatione. et sic excoicatus potest iterum excoicari. ix

Sed an ligatus pluribus sententiis possit una absolutio absolui. Distinguit Lan. qd aut qd est excoicatus ab uno aut a pluribus. Primo casu aut una sententia aut pluribus. Si una aut propter unam causam aut propter plures. si propter unam causam tunc sufficit una absolutio pro omnibus. si propter plures causas tunc aut constat qd propter quolibet intendebat singulas ferre sententias: aut propter simul omnes causas aut dubium est. Primo casu erunt necessarie tot absolutiones quot fuerunt sententiae. In secundo sufficit una absolutio: tamen omnes cause exprimentur in ea: aliter non sufficit. Si pluribus sententiis tunc erunt necessarie plures absolutioes. ff. de op. no. nu. l. pupillo. Si autem una intendebat ferre sententiam sic dicendo. excoicatio anathematizo te: tunc sufficit una absolutio. ex de iudeis. c. ad liberandam. ff. de accep. l. pluribus. Si autem a pluribus iudicibus si omnes habent unam iurisdictionem valet absolutio: et una ab uno eorum: dum tamen habeat potestatem ab alijs. ff. de offi. dele. l. causas. aut habet distinctas iurisdictiones: et tunc tot requiruntur absolutioes quot iurisdictiones et excoicatioes ex de sen. exco. c. officij. et dicit ordinario sum excoicatus a vobis et ab alijs. cum fuero absolutus a vobis: postea petam ab alijs De hoc etiam vide Ric. in. iij. dist. xvij. ar. x. o. iij.

De sepeliendis hereticos. §. xlvij.

Arca hanc excoicem scilicet de sepeliendis hereticis etc. Nota qd absolui non possunt nisi proprijs manibus exhibuerint: et locus debet carere perpetua sepultura.

De grauantibus electores et qd noluerint eligere eos pro quibus rogati sunt. §. xlix

Arca hanc excoicem. s. de his qui grauant electores eo qd noluerint eligere eos pro quibus rogati sunt. i

Querit glo. quid si sint episcopi qui hoc faciunt. Respondet qd sunt excoicati. ij

Quero qd textus hic dicit qd qui grauant clericos vel personas ecclesiasticas. qd noluerint eligere eos pro quibus rogati sunt: qui dicuntur persone ecclesiastice. Respondet glo. conuersi templarij licet non sint clerici. iij

Quero hic dicit qui grauant clericos vel alias personas ecclesiasticas: ad quas in alijs quibus monasterijs ecclesijs: aut alijs personis locis spectat electio ad quos ergo spectat electio de iure communi. Respondet glo. qd in collegiata ecclesia spectat ad collegium electio. ex de iure pa. c. nobis. xvi. q. vi. congregatio Et si non est collegium spectat ad patronum. vt in. c. postulasti. de iure pa. Et hoc de iure communi nisi aliud inducat de consuetudine. vt in. c. cum ecclesia. de causa possessionis. si autem non esset collegium vel patronus pro dioecesanum habet ordinari. x. q. i. regenda. xvi. q. vij. omnes basilice. Et hec vera est ad electionem neplati. De inferioribus beneficijs no. ex de elec. c. cum ecclesia vulturana. iij

Querit glo. an preces inducant simoniam. dic vt. vij. q. ij. illud. vij. q. i. moyses. et ex de eta. et quali. tuam. v

Item nota qd hic dicit qd grauates electores vel sanguineos casum speciale in quo pcutiens laicum est excoicatus ipso iure ad idem de sen. exco. c. quicumq. et de immu. eccle. quonia. vi

Quero an grauates eos qui noluerint pretere illud pro quo rogati erant: sint excoicati. Respondet glo. qd sic fauore ecclesiarum. Ideo dicit in nouella de confirmante et postulante. i. eo. si postquam. in fi. et qd no. s. eo. in causis.

De mittentibus cardinalibus in conclauis positis gratia electiois pape nunciu vel epistolam. §. l.

Arca hac excoicationem scilicet de his qui cardinalibus in conclauis positis gratia electiois pape mittunt nunciu vel epistolam vel omnibus vel alicui eorum. et de loquente secum secrete fm. glo. est episcopalis qd papa non sibi reseruauit.

De rectoribus ciuitatum in quibus fuerit celebranda electio pape qui non faciunt seruari dictam constitutionem. §. li.

Arca hanc excoicationem scilicet de rectoribus ciuitatum in quibus fuerit celebranda electio in omni pontificis qui non faciunt seruari dictam constitutionem. i

Nota qd mori romani pontifex statim audito romani pontificis obitu rectoriuitatis in qua debet fieri electio coram clero et

populo vniuerso ciuitatis ad hoc specia-
liter conuocandis debet prestare corporale
iuramentum quod totum ordinem illius constitutionis diligenter obseruabit.

Item nota penas quas incurrit si non
facit diligenter obseruari: aut si fraudem com-
mittat. Primo est excommunicatus ipso facto.
Secundo est perpetuo infamis. Tertio non
potest habere aliquam dignitatem nec aliquod
publicum officium. Quarto fendis et bonis
ceteris que ab eadem romana ecclesia tenet
vel ab alijs ecclesijs ipso facto est priuatus
et reuertuntur ad ipsas ecclesias cum pleno
iure de eis disponendi quicquid placet eccle-
siarum placitis. Quinto quod ipsa ciuitas in qua
dicta electio fieri debebat sit ipso facto in-
terdicta. Sexto quod pontificali careat di-
gnitate.

Item nota quod districte precipiunt patriar-
chis archiepiscopis episcopis et aliarum ecclesiarum
placitis: et predicatores ut exhortentur clerum
et populum ad orandum pro electione pape: et pro
ut circumstantie pensande fuerint ieiun-
ia indicant.

Quero que sunt illa que obseruari de-
bent post mortem summi pontificis ad que
obseruari facienda tenentur dominus ciuitatis in
qua moritur papa. Item deo plura. Primo
quod si papa moritur in ciuitate in qua cum sua
curia residebat cardinales qui fuerint in
ciuitate ipsa presentes teneantur expectare ab-
sentes per .x. dies tantum. quibus elapsis siue ab-
sentes venerint siue non: ex tunc omnes conueni-
ant in palatio: in quo idem pontifex habi-
tauit contenti singuli vno seruitore clerico
vel laico prout elegerint. Illi autem qui ma-
nifesta necessitate cogunt presentem duos habe-
re seruitores prout elegerint siue clericos si-
ue laicos. Secundo quod in eodem palatio vnum
conclauem nullo intermedio pariete seu alio
velamine. puta cortinarum omnes habitent in
communi. Tertio quod dictum conclauem ita clau-
datur ex omni parte quod nullus illud intrare
valeat vel exire nisi quod relinquatur aditum ad
secretam cameram pro necessitatibus ipsorum cardi-
nalem corporalibus. puta pro superfluo pon-
dere deponendo secundum De. L. de testa. l. an-
tiquitas. Quarto quod nullus possit ad eos
accedere vel secrete loqui. et ipsi cardina-
les non debent tales audire: nisi aliquis vel

let loqui aliquid de his que pertinent ad elec-
tionem. puta si esset aduocatus iuris peritus
religiosus vel tabellio secundum glo. qui de vo-
luntate omnium cardinalium ibi presentium vo-
carentur. Quinto quod nulli ex cardinalibus
liceat emittere nuntium vel scripturam vel se-
crete loqui. aliter ipso facto sententiam excom-
municationis incurrit. Sexto quod in conclauem
predictam vna fenestra competens dimittatur
per quam ipsis cardinalibus ad victum neces-
saria possint commodum administrari. compe-
tens dico secundum glo. ita quod per eam intrare vel
exire nullus possit. Septimo quod si infra tres
dies postquam conclauem dicti cardinales intra-
uerint non fuerit facta electio pape pro spaci-
um quinque dierum immediate sequentium: tunc
in pradio quam in cena non habeant nisi fercu-
lum. Octauo quod si post istos quinque dies ad-
huc non fuerit facta electio: tunc illi mini-
stretur eis panis et vinum et aqua: donec sit
facta electio. Nono quod pendente dicta ele-
ctione cardinales nihil possint percipere lu-
cri de camera pape: nec aliud lucrum vnde-
cumque pueniens ipsi ecclesie. sed ille cui permis-
sa est custodia camere pape debet omnia lu-
cra seruare futuro pontifici. Decimo quod si
aliquid lucri de camera pape pendente ele-
ctione percipiatur: tunc sunt suspensi a percipio-
ne reddituum suorum beneficiorum quousque huiusmodi
lucra restituant. Undecimo quod cardinales
non debent se interim de alio negotio impedi-
re nisi forte superveniat adeo urgentes necessi-
tas quod oporteret providere de defendendo
aliquam terram ipsius ecclesie: vel nisi eveni-
ret aliud tantum evidens et tam graue periculum quod
omnes cardinales concorditer iudicarent pro-
videndum esse. Duodecimo quod si aliquis car-
dinalium dictum conclauem non intraverit infra
decem dies: aut postquam intraverit absque ma-
nifesta causa infirmitatis exierit: tunc non
possit ulterius ad electionem admitti. Ter-
ciodecimo quod si aliquis ex cardinalibus in-
firmaretur postquam tunc ad electionem per alios pro-
cedi: et cessante infirmitate debet admitti.
Quartodecimo quod si cardinales absentes
infra terminum .x. dierum supervenerint: antequam ele-
ctio facta sit inter admittantur ad electionem
faciendam cum moderamine seruentium et cum
clausura cibo et potu sicut predictum est. Quin-
todecimo quod si papa moritur in comitatu

siue in territorio illius ciuitatis in qua erat
cum sua curia: tunc cardinales in dicta ci-
uitate debent conuenire p[er] electione facien-
da: nisi forte esset interdicta vel rebellis
romane ecclesie. quo casu in alia viciniore
conueniant que non sit rebellis vel interdi-
cta cum clausura et alijs modis supradic-
tis. Item nota q[uod] constitutio similis fuit
facta p[er] Celestinum: sed fuit renocata per
Hadrianum sine consensu concilij q[uo]d facere po-
tuit papa de plenitudine potestatis: cum sit
sup[er] omnia p[er]cilia. ex de elec. c. significasti.
qua[m] Bre. confirmauit fm glo. Item nota
fm glo. q[uod] est speciale in electione pape q[uod]
cardinales absentes non citantur sed expe-
ctantur p[er] .x. dies. secus in alijs electio[n]ib[us].

Sed pone q[uod] cardinales vi
quidam sunt absentes: et ita remoti q[uod] nullo
modo possent venire infra .x. dies ad locum
ubi debet electio celebrari: nunquid pote-
runt p[re]sentes statim ad electionem p[re]cedere:
vel ante lapsum spacium horum decem die-
rum. R[es]pondet glo. q[uod] non. nam posset esse q[uod]
absentes audientes de infirmitate pape:
vel alia causa venire ceperat ante mortem:
ita q[uod] .x. dies a morte erunt in loco. vii

Item pone q[uod] aliquis cardinalis non
debito t[em]p[or]e expectatus uult agere de con-
temptu utr[um] possit. R[es]pondet glo. q[uod] non. si e-
lectio facta fuit ab o[mn]ibus alijs vel a dua-
bus p[ar]tibus eo non computato. viij

Quero hic dicit q[uod] p[re]sentes teneant expe-
ctare absentes. p[er] .x. dies: quibus elapsis
o[mn]es p[re]sentes debent ingredi ad electionem.
Quid ergo si isti p[re]sentes essent pauciores
q[uam] tertia pars. R[es]pondet glo. q[uod] p[re]sentes eligere:
nam illud q[uo]d dicit q[uod] si electus a pauciori-
bus q[uam] a duabus p[ar]tibus cardinalium gerit
se pro papa sit exco[m]unicatus. ut in. c. licet. de
elec. intelligitur de duabus p[ar]tibus sc[ilicet]
p[re]sentium. ix

Quero que sit necessitas qua cardina-
lis possit habere duos seruitores in co[n]cla-
ui. R[es]pondet glo. puta quia podagras habet
ita q[uod] necesse habet p[er] duos seruitores su-
stentari vel portari: vel alia simili causa. x

Quid si cardinalis p[ro]pter
infirmitatem nolens inclusus stare renunci-
et voci sue: nunquid ualet renunciatio: et
nunquid rediens admitte[re]. R[es]pondet glo. fm

Hosti. cui hoc de facto contigit q[uod] penitens
et rediens admittendus est. de his tamen
que medio tempore facta sunt conueniri non
potest. xi

Quero pone q[uod] absens cardinalis ve-
nit post diem octauum post diem inclusure vel
a die inclusure. ita q[uod] cardinales inclusi tunc
non habent nisi uinum et aquam et panem. ut di-
ctum est nunquid iste supueniens statim com-
pellitur suscipere ipsorum vitam. R[es]pondet glo.
q[uod] sic. licet non fuerit in culpa: q[uia] sepe sine
culpa quis punitur ex causa. de re. iur. si
ne culpa. xij

Quid si papa moritur in mari ubi debet
conuenire cardinales ad electionem. R[es]pondet
glo. q[uod] debent conuenire in ciuitate p[er] quam
locus ille maris distinguitur. puta si uocatur
mare pisanum debent conuenire p[er] p[er]is. si autem
non distinguitur p[er] aliquam ciuitatem debent con-
uenire viciniore. xij

Quid si electio pape sit facta in ciuitate
interdicta. R[es]pondet glo. q[uod] ualet. xij

Item nota fm glo. q[uod] cardinales tenentur
eligere idoneum: licet dicamus q[uod] nulla
exceptio admittitur contra electum a duabus
p[ar]tibus. ut. s. eo. l. licet. xv

Quid ergo si laicus illiteratus eligant.
glo. remittit ad notata. in. c. si quis pecunia. lxxix. xvi

Item nota cautelam adhibendam circa
conclauem fm De. ut habeat unum accessum et
nullum medium parietem siue uelamen. Meliorem
cautelam adhibet iurisconsultus: cum
mulierem dicentem se pregnantem t[em]p[or]e partus
iubet in conclauem poni: et caute custodiri ne
supponatur partus quem postea se peperisse
dicat: ut sic mariti consanguineos a succes-
sione excludat. l. i. §. de inspiciendo. ff. de
uen. inspi. unde nota posse committi fraudem
p[ro]pter uelamen medium q[uo]d facit ad que-
stionem q[uod] si inter testes et attestatores est
cortina in medio ita q[uod] audiunt uocem eius
sed non uident q[uod] non ualet testamentum: nec
depositio testium deponentium de auditu
et non de visu. ut notat L. p. in. l. si. non specia-
li. l. de testa. et p[er] Bar. in. l. summa. §. idem
labeo. ff. de aqua plu. arcen.

De his qui uocantur ad dirigendas mo-
niales in electionibus. §. lxx.

110
Circa hanc excommunicationem. s. de
his qui vocant ad dirigendas mo-
niales in electionibus ab eis fa-
ciendis: nisi abstineant ab his p que inter
eas possent ab ipsis electionibus oriri discor-
dia vel orta nutriri.

Quero qui sunt isti qui pnt incidere in
hanc excommunicationem. Rndet glo. puta reli-
giosi consiliarii aduocati discreti viri: qui
vocant ad dirigendas moniales circa mo-
dum electiois ab ipsis faciende.

Sed quero qz hic dicitur hi: quid si voca-
rentur mulieres religiose vel alie discrete
an si contra facerent incideret excommunicationem
Rndet glo. q sic.

Item nota qz hec pena habet locum ne-
dum in his qui vocant ad dirigendas mo-
niales regularium approbatarum in earum ele-
ctionibus faciendis: sed etiam in his qui vo-
cantur ad dirigendas illas que non renun-
tiant pntibus: nec faciunt pfectionem regula-
rem in vna de regulis approbatis: s; viuunt
sicut canonici seculares in secularibus ec-
clesiis nisi abstineant a pdictis.

De electoribus et electis ad regimen
urbis rome contra. c. fundamenta. s. liij.

Circa hanc excommunicationem. s. de ele-
ctoribus et electis ad regimen ur-
bis rome contra. c. fundamenta. de
elec. li. vi.

Nota qz in principio dicti capituli. vsqz
ad. s. p inde. ponitur ratio quare facta fu-
it hec constitutio et excommunicatio. scz qz nullus
notabilis pminentie potestatis. et digni-
tatis eligat in senatore. s. ne cum sua pote-
tia possit sibi dictam urbem usurpare et sub-
iugare ecclesiam et romanum pontificem. sicut fe-
cit Loardinus qui de venenosa radice Fre-
derici quondam romani imperatoris colu-
bri tortuosi iusto ecclesie iudicio reproba-
ti pdisse videbatur in regulum quicqz ad ex-
terminium romane ecclesie manifestis iudi-
ciis: vna cum suis fautoribus aspirabat. Se-
cundo statuit qz nullus inferioris digni-
tatis a pdictis eligat ultra annum in sena-
tore ne habeat causas acquirendi in ea po-
tentia et principatum: qz velit postea sibi ei-
us dominium subiugare.

Nota etiam penas. qz primo electio est
nulla. Secundo incurrunt excommunicationem tam

electores qz electi cum dantibus eis auxi-
lium consilium vel fauorem. Tercio qz si ta-
les electi se immisceant vel consentiant ele-
ctioni sunt privati vna cum suis posteris
oibus feudis priuilegijs libertatibus im-
munitatibus gratijs et honoribus q tenent
ab ecclesia romana: vel ab alijs ecclesijs et
reuertant ad ipsas ecclesias a quibus tene-
bant. Quarto qz oia facta ab istis in dicto
officio sint nulla. Quinto qz iudices et ta-
belliones qui auctoritate tali electioni in-
terposuerint vel instrumenta pfererint sint
privati dignitate et officio suo. Sexto qz
non pnt absolui a dicta excommunicatione: nisi p
romanum pontificem vel de eius littera speciali.

Item nota qz ciues romani pnt esse
senatores vel patritij urbis rome: dum mo-
do non ultra annum etiam si fuerint fratres vel ne-
potes vel filij dictorum principum: vel etiam si
habuerint dignitatem vel titulum comitatus
baronie: vel alterius tituli. dum modo dicta
potentia sit extra territorium rome: nisi esset
multum notabilis et excellens potentia: ad
quam ratio huius constitutionis possit meri-
to extendi.

De magistris et scholaribus bononiensibus
conducentibus hospitia ante tem-
pus. s. liij.

Circa hanc excommunicationem de magi-
stris et scholaribus bononie q ante
tempus conductionis pducunt alio-
rum magistrorum vel scholarium hospitia sine
eorum consensu.

Quero an locatores incidant in excommuni-
cationem: qz solum videtur dicere de conducentibus
Rndet Anto. de bu. qz doctores con-
tinent qz ligent. qz participant in delicto p
quo conductor est excommunicatus. qz iste
non conduceret nisi locaretur: vnde p regu-
lam. c. si concubine. est excommunicatus loca-
tor. Sed videtur qz hec constitutio ptimeat
iniquitatem si non est licitum interpellare loca-
torem vt locet ante tempus finitum iam erit
apta via ad eludendum locatorem. quia si ex-
spectabit tempus poterit esse qz recedet il-
le qz ibi habitat: et tunc sic remanebit vacua
dicit Jo. an. imaginandum esse qz erat certum
tempus in medio locatiois qd erat determina-
tum fm consuetudinem ad interpellandum loca-
tores: vt dicitur in bononia in medio augusti:

modo ante istud tempus locationis faciē
de: nō dico facte nō erat licitū interpella
re post hoc tempus: sic et hoc voluit hec de
cretalis.

Quero an hec constitutio astringat loca
tozem ad locandū secundo anno. Rñdet
Anto. de bu. fm Host. q nō. dum nō locet
elapso tempore cōductionis fm qd decla
rat Jo. an. aut facere nō potest sine cōsen
su inquilini. hec autē cōstitutio nihil dicit
de necessitate locandi in secūdo anno. Di
cit tñ Hof. q si novus inquilinus vult p
eodem precio quo antiquo est pferendus
antiquus. sicut dicim⁹ in locatione p̄dio
rum fiscalium. Anto. de bu. dicit q hoc de
iure nō est determinatū q quis cogat lo
care in secundo anno: salvo q̄ in p̄dijis fi
scalibus. Et tñ verū q ex quadam urba
nitate potius deberet antiquo q̄ nouo lo
care. et quasi dicit facere iniuriā lato sum
pto vocabulo: si omissio antiquo locat no
uo p eodem p̄cio. sicut dicit in emp̄bitio
ta. vt. no. in. l. i. de privile. credi.

Quero an hec constitutio in alijs schola
ribus sit seruāda sicut Bononie. ita q sit
seruanda generaliter in quolibet studio.
Hosti. dicit q sic. qz als frustratorie fuis
set hic posita: quia suffecisset cōstitutio le
gati. Item qz olim erat in sup̄scriptoe
ep̄o Bononie: qd est remotum. ergo papa
voluit esse cōstitutionē generalē. Itē qz
eadem est ratio igitur in oibus debet esse
idem ius. l. actio. de ver. obli. et de cō. trās
lato. Item q sit generalis patet: quia est
clausa in corpore iuris. licz de bononia lo
quatur. vt insti. de iure natu. gen. et civi.
§. sed qd principi. Item qz fundata est su
per bono publico et cōmuni: tñ cōiter do
ctores tenēt oppositū. Itē dicit Jo. an.
q est localis. vt patet ex verbis ip̄ius cō
stitutionis. et hoc dicit anto. de bu. tenen
dum. s. q sit localis solum bononie seruā
da: et nō generalis.

Quero an sufficiat ep̄o bononie facere
legi p̄ scholas. Rñdet anto. de bu. q nō.
quia est cōmunis audiētia oim̄ scholarium
debent ergo in generali p̄gregatōe schola
rium publicari: de quo nihil fit.

Quero an hec constitutio sit seruāda vel
late snie. Rñdet anto. de bu. q est late.

Quero an hec cōstitutio exten
datur ad scriptores. Rñdet anto. de bu.
q credit q nō. quia hec cōstitutio est pena
lis: ideo nō debet extendi. Item qz in scri
ptura appellatione scholaris non cōtinet
scriptor.

De participante cum excōicato a papa
in diuinis. §. lv.

Arca hāc excōicationē scz de p̄ci
cipante cum excōmunicato a pa
pa in diuinis.

Nota q ad hoc vt hāc excōicationē in
currat talis p̄cipans quinqz requirunt
fm Anto. de bu. Primo q p̄cipās sit
clericus. Secūdo q p̄cipās fiat ex certa
sciētia. Tercio q sponte. Quarto q excōi
catio sit papalis. Quinto q excōmunicas
tio sit in diuinis. Et ita tenet Ant. de bu.
q in oibus istis cōcurrentib⁹ p̄cipās
in diuinis sit excōicatus. et ideo facit pul
chram distinctionē dicēs. Tu dic q p̄ci
pans cum illo qui est excōicatus cū parti
cipantibus incurrit maiorē excōicationē
Idem de cōmunicante in crimine p̄ quo
est excōicatus. s. qz incurrit maiorē excōi
municationē. Idem de cōicante in diui
nis oibus illis quinqz cōcurrentib⁹ de qui
bus p̄dixi que hic in textu enumerātur.
Lōcor. Host. Jo. tñ tenuit q cōmunicās
excōicato in diuinis nō distinguēdo inter
papā et alios incurrat maiorē. secus si cō
municat in alijs q̄ in diuinis. puta come
dendo loquēdo dormiēdo. Ita notat. xi.
q. iij. c. si quis ep̄s in cōcilio. Item nota
textū de verbo ad verbū: vt discernere pos
sis opinionū diuersitatē qui dicit. Signi
ficauit nobis et c. Verū clericos qui scien
tē et sponte participauerūt excōmunicas
tis a nobis: et ip̄os in officijs receperunt
eadē excōmunicationis sententia nō dubi
tamus inuolui. quos etiā p̄ absolutionis
beneficio habendo ad nos volumus cum
litterarū tuarū insinuatione remitti. Ric.
in. iij. di. xvij. ar. vi. q. iij. vna cum Hosti.
tenet q scienter p̄cipans in diuinis cū
excōicato a papa noīatum incurrit eandē
sententiam.

De participāte cum excōmunicato ne
dum a papa sed a quocunqz in crimine.
§. lvi.

ergo solū habent cognoscere: et intellige manifesta illa q̄ notoria sunt. et ita potentia q̄ nulla pbabili tergiversatione celari p̄nt. vt de ver. sig. ex parte. v. c. vl. de co. ba. cle. et mulie. iij

Sed quid si negat̄ offensa notoria. Negatione enī videt̄ res fieri dubia. L. qui. ad liberta. p̄cla. nō licet. l. iij. Dic q̄ bene pbationes recipiet cōseruator. s. an factū sit notoriū vt sic videat̄: an sua sit iurisdic. tio. ff. de iudi. l. si quis ex aliena. et de res. scrip. c. sup. litteris. als enī istoz officium esset inutile: et si inueniet factū notoriū. p̄cedet als desistet. Nō enī habet potestatem defendēdi simpliciter iniuriā sed qualifi. catā notoriā. Sic ergo cōseruator habet vocare reū: et si p̄fiteat̄ factū bene quidē: et si negat̄ sup. notorio pbatoēs recipiet. Si autē cōfiteat̄ factū s̄ dicit se illud suo iure fecisse. dicunt quidā q̄ vltius se in. tromittere nō debet. Alij cōtra dicētes q̄ pbatoēs recipiet sup. notoria offensa. ad hoc in. c. bone. de elec. als facile esset cōseruatoroz officium deludere. vñ si videat̄ cōseruatori pbabilis negatio non p̄cedat. als puniat sicut notoriū. iij

Quero an cōseruator nedū offensam iā possit punire sed etiam inferendā. R̄ndet glo. q̄ sic. v

Quero qz in. c. si. dicit̄ scienter se intro. mittat nisi de manifestis iniurijs. quid er. go si p̄ignorantiā iuris hoc faciunt vel p̄ ignorantia crassam vel affectatā. R̄ndet glo. q̄ in excōicationē incidunt. de re. iur. ignorātia. ex. de tempo. or. eos. de clande. despon. c. i. vi

Quero qz hic dicit̄ q̄ si isti cōseruator. res se intromittat p̄ter q̄ de manifestis in. iurijs sunt suspēsi ab officio: nunq̄d etiā a beneficio. R̄ndet glo. q̄ sic. qz est eius se. quela. xxxij. di. c. p̄ter. lxxi. di. c. si qui.

Quero vtrū alius q̄ papa possit vñ dare istos p̄seruatores. R̄ndet De. de an. fm Jo. an. in nouella. q̄ etiā legatus p̄t cū sit ordinarius. de offi. le. c. ij. si p̄t per se ergo p̄ aliū. vt in regula potest quis. li. vi. Et ita refert de facto fecisse quendā lega. tū. Ex qua rōne sequit̄ q̄ quilibet ordina. rius possit in sua diocesi tales cōseruato. res creare fm Jo. an. j. eo. c. fi. sup. verbo.

dietā. Illegat tū aliqua iura civilia q̄ p̄. hibēt hoc fieri. l. loci cōseruatores p̄stituit vt in aut. vt iudi. ff. q̄q̄ suffra. s. nulli q̄z in. dici. et. s. interdicimus. col. ij. et de man. da. prin. s. eos autē. col. iij. et in auten. vt nulli iudi. liceat ha. lo. cōser. in prin. col. ix. nā vt dicit tex. in. d. s. interdicim⁹. ma. gis isti p̄seruatores erant fures et violēti q̄ illi quos a talib⁹ cobibere debebāt. Ex qua rōne et alijs cōcludit Jo. an. in vbo dietā. q̄ equū est cōsentire et cōcludere ta. les cōseruatores p̄ solos romanos ponti. fices dari posse qd̄ pbat. c. i. de of. dele. dñ dicit cōcedim⁹. et. c. fi. j. eo. vbi a sede apli. ca cōcedit̄. et ad hoc p̄stat argumentū. de offi. or. c. i. ver. nec p̄ eo. li. vi.

De eo q̄ fingit aliquē casum p̄ter quē aliq̄s iudex vadat vel mittat ad aliquā mulierē p̄ testimonio. s. lviij.

Ira hanc excōicationē. s. de eo q̄ fingit aliquē casum p̄ter quē ali. quis iudex vadat vel mittat ad aliquā mulierē p̄ testimonio. i

Nota rationē quare fuit facta hec excō. municatio posita in p̄ncipio textus: qz nō cōuenit mulieres euagari sup. palatia nec viroz cetibus cōmisceri. Et glo. addit q̄ piculosa est sexuū cōmixtio. xvij. q. i. diffi. nimus. et ideo hic pbibet papa q̄ mulie. res nō debeāt p̄sonaliter ad iudiciū cōuo. cari vel inuite trahi causa ferendi testimo. niū nec auctoritate litterarū aplicarū vel legatorū ip̄ius vel alia quacūq̄: sed cū ne. cessariū fuerit testimonium earundē: iudex expēsis p̄tis cui incūbit pbatio trāsmittat ad eas tabellionē: vel aliā p̄sonā idoneā. puta fm glo. p̄sbyterū vñ aliū vix honestū corā quo iurēt. et ibi erit tabellio: et citabi. tur ps aduersa. vel si casus occurreret q̄ iure pbibēte receptio testiū alteri nō pos. set cōmitti. tūc iudex debet p̄sonaliter ad eas accedere. vel si iudex sit p̄sona notabi. lis: puta ep̄us quē p̄ reuerentiā episcopar. lis dignitatē ad mulierculas accedere nō decet tūc etiā debēt mittere. ij

Item nota fm glo. in eo q̄ dicit inui. tas trahi: q̄ si volētes ire volunt et nō co. acte ad testimonium ferendū nō incurritur hec pena. Et in hoc autē differūt religiose de quibus statim infra. qz etiā si vellēt ire

ad iudicium non possunt.

Quid de matre tutrice filiorum. Rñdet De. de ancha. credo qd p se ipam possit si voluerit in iudicio esse. Postq̄ enī tutela sibi deferit a lege tanq̄ legitimā administrationē habēs potest rem in iudiciū deducere. De appell. c. sua nobis.

Querit Jo. an. utrū bec p̄ca habeat locū in iudice layco. Rñdēt qd sic.

Item nota fm eū qd si quis procurator vel pars nominat aliquā mulierē in testes vel fingit casum aliquē. dicendo tales esse suum debitorē in centum de qua re testis est talis mulier: et hoc facit ad hūc finē vt iudex vadat vt mittat ad eā p̄ testimonio excōmunicatus est.

Quero an eo ipso qd q̄s fingit p̄tra istā cōstitutionem sit excōmunicatus. Rñdet Jo. an. qd nō. immo expedit qd iudex p̄duxerit eā ad effectum eundo vel mittendo ad eā. quia verba sunt intelligenda cum effectu. vt in. c. relatū. de cle. nō resi.

De eo qui absolut⁹ fuit in articulo mortis: vt adueniente sanitate representet. se. §. lix.

Proca hanc excōicationē. s. de eo qui absolutus fuit ī articulo mortis: vel alio impedimēto. si adueniente sanitate: vel alio impedimēto cessante nō se p̄ntat: cū cōmode poterit reincident in eandem.

Quero quomodo intelligit̄ illud p̄mo de. vide. s. excō. ij. §. xxxv. Nota etiam hic glo. enumerantē omnes casus excōicationum positos in hoc li. vi.

Item nota qd p̄pter iustū impedimentum p̄t q̄s absolui ab alio q̄ ab eo a q̄ de iure fuerat absoluendus. Imminēs autē piculū mortis dicit̄ iustum impedimentū: etiam si immineat aliter q̄ p̄ infirmitatē. p̄nta timet hostē capitalē: vel est obsessus vel in manibus predonis vel tyranni vel est nauigaturus piculoso nauigio: vel patitur naufragiū vel iturus est p̄ loca piculosa. ff. de dona. cau. mor. l. iij. cum. l. iē.

Sed hic queritur utrū illa absolutio que cōceditur p̄pter iustū impedimentum p̄t fieri ab alio q̄ ab eo qui debet an habeat locū in excōicationis alia rōne cōtra. tra aliter q̄ p̄ iniectiōē manū. Rñde.

De. de ancha. fm Anno. qd habet locum solū in excōmunicatis p̄pter manū iniectiōē: sed si al̄s sit excōmunicatus a iudice vel a iure: licet absolui possit in mortis articulo. ar. de sen. excō. c. a nobis. ij. in fi. tñ in alijs casibus qui ponunt in. c. q̄uis. de sen. excō. nō habet locū: sed tñ ab excōmunicatore vel ab illo ad quē spectat absolutiōē sunt. et ita notat. s. c. q̄uis. in nouella. Sed hic in nouella Jo. an. dicit qd iste textus facit cōtra istā opinionē dū dicit ab alio absoluunt. et supra generaliter dixit ab hoīe vel a iure. et sic de alia etiaz excōmunicatiōe q̄ de illa que p̄ manū iniectiōē infligit̄ locū habet illa absolutio p̄pter iustū impedimentū pueniens ex multis causis. vt. d. c. ea noscūt. et. c. q̄uis et. c. qd de his.

Item nota qd quis absolut⁹ ab excōicatione debet satisfacere: qd̄ intellige iurta p̄prias facultates. et p̄ hoc infert Archi. facultates ecclesie q̄s ad vsum habet clericus ad hoc non teneri. xvi. q. vi. §. si. pro hoc facit cle. volētes. §. i. de here. et de appella. c. reprehensibilis. vide qd̄ notat̄ de p̄ben. c. de multa. iij. glo.

Querit Jo. an. in nouella utrū legati de latere possint absoluere inq̄ciētes manus in clericum si lesio sit enormis. refert hic Archi. tenere qd sic. Dicit De. de an. Aduerte quia supiunt opiniones de quibus in nouella. s. eo. ad eminentiā: et finaliter tenet qd possit in atroci siue graui delicto. puta mutilatione ossis fractione et homicidio et similia. Jo. an. ibi dicit qd vidit aliquos legatos absoluentes et aliq̄s abstinētes de iure tñ credit qd p̄nt. qz iura que eis tribuūt istā potestātē generaliter loquunt̄: et iura que excipiūt atrocē loquuntur nō in legatis: sed in inferiorib⁹. et hoc tenere expedit saluti animarū fm eū.

Querit etiā in nouella utrū in alijs casibus reseruat̄is pape possunt legati absoluere. Rñdet qd nō nisi in casu reseruat̄o p̄ manū iniectiōē. nam iste casus incepit eis cōpetere de cōsuetudine postea approbata p. c. qd translationē. de offi. le. vnde excōmunicatos notatim a papa vel ab eius delegato non posset absoluere. de offi. le. c. studuisti. et de of. or. c. pastoralis.

hoc verū nisi sup hoc habeat speciale man-
datū super quo sibi nō credetur nisi osten-
dat q si perdidit probet amissionē et te-
nozem. Sufficit tamen q semel fuerit pu-
blicatus. ad hoc facit de man. p. inci. l. i.
de p. i. c. cum olim. l. de testa. l. publica-
ti. ex de fi. instru. si instrumēta. vñ

Quero cum textus excuset excomunica-
tum ab accessu romā ppter impedimentū
als infert q teneatur se psonaliter presen-
tare p absolutione obtinenda: sed an talē
absolutionē posset quis petere per pcura-
tozem. Inno. respondet q sic ex iusta cau-
sa: aliter nō. Hosti. tenet cōtrarium. dicit
enim q nullo modo potest peti absolutio
per pcuratorē. Requirit enim cōtritionē
et cōfessionem excomunicati. xi. q. iij. cum
aliquis. et certam formā et solennitatē et
introductionē in ecclesia et manus impo-
sitionem et recōciliationē anteq nō est ei
cōmunicandū. xxiij. q. iij. notandū. Tamē
p. rarium seruatur in curia. vt no. Spe. in
ti. de p. cu. s. i. v. item opponitur. immo si
habet speciale mandatū petendū absolu-
tionē videtur posse vitare licet ad hoc nō
habeat speciale mandatū. de hoc in Spe.
in ti. de iuramento calumnie. s. restat. v.
quid ergo. A. sententia vero interdicti et
suspensionis: potest peti absolutio p pcur-
tozem. quia nō solennitatē forme nec re-
cōciliationē desiderat: et in hoc omnes cō-
cordant. et hec notantur. s. eo. cum deside-
res. in nouella.

De rectoribus ciuitatū qui faciūt sta-
tuta per que quis compellatur soluere
vsuras. s. lx.

Trca hāc excomunicatiōē. s. de
rectoribus ciuitatū qui faciūt sta-
tuta per que quis cōpellat solue-
re vsuras vel solutas nō repetere. i

Nota q paria sunt aliquid facere p vi-
am directam. s. impedire repetitionē vsu-
rarum vel vtendo sup his diuersis colorib-
us et fraudibus exquisitis ad hoc vt ex-
comunicatiōē incurrant. ij

Item nota in ver. ceterū. q fenerator-
res sic vt plurimū cōtractus vsurarios oc-
culte iniunt et dolose q vix cōuinci pnt de
vsuraria p. auitate. ideo debēt cōpelli ad

exhibendū et pducendū in iudicio libros
rationū per censuram ecclesiasticā p quor-
rum inspectionē discerni possit: an sit vsu-
ra quibus libris creditur cōtra ipos vsu-
rarios: nō p eis vt hic in glo. l. de proba-
tio. l. instrumenta. et notat. ff. de eden. l. i.
s. numularios. iij

Item nota q iste est vnus specialis ca-
sus per hanc cōstitutionē in quo quis cō-
pellitur producere rōnes cōtra se. nā ante
hanc cōstitutionē nō fiebat. iij

Item nota q debet cōpelli per censu-
ram ecclesiasticā pducere libros. i. p sen-
tentiam excomunicatiōis suspensionis et
interdicti: scdm q discretus iudex viderit
expedire. nam in appellatiōe ecclesiastice
censure hec tria cōtinentur. vt in. c. querē-
ti. de verbo. signi. Non vult ergo hec con-
stitutio fm glo. ipo inuito domū ipius in-
gredi: vel archam ipius frangi. et qz hanc
censuram: licet nō directe: tamen indire-
cte cōtra iudeos non exercent ecclesia. scz
priuando cōmunionē fidelium: tamen satis
videtur q etiam in iudeis haberet locum
si p seculares principes tales libros ede-
re nō cogantur. Concor. Paulus Dy. et
Jo. delig. v

Quid si dicat vsurari⁹ vel heres se non
habere rationes vel se illas perdidisse: nū
quid stabitur sacramento suo. Respondet
glo. q nō. nisi probat q amisit: et probat
causam quomodo amisit. puta probat in-
cendium quo fuerunt succense: vel ruinam
vel naufragium quo fuerunt submerse. ff.
de eden. l. si quis ex argentariis. in fi. et. l.
fi. de fi. instru. et hoc fm Dy. fit ppter frau-
des quas cōmittunt. vi

Sed quid si cognosco vsurariū qui non
scripsit rōnes in libro: sed i cedula quas
statim dilacerat solutis debitis et vsuris.
Respondet glo. q si tali succederet heres
nō vsurarius: sed alius fide dignus satis
videtur stare iuramento suo si huic rei fa-
ma cōsentit. vij

Item nota hic iuncta glo. in verbo. iu-
ramento. q iuramentum factum sup ser-
uando iniquo statuto nō valet sicut hic pa-
tet. Si quis iurat seruare statuta sup vsu-
ris soluēdis vel nō repetēdis facta. viij

Quero quid de statuto qd est bergomi
q̄ repetetes vsuras in foro ecclesiastico
p̄ potestate cogant mutare vsurario tan
ta pecunia isto tpe q̄to tpe tenuerūt pe
cunia vsura. ij. R̄ndet glo. q̄ hoc statutū
nō valet. Adit Paul⁹ q̄ incidit hoc sta
tutes in excoicationē ibi. ix

Quid si faciat statutū q̄ null⁹ recipiat
p̄ vsura nisi duos denarios p̄ libra in mē
se. R̄ndet go. q̄ tales sic statuentes non
sunt excoicati. Loco. Paulus.

Excoicatio tercio scz p̄cutientū cleri
cos scz n̄ quot casibus percutiens sit
excoicatus.

Excutiens clericū vel religiosum
cōuersum vel nouitiū religionis
aprobate est excoicatus excoica
tione papali. xvij. q. iij. si quis suadente:
ex de sen. e. non dubiū. et eo. ti. religioso.

li. vi. et hoc si p̄cussio sit enormis. ij

Quicūq̄ deinet eū in custodia publi
ca vel priuata absq̄ alia corporis lesione
vel intrudat in vincula. vt in. c. nuper. de
sen. excom. iij

Abbas vel prior etiā causa correctōis
clericū vel nonachū p̄ laicū verberari fa
ciens est excoicatus: tā precipiēs q̄ ver
berās si alter sit corrigibilis. ex de sentē:
exco. c. vniuersitatis. iij

Nō defendēs clericū cum ad eius offi
cium p̄tinet: qz fauere videt. qui cū possit
manifesto facinori desinit obuiare. de sen.
ex. quāte. xvij. q. v. administratores. v

Verberans clericū qui nolens satisfac
tere sp̄ote se subijcit verberibus. de sentē.
exco. contingit. vi

Prelatus magister dñs vel cōsanguin
eus ex p̄posito et aīo irato multum exce
dens in p̄cussione clerici. vij

Qui libidine vindicte reppcutit clericū
ludentē: licet grauiter percutientē. ex de
sen. ex. c. veniēs. et. c. i. viij

Qui spuit vel aliquid effundit sup̄ cler
icum: aut claudit ei hostiū vel ponit custo
des ad capiendū eū: si de domo exeat vel
ei equitanti capit habenas equi: vel rum
pit cingulū selle: vel minis et terroribus
restare eū facit in loco. vel quasi captū fa
cit ad indicē ire. de sen. ex. cū desideres.

Qui rem coherentē clerico ix

aufert: aut rem de manu eius arripit: sine
vestes q̄bus indutus est scindit. x

Qui arestat vel aufert rē clerico postq̄
ip̄e p̄uenit ad locū suū: et adeptus fue
rit plene possessionē illius. xi

Qui ordinat cū vxore suat vt clericum
inuitet ad turpitudinē: si postea p̄cutiunt
sunt ambo excoicati. xij

Mulier que p̄cutit clericū inuitan tem
eā ad turpitudinē: si solū verbis impetate
secus si in facto. xij

Qui persequit clericū et ip̄e quasi coa
ctus p̄icit se in aquā vel ad periculū vt
evadat. xij

Si quis animo iniuriādi capit clericus
per capillos dicēs: nisi esses clericus p̄cu
terem te. xv

Mandās clericū verberare si sequit ef
fectus: tā mandās q̄ verberās est excoica
tus. ex de sen. ex. mulieres. §. fi. xvi

Qui ratā habet p̄cussione clericū eius
noīe factā. de sen. exco. cum quis. xvij

Qui p̄curando dixit q̄ libenter veller
vindicare de tali clerico: si p̄ter hec verba
quis verberet illū: licet nō noīe eius.

Opus restitutionū perutile R̄ueren
dissimi in christo patris fratris fran
cisci de platea bononiensis. ordinis mē
norum Spire impressum finit feliciter.
Anno dñi M. cccc. lxxxix.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is dense and covers most of the page, with some ink bleed-through from the reverse side. The script is difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the document.

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is dense and covers most of the page, with some ink bleed-through from the reverse side. The script is difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the document.

Casus papales epales et abbatiales.
Et primo papales viginti.

Primus casus papalis est in illo qui peccat enormiter clericum. vt pbatur. xvij. q. iij. si quis suadente. Si autem est leuis peccatus episcopus absoluit. vt in. c. puenit. de sen. excō.

Secundus est in illo qui cōburit ecclesias vel infringit eas qui postq̄ denunciatus est absolutio pertinet ad solum papam. vt de sen. excō. cōquesti. Item idē est de quo cumq̄ alio incendiario si forte excommunicetur et publice. vt de sen. ex. tua.

Tercius est in illo q̄ falsificat litteras dñi nostri pape vel falsis sciēter vitur. de cri. fal. c. cura. et. c. falsarioz.

Quartus est in illo qui excommunicatus est a delegato pape qui nō potest absolui per aliquem nisi per papam vel pape delegatū vt de sen. ex. significauit.

Quintus est in illo qui participat cum excommunicato a papa quia nō potest absolui nisi per papam: quod intelligit de participante in crimine ppter quod talis est excommunicatus.

Sextus est in illo qui participat in osculo vel alijs ei q̄ excommunicatus est per papam cū participantibus: quoniam iste talis etiam ab illo debet absolui qui sententiā tulit.

Septimus est in clerico qui secundas nuptias benedixit. de sen. cum nup. c. i. Sed de isto casu an sit papalis vel episcopalis dubitant multi.

Octauus est in persecutoribus cardinaliū qui graues et multas penas incurrūt. vt habet in. c. felicis. de peni. li. vi.

Nonus est in eo qui dat licentiā grauan- di eos qui tulerunt sententiā excommunicationis suspensionis vel interdicti vel in suis psonis vel bonis. vt de sen. excō. c. quicunq̄. li. vi.

Decimus est in eo qui corpus defuncti incendit vel decoquit possibus transferendis. in extranea. Boni. viij. de test.

Undecimus est inquisitorū heretice prauitatis. si odio vel gratia amore vel lucro cōtra cōscientiam vel iusticiam omiserit contra quempiam procedere vel ipam heresim alicui imponere. vt habet in de. de here. c. multozum.

Duodecimus est de religiosis q̄ absq̄ speciali licentiā parochialis presbyteri solennizant matrimonia: aut ministrant sacramenta veluti eucharistie aut extreme vnctionis. sufficit tamen licentiā parochialis clericus: etiam si nondum est sacerdos. Similiter etiam licentiā illius vicarii qui gerit ordinariam curam ecclesie. Item sufficit licentiā diocesani vt notat Jo. an. de primi. reli. in de. Item excommunicati sunt religiosi qui excommunicatos a canone absolunt in casibus non cōcessis aut absolunt a sententijs per synodalia statuta siue p̄uincialia promulgatis. aut absolunt a pena et culpa. de penis. ca. si quis. in de.

Tredecimus est de persecutoribus episcoporum: vel qui eos faciunt exiliari seu procurant illos ad persecundū vel carceri tradunt. aut qui precipiunt hoc fieri: vel tribunt cōsiliū auxiliū vel fauorē ad hoc faciendum.

Decimusquartus est de religiosis vel clericis inducentibus ad vouendū vel pmittendum vel iurandum de eligenda sepultura apud eos vel vltimam iam electam nō immutent vltius. vt habetur in de. de penis. cupientes.

Decimusquintus est de his qui cogunt celebrari sibi in loco interdicto: vel ad audiendum inuocant excommunicatos vel interdictos. vel p̄hibent eis ne moniti exeant. Et de illis qui moniti non exeunt. vt habetur de sen. ex. c. grauis. in de.

Decimosexus est de his qui ferunt ferrum arma et equos ad impugnan- dos christia- nos: vel alia necessaria deferunt vel transmittunt: seu galeas vel naues vendūt: vel in piraticis saracenoꝝ nauibus gubernationem exercent. vel impediunt cōsiliū vel auxiliū in dispendium terre sancte. vt habetur de inde. quorundam. et. c. ad liberandā. Et iste casus est papalis p̄ extraua. Boni. viij. que incipit. Cōtra illos.

Decimusseptimus est in piratis q̄ ore papali excommunicantur. vt no. Jo. an. in. c. excommunicationū. de rapto.

Decimusoctauus est de eo qui absolutus ppter mortis articulum vel aliud impedimentū ab eo q̄ alis absolueret nō poterat:

Si cessante impedimēto nō se pntat cum se cōmode poterit ei a quo prius absolui debebat in eandem sententiam qua prius ligatus erat ab homine vel alias iure reuincit ipso facto. vt in. capi. eos. de sen. ten. excō. li. vi. Ponit exemplū de aliquo impedimēto. viz. egritudo vel inimicitie capitales. vt no. glo. in. c. religioso. de sen. ex. li. vi. Et iste casus est papalis si talis absoluendus erat a papa.

Decimus non. Est in absoluto a papa vel eius penitentiario de ipso speciali mandato qui se debet alicui cōspectui pntare. nā reuincit si hoc non faciat vt in pcedenti casu dictū est. vt in. c. eos. de sen. ex. li. vi. alle.

Dicesimus. Imperator rex vel princeps dux marchio vel comes aut baro. seu aliis aliquis notabilis pminentie dignitatis vel potestatis frater filius vel nepos iporum qui ad terminū vel imperpetuū noīatur eligitur vel assumit̄ rectorē vel senatorē urbis ro. q. cū noīe voce ipa rectoria et quicūq; alius qui ultra annū ad hoc regimen assumit̄ pter aplice sedis licentias oēs pdicti in litteris ipius sedis exprimēdi et cōsentientes sue noīationi electioni vel assumptioni et eos taliter noīantes. et ligentes vel assumentes et eis obediētes auxiliū cōsilium vel fauorē dantes sunt absoluen di per papā. vt in. c. fundamēta. §. quod si. de elec. li. vi.

Per papā clerū feriens falsarius vrens.
Soluit̄ et quisq; audet cantare ligat̄
Simon qui fuerit nec fallit regula talis.

Nota tñ q nō oīs percutiens clerū tenetur ire ad papam.

Percutiēs clerū romas petat: excipiunt̄.
Et puer atq; senex egrotus feia pauper.
Et claustrat̄: hñs inimicos hostia seruas.

Casus episcopales quadraginta

Sciant sacerdotes q licet in priuata pe

nitentia p occultis delictis regularē pot sunt imponere penitentiā. vt habet in. c. presbiteri. xxi. q. i. Regularē enī est q ipsi cognoscere possunt de oibus criminibus occultis. in. c. si peccauerit. ij. q. i.

Sunt tamē etiā certi casus de quibus ipsi cognoscere nō possunt. immo de talib; criminibus oportet eos necessario remittere suos cōfiteutes ad superiorē platū ep̄m. Et isti casus dicunt̄ ep̄ales. Et sunt isti q sequunt̄ et eos. notat Do. in sum. de pe. et re. §. iij. v. cui cōfitendū. Notat etiā lati; Specul. in. iij. pte. circa. fi. de pe. et re. §. fi. v. priuatā autē.

Primus est in eo qui cognouit carnaliter monialē cōsecratā vel nō cōsecratā. virgīnem vel non virginem. vel forte si mulier coīuit cum religioso: dum nō sit in loco sacro: q; tunc esset papalis.

Secundus est in eo qui verberat patrem aut matrē. s. ex casu. Sed si ex certa sciētia pertinet dño nostro pape.

Tercius est in eo qui deflorat virginē fraudulenter. Sed si violēter malitiose et vitinet dño nro pape.

Quartus est in eo qui in mortem cōiugis machinatur.

Quintus est in eo qui abutit̄ crismate seu eucharistia vel alia re sacra. aut facit furum in ecclesia. Et etiā in illo clerico ex cuius negligētia hoc cōtingit.

Sextus est in illo qui baptisauit̄ propriū filiū vel eum ad baptisum vel cōfirmationem tenuit.

Septimus in eo qui facit votū castitatis et post votum cōtrahit cum aliqua vel aliqua cum aliquo.

Octauus est in eo qui strabit vel cōtinet seu religionē intrat̄ iuita vxoris sue post carnalem copulam.

Nonus est in illo maleficio qui cōfiteatur se credidisse heretice prauitati.

Decimus est in symoniacō sub quocūq; genere symonie fuerit symoniac; quo ad absolutionem nō quo ad dispensationē q ad solum papā spectat.

Undecimus est in illo qui excommunicatus est et solēniter celebrat in ecclesia quo ad absolutionē.

Quod q. 1. 1. 1. 1.
Duodecimus est in illo qui per saltum est promotus.

Tridecimus est in illo qui ordinatur ab alieno episcopo sine licentia sui episcopi.

Quattuordecimus est in homicida sine in verbo siue in consensu vel se defendendo vel dormiendo, vel si occidat furem vim facientem vel si homicida fuerit infantis.

Quindecimus est de faciente luxuriam in ecclesia maxime consecrata.

Sedecimus in eo qui cognouit iudeam vel sarracenam.

Decimusseptimus in ea que concepit ex alieno viro: et vir suus credens suum proprium filium esse instituit eum heredem in aliorum filiorum preiudicium et gratiam.

Decimusoctauus est in illo vel in illa qui vel que procurat abortum vel sterilitatem siue in se siue in alia.

Decimusnonus est in illo qui est excommunicatus a iudice et non vult exire ecclesiam sed est diuini officii impedies.

Dicesimus in eo qui contrahit matrimonium post sponsalia contracta cum alia vel in iuramento in terposito in contracto.

Dicesimusprimus est in eo qui scienter celebrat in loco interdicto siue in publico siue in secreto.

Dicesimussecundus est in eo qui est sacrilegus, puta in eo qui inuocat demones per furtis vel mulieribus vel alijs rebus licet aliqui extendunt istum casum ad existentes in sacris ordinibus.

Dicesimustercius est in illo qui scienter et publice sepelit corpus alicuius excommunicati in cimiterio.

Dicesimusquartus in illo qui excommunicatus est a canone in casibus in quibus ab episcopo potest absolui.

Dicesimusquintus est in illo qui est irregularis.

Dicesimusextus est in eo qui contrahit matrimonium clandestinum.

Dicesimusseptimus est in eo qui est criminofus publicus vel blasphemator.

Dicesimusoctauus est si episcopus audire confessionem de aliquo peccato inferioris clericus non habet talem absolueri sed

debet ad episcopum ipsum remittere.

Dicesimusnonus est de illo vel illa qui vel que opprimit filios suos studiose vel negligenter.

Tricesimus est in eo qui committit sacrilegium vel incendiū.

Tricesimusprimus est in illo qui committit falsi siue in litteris siue in testimonio commissum. Et quod dico in litteris intelligo non papalibus, quia ille casus est papalis.

Tricesimussecundus est in illo qui violat ecclesias et libertates et immunitates earum.

Tricesimustercius est in eo qui committit peccatum contra naturam: ut puta. Si vir virum cognoscit: vel brutum, vel etiam si vir utitur viro: cognoscit vel brutum, vel etiam si vir utitur membro mulieris ad hoc non concessio.

Tricesimusquartus est in illo qui committit incestum ut si cognoscat consanguineam.

Tricesimusquintus est in illo qui est periurus licet aliqui velint illum extendere de periurio pueri qui est infra sacros ordines.

Tricesimusextus est de illo qui cognouit carnaliter eam quam baptisauit vel cuius confessionem audiuit.

Tricesimusseptimus de illo qui est excommunicatus est ab episcopo qui non potest absolui per aliquem inferiorem clericum.

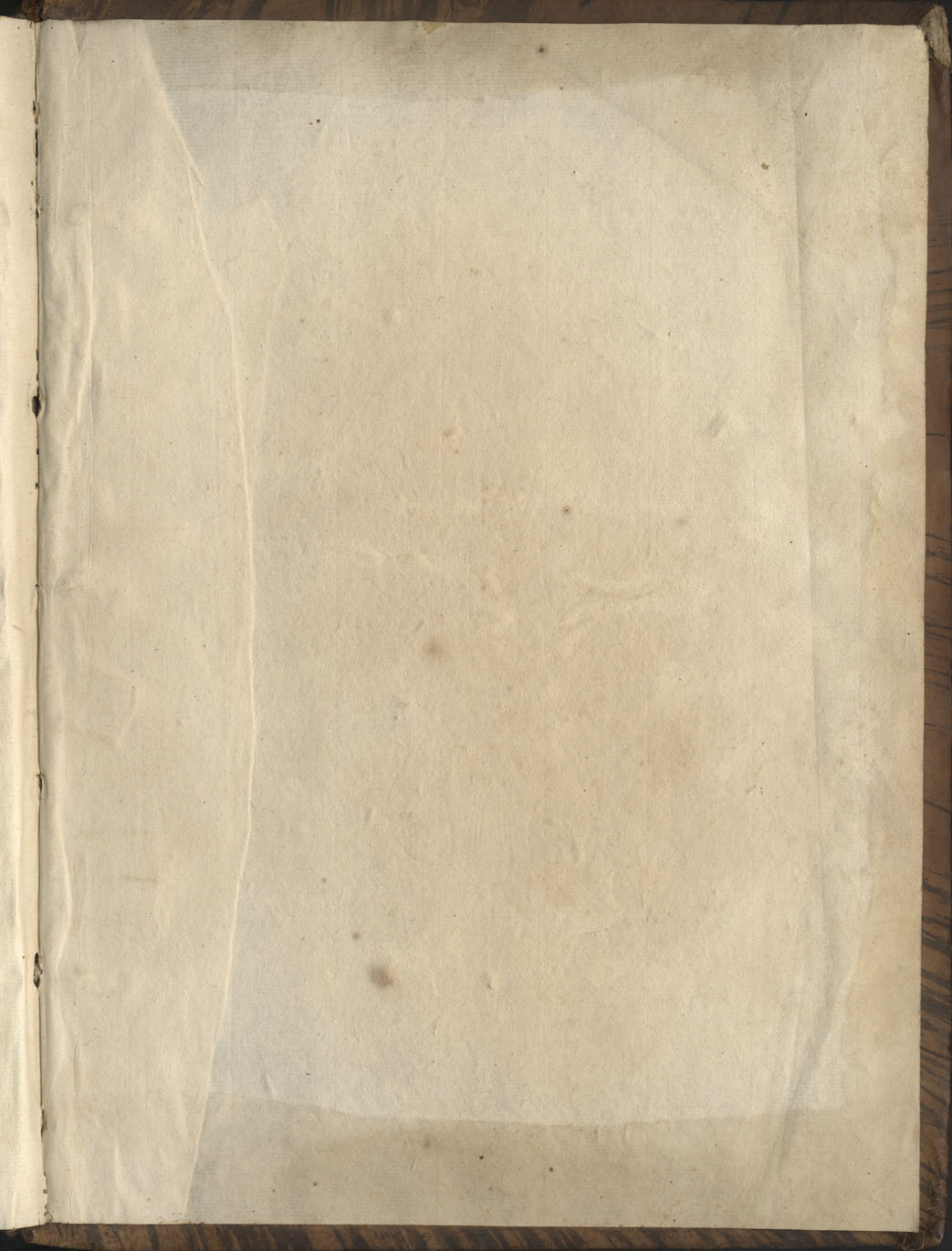
Tricesimusoctauus est in illo qui est usurarius publicus.

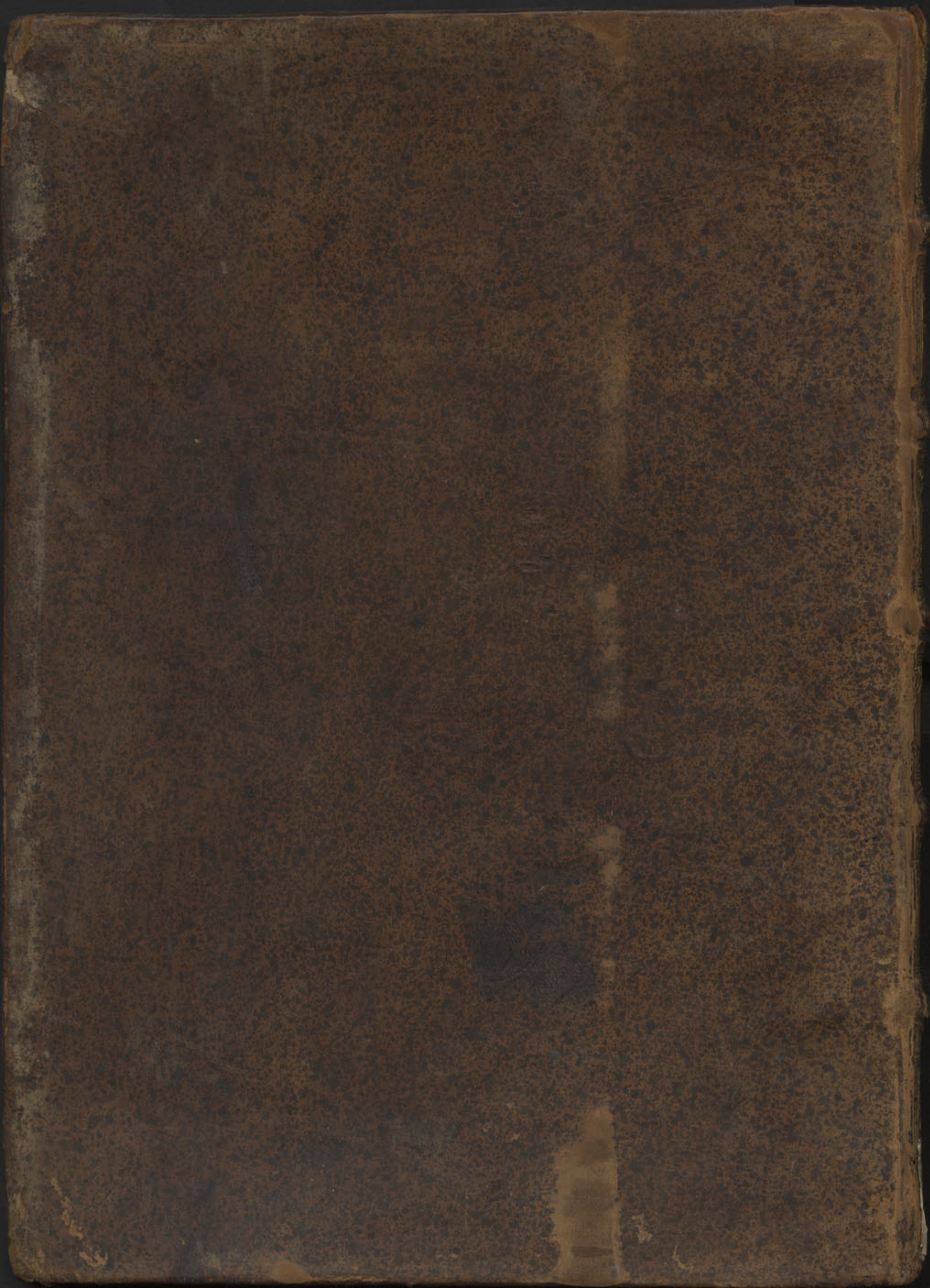
Tricesimusnonus est in illo qui celebrat missam in altari non consecrato, vel si celebrat sine sacris indumentis vel si celebrat non ieiunus.

Ultimus est in illo qui non restituit ablata vel subtracta vel alias illicite quaesita.

Sciendum quod si episcopus committat alieni sacerdoti vices suas in casibus in quibus episcopus ipse habet potestatem, talis sacerdos potest suam iurisdictionem exercere in omnibus casibus propter quinq.

Primus ubi solennis penitentia est iungenda.

BONAVENTURA

TRIGESIMA

PARTE

1519

Sala **R**
Gab.
Est.
Tab. **37**
N.º **11**